

Plenum

Tisdag 27.6.2017 kl. 14.02—19.52

3. Statsrådets redogörelse om planen för de offentliga finanserna 2018—2021

Statsrådets redogörelse SRR 4/2017 rd

Utskottets betänkande FiUB 4/2017 rd

Enda behandlingen

Andre vice talman Arto Satonen: Ärende 3 på dagordningen presenteras för enda behandling. Riksdagen beslutar nu utifrån finansutskottets betänkande FiUB 4/2017 rd om ett ställningstagande med anledning av redogörelsen

Efter finansutskottets ordförandes presentationsanförande följer en snabbdebatt i fråga om de anföranden som ledamöterna anmält sig för på förhand där gruppanförandena får vara högst 5 minuter långa. Övriga anföranden som ledamöterna anmält sig för på förhand hålls i gruppanförandeordning och de får vara högst 5 minuter långa.

Talmanskonferensen rekommenderar att även de anföranden som hålls efter snabbdebatten är högst 5 minuter långa. Dessutom ger jag enligt eget övervägande ordet för repliker som får vara en eller två minuter långa.

Vi inleder debatten — utskottets ordförande, ledamot Kalli.

Debatt

14.03 **Timo Kalli kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainvaliokunnan puheenjohtajana kiitän kaikkia niitä lausuntovaliokuntia ja valiokunnan jäseniä, jotka ovat osallistuneet joko lausunnonannon muodossa tai sitten itse valtiovarainvaliokunnassa tämän asian käsittelyyn. Lisäksi on syytä todeta, että kevään aikana valiokunta kuuli tämän prosessin aikana useita kymmeniä suomalaisia asiantuntijoita, minkä pohjalta sitten valiokunta on oman mietintönsä tehnyt. Tähän mietintöön sisältyy myös viisi vastalauseita.

Arvoisa puhemies! Pitkän laskusuhdanteen jälkeen Suomen talous on kääntynyt kasvuun. Talouden kasvu alkoi hiljalleen jo vuonna 2015, mutta varsinainen käänne tapahtui viime vuonna, jolloin kasvu oli 1,4 prosenttia. Tälle vuodelle aikanaan valtiovarainministeriö ennusti ensin vajaan prosentin kasvua mutta korjasi ennustettaan huhtikuussa 1,2 prosenttiin. Monien muiden talousennusteiden mukaan kasvu olisi vieläkin voimakkaampaa, esimerkiksi Etlan ja PTT:n mukaan jopa 1,7 prosenttia. Myöhemmin Suomen Pankki ilmoitti 2,1 prosenttia, ja juhannuksen alla myös valtiovarainministeriö nosti reippaasti ennustettaan tälle vuodelle yli 2 prosenttiin. Myös EU:n mittakaavassa Suomen talouskasvu oli alkuvuonna poikkeuksellisen hyvää ja voimakkaampaa kuin esimerkiksi Ruotsissa ja Saksassa.

Julkisen talouden suunnitelmassa tuodaan esiin tarve kuitenkin varautua siihen, että lähivuosikymmeninä Suomen talouskasvu ei palaudu kansainvälistä finanssikriisiä edeltä-

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

neiden vuosien ja vuosikymmenten vauhtiin. Talouskasvua rajoittavat jatkossakin korkea rakenteellinen työttömyys, työikäisten määrän supistuminen ja väestön ikääntymiseen liittyvä hoiva- ja hoitotarpeen kasvu.

Arvoisa puhemies! Hallituksen talouspolitiikan tavoitteena on julkisen talouden velkaantumisen taittaminen ja kestävyysvajeen kattaminen säästöin sekä kasvua tukevin ja julkista palvelutuotantoa tehostavin toimin. Jo aikanaan hallitusohjelmassa sovittiin meno- ja vähentävistä ja maksutuloja korottavista toimenpiteistä, joilla tavoitellaan julkisen talouden noin 4 miljardin euron nettomääräistä sopeutusta vuoden 2019 tasolla. Lisäksi julkista taloutta kohentavilla reformeilla katetaan 4 miljardia euroa ja loput 2 miljardia euroa katetaan erilaisilla työllisyyttä ja kasvua vauhdittavilla toimilla. Myös tehty eläkeuudistus vahvistaa julkista taloutta pitkällä aikavälillä, ja erityisesti kilpailukyky sopimus tulee tulevaisuudessa vahvistamaan tätä kehitystä.

Suotuisa talouskehitys ja hallituksen sopeutustoimenpiteet ovat siis vahvistaneet taloutta, mutta julkisen talouden alijäämä pienenee vielä hitaasti. Talouden kasvu ei ole vielä riittävän vahvaa nostaakseen julkista taloutta riittävän kestäväälle pohjalle. Valtiovarainministeriön kansantalousosaston riippumaton ennuste näyttää siltä, että moni finanssipoliittinen tavoite uhkaakin jäädä saavuttamatta. Julkinen velka ei näyttäisi taittuvan vielä vaalikauden aikana eikä lisävelanotto olisi pysähtymässä tavoitteiden mukaisesti, vaan valtion ja paikallishallinnon ennustetaan olevan selvästi alijäämäisiä vielä vuonna 21.

Yksi hallituksen keskeisistä tavoitteista on nostaa työllisyysaste 72 prosenttiin. Monin paikoin tämä on jo onnistunut, mutta monin paikoin tässä on kirkon varaa. Työllisyyskehitys kokonaisuudessaan on ollut hyvää, ja työllisyyden arvioidaan kohenevan koko ennustejakson puolen prosentin vuosivauhdilla. Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan tavoitetta ei kuitenkaan saavuteta, vaan työllisyyden ennustetaan olevan vuonna 2019 vain 70 prosenttia ja kehyskauden lopulla 71 prosenttia.

Valiokunta pitääkin tärkeänä, että työllisyyspaketin keskeiset toimet — muun muassa positiivisen rakennemuutoksen hallinta, työttömien aktivointi, yrittäjyyden edellytysten vahvistaminen, osaamisen kehittämistoimet, maakunnalliseen kasvupalveluun liittyvät uudistukset sekä työllistymistä tukevat innovatiiviset kokeilut — mahdollistavat työllisyysasteen nousun hallituksen asettamaan tavoitteeseen. Valiokunta pitää tätä toimenpidekokonaisuutta oikeasuuntaisena työllisyyden nostamiseksi ja käytettävissä olevan työvoiman saamiseksi työmarkkinoiden käyttöön. Hallituksen tavoin valiokunta pitää sinänsä mahdollisena, että asetettu työllisyystavoite vielä saavutetaan.

Arvoisa puhemies! Valiokunta painottaa myös rakenteellisten uudistusten jatkamista, sillä julkisen talouden haasteet eivät aiheudu pelkästään heikosta taloustilanteesta vaan myös rakenteellisten uudistusten puutteesta. Siksi valiokunta kiinnittää erityistä huomiota sosiaali- ja terveydenhuollon ja maakuntauudistukseen, joka on hallituksen merkittävin rakenteellinen uudistus. Sen tavoitteena on erityisesti hillitä kustannusten kasvua. Myös soite- ja maakuntauudistuksen onnistuminen on välttämätöntä, jotta julkinen talous on tulevaisuudessa kestävämmällä pohjalla.

Arvoisa puhemies! Valiokunta pitää hyvänä koulutukseen ja tutkimukseen osoitettuja panostuksia. Osaamiseen kohdistetaan kehyskauden aikana 340 miljoonaa euroa lisäpanostuksina, joista 200 miljoonaa euroa on budjettirahoitusta ja 140 miljoonaa euroa koulutuksen ja tutkimuksen pääomistusta. Nämä lisäresurssit ovat välttämättömiä — eivät tietenkään riittäviä, mutta ne ovat kuitenkin selkeä suunnanmuutos. Myös Tekesin myöntövaltuutta korotetaan kasvua vauhdittaviin yritysten, tutkimuslaitosten ja valtion yhteishank-

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

keisiin, minkä lisäksi valtio varautuu pääomittamaan sekä Suomen Akatemiaa että Tekesiä 60 miljoonalla eurolla.

Arvoisa puhemies! Välittäminen on eräs julkisen talouden suunnitelman neljästä pääteemasta. Tähän sisältyy toimenpiteitä lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi, syrjäytymisen ehkäisemiseksi sekä koulutuksen ja työn ulkopuolella olevien nuorten määrän vähentämiseksi.

Valiokunta pitää myös perusteltuna turvallisuuteen kohdistettuja lisäpanostuksia, jotka vastaavat muun muassa sisäisen turvallisuusselonteon ja valtiovarainvaliokunnan siitä antaman lausunnon aiempia linjauksia. Poliisitoimen toimintamenoihin osoitetaan lisäystä siten, että noin 7 200 poliisin taso voidaan säilyttää ensi vuonna. Lisäksi suojelupoliisin ja Rajavartiolaitoksen resursseja vahvistetaan. Valiokunta toteaa myös, että julkisen talouden suunnitelma sisältää lähes kokonaisuudessaan puolustuselonteon linjaamat määrärahatarpeet.

Kuntatalous on ollut viime vuosina kireää, mutta tällä hetkellä tilanne on pääosin parantumassa. On kuitenkin todettava, että kuntien väliset erot ovat kuitenkin suuret. Tällä hetkellä olevien tilinpäätösarvioiden mukaan tilikauden tulos on negatiivinen noin joka kolmannessa kunnassa. Sote- ja maakuntauudistus tuo joka tapauksessa muutoksia kuntarahoituksen rakenteeseen ja rahoitustasoon. Tavoitteena on, että uudistuksen yhteydessä kuntien rahoitusasema paranee, mutta kuntien menopaineiden arvioidaan vähenevän kuitenkin sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten siirtyessä maakunnille. Näistä muutoksista huolimatta vahva kuntatalous on joka tapauksessa jatkossakin edellytys elinvoimalle ja uudistumiselle.

Arvoisa puhemies! Kaiken kaikkiaan julkisen talouden suunnitelma pitää sisällään monia toimenpiteitä, joilla sekä kuluttajien luottamusta mutta myös kansalaisten ostovoimaa pyritään varmistamaan. Toivon, että tämän käsittelyn aikana syntyy se käsitys, että usko ja kuluttaminen jatkossakin on mahdollista ja että ennustettavuus jatkossa on entistä varmempaa.

Valiokunnan päätösehdotus on mietinnön lopussa, jossa valiokunta toteaa, että eduskunnalla ei ole huomautettavaa selonteon johdosta mutta eduskunta edellyttää hallituksen ryhtyvän toimenpiteisiin, jotka on todettu neljän eri lausunnon osalta, jotka kaikki on liitetty sinne päätösehdotukseen.

Arvoisa puhemies! Kiitän vielä lopuksi toistamiseen kaikkia niitä, jotka ovat osallistuneet tämän mietinnön valmisteluun, ja toivon sille asianmukaista käsittelyä. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Seuraavaksi menemme ryhmäpuheenvuoroihin.

14.15 Markku Pakkanen kesk (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen talous kasvaa nyt vauhdilla, joka vielä muutama vuosi sitten tuntui lähes mahdottomalta. Jopa valtakunnan virallisena pessimistinä tunnettu valtiovarainministeriö ennustaa talouden kasvavan tänä vuonna yli 2 prosenttia. Monen muun ennusteen mukaan kasvu on vieläkin voimakkaampaa. Olemme ottaneet siis kiinni kilpailijamaamme Ruotsin ja Saksan.

Käänne parempaan on edellyttänyt ennen muuta kolmea asiaa: päättäväistä uudistuspolitiikkaa hallitukselta, sopimisen kykyä työmarkkinaosapuolilta sekä tavallisten ihmisten joustamista. Kukaan ei mielellään tingi esimerkiksi lomarahostaan. Yhdessä aikaansaadut tulokset kuitenkin osoittavat, että joustaminen ei ole mennyt harakoille. Olemassa olevia

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

työpaikkoja on pystytty turvaamaan ja uusia työpaikkoja luomaan. Myönteisintä on, että vihdoin sekä nuorten työttömyys että pitkäaikaistyöttömyys hellittävät.

Arvoisa puhemies! Nyt on tärkeää pitää huolta myönteisen talous- ja työllisyyskehityksen jatkumisesta. Vakauden vaalimisessa tarvitaan toimintakykyistä hallitusta, isänmaallisia työmarkkinaosapuolia ja vastuullista oppositiota. Hallitus sai viime viikolla eduskunnan luottamuksen. Keskustassa luotamme siihen, että syksyn liittokierroksella pystytään maltillisiin ja Suomen kannalta järkeviin ratkaisuihin.

Sen sijaan joutuu kysymään, mikä on opposition linja. Ennen muuta SDP, vihreät ja vasemmistoliitto ovat kahden vuoden ajan laittaneet voimavaransa kaiken vastustamiseen, vastakkainasettelun lietsomiseen ja ihmisten pelotteluun. Pisteenä i:n päälle samoista puolueista vaadittiin viime viikolla hajotusvaaleja, [Li Andersson: Vakaalta vaikuttaa, todella vakaalta!] vaikka epävakaus olisi omiaan vaarantamaan Suomen nousun.

Arvoisa puhemies! Työllisyyden parantaminen on myös loppuvaalikauden tärkeimpiä tehtäviä. Toinen on pitkään yhteiskuntaamme syövyttäneen eriarvoistumiskehityksen pysäyttäminen. Suomi on kunnossa vasta silloin, kun kaikki suomalaiset ovat mukana. [Kari Uotila: Tehkää jotain!] Siksi uudistuspolitiikkaa on jatkettava.

Keskustassa katsomme, että teollisten työpaikkojen määrää Suomessa on pyrittävä nostamaan lähemmäksi tasoa, jolla se oli ennen vuoden 2008 taluskriisiä. [Jukka Gustafsson: Samaa mieltä!] Teollisten työpaikkojen myötä myös työpaikat palvelualoilla ovat lisääntymässä. Mahdollisuuksia työpaikkojen luomiseen on ennen muuta kotimaisten uusiutuvien luonnonvarojemme hyödyntämisessä. Siksi biotaloutta on edistettävä määrätietoisesti ja turvattava elämisen edellytykset koko Suomessa.

Länsirannikolla työllisyysaste alkaa olla kohdallaan, ja nyt on katseet käännettävä itään ja pohjoiseen. Suomen etu ei ole, että maaseutu tyhjenee. Kokoomuksen ja SDP:n linja tiedetään: ihmiset, palvelut ja työpaikat on sullottava muutamaan suureen keskukseen. [Riitta Myller: No, me emme ole kyllä sellaista esittäneet!] Mutta mikä on vihreiden linja, puheenjohtaja Aalto? Maakunnissa asuvilla suomalaisilla on kuntavaalien jälkeen oikeus odottaa vihreiltä uskottavaa vaihtoehtoa ja ratkaisuja. Toistaiseksi vain keskusta on ja on ollut yli 110 vuoden ajan koko Suomen puolustaja. [Hälinää — Puhemies koputtaa]

Arvoisa puhemies! Keskustalle on tärkeää, että parannuksia heikompiosaiten suomalaisten hyväksi jatketaan. Olemme tyytyväisiä ratkaisuun, jossa noin 400 000 pienituloisimmalta poistuu Yle-vero kokonaan ja pienituloisimpien verot pienenevät. Eduskuntaryhmämme on valmis myös korottamaan pienituloisimpien takuueläkettä sekä helpottamaan velkaongelmissa olevien tilannetta [Eduskunnasta: Loistavaa!] näiden ratkaisujen päälle, jotka tällä vaalikaudella on jo tehty. Katsomme, että perustulokokeilua on jatkettava kunnollisten tulosten saamiseksi. Sosiaaliturvaa on uudistettava huomattavasti nykyistä yksinkertaisemmaksi ja kannustavammaksi.

Huolenpitoa heikompiosaisista on myös mitä suurimmassa määrin se, että sosiaali- ja terveyspalvelu- sekä maakuntauudistus viedään maaliin. Tavoite on parantaa perusterveydenhuoltoa ja sosiaalipalveluja, joita tarvitsevat arjessaan etenkin lapsiperheet, työttömät, sairaat ja vanhukset. Eduskunnan perustuslakivaliokunnalle on nyt annettava työrauha uudistuksen käsittelemiseen. [Ben Zyskowicz: Ei meillä ole mitään ongelmia!] Tulevana perjantaina olemme viisaampia.

Arvoisa puhemies! Annamme tukemme julkisen talouden suunnitelmalle tuleville vuosille. Sillä varmistetaan Suomen kuntoon laittaminen eteenpäin, rohkeasti eteenpäin. — Kiitos.

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

14.21 **Timo Heinonen kok** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hyvät ministerit, edustajakollegat ja suomalaiset! Kylmää juhannusviikkoa lämmittivät positiiviset talousuutiset. Valtiovarainministeriö nosti tämän vuoden kasvuennusteen 2,4 prosenttiin. Olemme viimein löytäneet ulospääsyn negatiivisten talousuutisten kierteestä ja onnistuneet tarrautumaan kiinni globaaliin noususuhdanteeseen. Opposition jatkuvasta haukkumisesta huolimatta hallituksen toimet talouskasvun, työllisyyden ja yrittämisen vahvistamiseksi ovat alkaneet siis purra. Työllisyys on kasvussa ja työttömyys, myös pitkäaikaistyöttömyys ja nuorisotyöttömyys, laskussa. [Ben Zyskowitz: On tehtävä täyskäännös!] Uudistuksilla hallitus on avittanut useat suomalaiset siis takaisin työn syrjään kiinni. Pitkäaikaistyöttömän palkkaaminen määräaikaisesti, koeajan pidentäminen, takaisinottovelvoitteen aikarajan lyhentäminen ovat osaltaan olleet tukemassa positiivista kehitystä ja kasvattamassa yritysten rekrytointihaluja. Uudistuslistaa voidaan jatkaa maksuperusteisen alvin käyttönotolla sekä ansiosidonnaisen työttömyysturvan sekä vuorotteluvapaan lyhennyksillä. Kaiken päälle kilpailukyky sopimus on palauttanut kustannuskilpailukykyämme ja tukenut myös viennin elpymistä. Näyttää siltä, että teille uudistusten kritisoijille on jäämässä vain luu käteen. [Riitta Myller: Ohhoh!] Arvoisa puhemies, kysynkin oppositiolta, oletteko edelleen sitä mieltä, että nämä uudistukset olisi kannattanut jättää tekemättä. Tämän salin erityisesti vasemmalla puolella on vaadittu hallituksen talouspolitiikan täyskäännöstä. [Pia Viitasen välihuuto] Ettekö ole tyytyväisiä siihen, että nyt Suomen talous kasvaa ja työllisyys paranee? Ettekö ole tähän tyytyväisiä?

Arvoisa puhemies! Hallitus sopi puolivälin riihessä uusista kasvua ja työllisyyttä lisäävistä toimista. Kasvukehitystä tuetaan huippututkimuksen sekä innovaatiotoiminnan panostuksilla. Osaamista vahvistetaan myös käynnistämällä lukiokoulutuksen uudistusministeri Grahn-Laasosen johdolla. Yhteensä hallitus toteuttaa yli 340 miljoonan euron panostukset koulutukseen ja tutkimukseen — yli 340 miljoonan euron panostukset koulutukseen ja tutkimukseen. [Kari Uotila: Lapiolla otetaan ja lusikalla annetaan!] Varhaiskasvatustukemaksuja alentamalla puretaan kannustinloukkuja sekä työvoiman liikkumista tukemalla ratkotaan työmarkkinoiden kohtaanto-ongelmaa. Aktiivimallilla aktivoidaan työntekijöitä aktiiviseen työnhakuun, ja sosiaaliturvan kokonaisuudistus tarjoaa mahdollisuuden etsiä uusia keinoja yhdistää työtä ja turvaa aikaisempaa joustavammin.

Arvoisa puhemies! Valtiovarainvaliokunta on nostanut mietinnössään esille tärkeitä havaintoja. Ensimmäinen keskeinen havainto on, että tämän vuoden voimakkaasta kasvusta huolimatta pitkällä aikavälillä kasvamme asettuu vain noin 1 prosentin tuntumaan. Talouskasvun mahdollisuuksia rajoittavat jatkossa muun muassa korkea rakenteellinen työttömyys, työikäisen väestön määrän supistuminen sekä väestön ikääntyminen ja siihen liittyvä hoito- ja hoivatarpeen kasvu. Noususuhdanne ei siis yksin korjaa talouden rakenteellisiä ongelmia. Yksi nopean kasvun vuosi ei siis poista sitä tosiasiaa, että taloutemme rakenteelliset ongelmat ovat edelleen ratkaisematta. Toinen havainto on, että hallitus ei nykytoimilla eikä nykykasvulla tule saavuttamaan kaikkia tavoitteitaan. Julkinen velka ei näyttäisi taittuvan vielä vaalikauden aikana, eikä lisävelanotto olisi pysähtymässä tavoitteiden mukaisesti. [Pia Viitasen välihuuto] Myös työllisyysaste on jäämässä 72 prosentin tavoitteesta, joka on — kuten pääministeri Sipiläkin on todennut — alimitoitettu tavoite tulevan vuosikymmenen haasteiden näkökulmasta. [Välihuutoja] Kokoomus on sitoutunut hallituksen tavoitteisiin ja on valmis kääntämään jokaisen kiven niiden saavuttamiseksi. Käsilläämme oleva nousukausi on mitä otollisin aika uudistuksien toteuttamiselle.

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

Arvoisa puhemies! Oppositiokin on toistellut rakenteellisten uudistusten tarvetta. Tämä on vastuullista puhetta, Suomen menestyksen varmistaminen on meidän kaikkien yhteinen asia. Valitettavasti ilmassa on ollut valikoivaa kiinnostusta eri uudistuksia kohtaan. Rakennuudistukset eivät ole irtokarkkikauppa eivätkä sen hylly, josta on mahdollista valikoida vain itselle maistuvat uudistukset, vaan kaikki tarpeellinen on tehtävä työllisyyden nostamiseksi ja julkisten palveluiden rahoituksen turvaamiseksi. [Hälinää] Tarvitsemme kipeästi perhevapauudistuksen mutta tarvitsemme myös syksyn liittokierroksella palkkamalltia kilpailukykyimme turvaamiseksi sekä paikallisen sopimisen lisäämistä. Minkä takia esimerkiksi pääoppositiopuolue SDP:lle kelpaa perhevapaiden uudistus mutta ei ulkomaisen työvoiman tarveharkinnan poisto? [Li Andersson: Se on politiikkaa!]

Arvoisa puhemies! Meiltä on löydyttävä malttia, viisautta, rohkeutta ja yhteistä tahtoa hyödyntää talouden käänne ja toteuttaa tarvittavat rakenteelliset uudistukset ennen kuin seuraava laskusuhdanne on oven takana. Sadesuoja kannattaa rakentaa ennen sadetta. Sen Suomen kesäkin — ja juhannuskin varmasti — kaikille opetti. [Ben Zyskowitz: Nuori mies puhui hyvin!]

14.27 Krista Kiuru sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meidän tulee taistella eriarvoisuutta vastaan, totesi Euroopan keskuspankin pääjohtaja Mario Draghi tänään. Draghin mukaan Euroopan kasvavaan eriarvoisuuteen tulee puuttua koulutuksella, innovaatioilla sekä sijoittamalla inhimilliseen pääomaan, kuten työpaikkoihin nuorille. Hallituksen julkisen talouden suunnitelma vähät välittää Draghin vetoamuksesta. Hallitus näyttää luottavan siihen, että väliaikainen kasvupyrähdys hoitaa kaikki ongelmat. [Sari Sarkomaa: Päinvastoin!] On toki totta, että vuonna 2015 alkanut kasvu on vauhdittunut maailman talouden vetämänä, mutta Suomi saa siitä vain suhdanneluontoista vetoapua. Hallitukselta puuttuvat todelliset rakennetoimet, ja sen omat työllisyys- ja velkatavoitteetkin karkaavat käsistä. [Ben Zyskowitz: Tehän vastustatte rakennuudistuksia!] Kaikesta huolimatta hallitus jatkaa muina miehinä epäoikeudenmukaisella ja kurjistavalla linjalla. Talouspolitiikan arviointineuvoston puheenjohtaja Roope Uusitalo kiteytti tilanteen hyvin tammikuussa toteamalla: "Hallituksella on tavoitteita, mutta ei ole sellaista suunnitelmaa, jolla näihin tavoitteisiin päästäisiin."

Arvoisa puhemies! SDP:llä sellainen suunnitelma on. Me suhtaudumme taloustilanteeseen vakavasti. [Sari Sarkomaa: Konkreettiset toimet puuttuvat!] Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan kasvu hidastuu jo ensi vuonna 1,5 prosentin tuntumaan. Siksi me esitämme kuutta uudistusta, jotka vahvistavat työllisyyttä ja kasvua oikeudenmukaisella ja eriarvoisuutta vähentävällä tavalla:

Ensinnäkin nuorten naisten työllisyys on saatava Pohjoismaiselle tasolle. SDP:llä on olemassa oma perhevapaaamalli. Myös muut tahot näyttävät tunnistavan tarpeen uudistaa perhevapaita — paitsi Sipilän hallitus. Nyt on ryhdyttävä toimeen. Hallituksen päätös alentaa varhaiskasvatusmaksuja oli puoliväliriihen ainoa vaikuttava ratkaisu. Me kuitenkin tavoittelemme pitkällä aikavälillä täysin maksutonta kokoaikaista varhaiskasvatusta kaikille. Todella harmillista, että hallitus samaan aikaan leikkaa laadusta suurentamalla ryhmäkokoja ja rajaamalla päivähoito-oikeutta. Tämä kurjistava suunta on käännettävä.

Toiseksi me esitämme lukuisia rakennuudistuksia koulutukseen. Koulutuspolitiikka on tehokkainta työllisyyspolitiikkaa pitkällä aikavälillä. Samalla koulutus estää syrjäytymistä ja eriarvoistumista. Ajatelkaa: lähes 100 000 alle 30-vuotiaasta on yhä vailla toisen asteen koulutusta. Yli viidennes 20—24-vuotiaista miehistä on sekä koulutuksen että työelämän

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

ulkopuolella. Siksi oppivelvollisuutta on pidennettävä. Samalla on vahvistettava nuorisotakuuta, nuorten aikuisten osaamisohjelmaa ja aikuiskoulutusta. Resursseja on vahvistettava kaikilla koulutusasteilla.

Kolmanneksi retuperälle jätetty työllisyyspolitiikan kehittäminen on otettava nyt uudelleen työpöydälle. Hallituksen suunnittelema työvoimapalveluiden pakkoyhtiöittäminen uhkaa pirstaloida työvoimapolitiikan. SDP uudistaisi työllisyyspolitiikan siirtämällä vastuuta ja rahoitusta laajemmin kunnille. Lisäksi ottaisimme käyttöön Rinteen työllisyyselimallin ja nostaisimme työvoimapolitiikan resurssit pohjoismaiselle tasolle.

Neljänneksi me esitämme asuntorakentamisen ja liikenteen pullonkaulojen purkamista. Vahvistaisimme alueellista tasa-arvoa tukemalla alueiden vahvuuksia ja kasvua eri puolilla Suomea.

Viidenneksi me satsaisimme tutkimukseen, kehitykseen ja innovaatioihin. Edistäisimme homekoulujen, kirjastojen ja päiväkotien korjaamista suunnitelmallisesti.

Kuudenneksi SDP esittää rohkeita avauksia nostamalla elinkeinopoliittisen ohjelmansa ytimeen kiertotalouden, palvelut, matkailun, arktisen alueen ja kestävä kehityksen kysymykset.

Arvoisa puhemies! Hallituksella ei näytä olevan puhtia tehdä enää uudistuksia ja korjausliikkeitä, joita Suomi tarvitsee. [Timo Heinonen: Höpsis!] Sen sijaan epäoikeudenmukaiset leikkaukset, rikkaille suunnatut verojen kevennykset, sote-uudistuksen epärealistiset aikataulut ja megasäästöt ja velkaantumisen jatkuminen [Puhemies koputtaa] tuovat vielä kalliin lisälaskun tuleville vuosille. EKP:n pääjohtaja Draghi vetosikin tänään valtioon, jotta nämä harkitsisivat parempia tulojen ja varallisuuden jakokäytänteitä. Kysynkin siis tänään hallitukselta: riittääkö toimintakykyne enää riittävän korjausliikkeen aikaansaamiseen?

14.33 Kari Kulmala uv (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen talous kasvaa valtiovarainministeriön tuoreen ennusteen mukaan tänä vuonna 2,4 prosenttia. Tämä tarkoittaa sitä, että Suomessa on nyt nousukausi. Mikäli rivakka kasvu ei täysin hyödy, voimme tämän hallituskauden aikana saavuttaa kolmosella alkavan kasvuluvun. Jo tässä vaiheessa voikin todeta, että hallitusohjelman tärkein tavoite, maamme talouden kääntäminen kasvu-uralle, on toteutunut.

Voisimme päivien loppuun väitellä siitä, että mikä osuus tästä kasvusta on hallituksen toimien ja mikä muiden tekijöiden, kuten globaalin suhdanteen, ansiota. Tottahan on, ettei mikään hallitus poliitikkojen hartaista toiveista ja toimista huolimatta voi omilla toimillaan taloutta määräänsä enempää kasvattaa. Kiitos on annettava sinne, minne se kuuluu. Viime kädessä tämä kasvu onkin ahkerien työntekijöiden, idearikkaiden innovaattoreiden ja urheiden yrittäjien ansiota. Voimme kuitenkin aikaisempien hallitusten ansiosta olla täysin varmoja kahdesta asiasta: Ensinnäkin punavihersokea hallitus voi kyllä positiivisista suhdanteista huolimatta myrkyttää lupaavankin talouskasvun. Lisäksi voimme olla varmoja siitä, ettei mikään osa tästä kasvusta ole opposition ansiota. Hysteerinen kiukuttelu ja pöyristely jokaisesta hallituksen päätöksestä saattaa kyllä nimen ja nyrpeän naaman lehteen, mutta kansantaloutta se ei kasvata edes lehtien levikkien vertaa. [Simon Elo: Näin on!]

Tämä hallitus on kuitenkin omalla toiminnallaan luonut olosuhteet, joissa talous saa kasvua. Yksi keskeinen tekijä vahvojen kasvulukujen takana on kilpailukykysojimus, jota voi pitää mainettaan parempana. Vaikka sopimuksen hyväksyminen oli ymmärrettävästi mo-

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

nelle työmarkkinatoimijalle raskas ja vaikeasti hyväksyttävä, jo nyt voimme kiistattomasti nähdä sen olleen oikea ratkaisu. Uskonkin, että työmarkkinakentän kummallakin puolella on vastuullisia toimijoita, jotka eivät halua pilata tätä kipeästi kaivattua kehitystä riitaisalla ja rikkinäisellä työmarkkinakerroksella. Se, että taloutemme on vihdoinkin selvässä noususuhdanteessa, ei tarkoita sitä, että voimme nyt levätä laakereillamme. Asia on pikemminkin päinvastoin, sillä jo nyt tietyillä aloilla ja tietyillä seuduilla on havaittavissa sopivan työvoiman saatavuudessa kapeikkoja. Siksi onkin hyvä, että hallitus teki kehysriihessä uusia kasvu- ja työllisyys- ja osaamista tukevia päätöksiä. On varmistettava kaikin keinoin, että kasvu ei tukeudu taloutemme pullonkauloihin. Hallituksen päätökset purkaa kannustinloukkuja alentamalla päivähoitomaksuja pieni- ja keskituloisilta, muokkaamalla asumistukea, kohtuullistamalla ulosottoa sekä tukemalla työn perässä liikkumista ovatkin tämän vuoksi paitsi oikeudenmukaisia myös tärkeitä, jotta hyvin alkanut talouskasvu voidaan turvata. Lisäksi hallitus päätti edelleen edistää työllisyyttä myös lisäämällä työvoimapaalveluiden rahoitusta 25 miljoonalla eurolla sekä mahdollistamalla työttömille mahdollisuuden harjoittaa yritystoimintaa 4 kuukauden ajan ilman, että heidän työttömyysetuutensa otetaan pois. Tulevia yrittäjiä ei tulisi valtion toimin pelotella kortistoon vaan antaa heille reilu mahdollisuus kokeilla uutta ja olla osa yhteiskuntaa.

Arvoisa puhemies! Viimeaikaiset uutiset terrori-iskuista aivan Suomen lähellä osoittavat, että elämme erittäin epävakaa maailmassa. Edellisen hallituksen toiveajatteluun perustuneet ja vastuuttomat päätökset leikata turvallisuudesta onkin siksi viipymättä korjattava, ja niin hallitus on myös tekemässä. Hallitus päätti jo ohjelmassaan lisätä muun muassa Puolustusvoimien rahoitusta, ja sama linja jatkui nyt puoliväliriihessä. Turvallisuuteen päätettiin panostaa lähes 100 miljoonaa euroa lisää. Hälyttävät uutiset meiltä ja maailmalta kuitenkin herättävät kysymyksen, onko tämäkään riittävä vai onko tarvetta turvallisuusviranomaisten resursseja kasvattaa syksyn budjettiriihessä vielä lisää.

Arvoisa puhemies! Terve talous on myös läpinäkyvä ja oikeudenmukainen. Hallitus päättikin kehysriihessä myös uusista toimista harmaan talouden torjunnassa. Näistä erityisen tärkeä on tavoite laajentaa rakennusalaalla käytettyä veronumerokäytäntöä muille toimialoille, kuten telakoille sekä ravintola- ja siivousaloille, erikseen tehtävän selvityksen suositusten mukaisesti. Tällä pyritään varmistamaan, että nyt alkaneen kasvun hedelmät korjaavat rehellinen suomalainen yrittäjä ja suomalainen työmies.

Me emme ole unohtaneet pienituloisia ja niitä, jotka eivät ole tämän kasvun hedelmistä vielä päässeet nauttimaan. Tämän vuoksi hallitus korottaa kaikkein köyhimpien eläkeläisten takuueläkettä jälleen ensi vuoden alusta [Puhemies koputtaa] ja päätti myös korottaa eläkkeensaajien hoitotulon perusosaa 10 miljoonalla eurolla. On hyvä, että oppositiokin [Pia Viitasen välihuuto] ymmärsi toisella yrittämällä jättää pikkupolitikoinnin sivuun ja saimme koko eduskunnan hyväksynnän Yle-veron poistamisesta noin 400 000:lta kaikkein pienituloisimmalta. Samalla saimme toteutettua keskeisen tavoitteemme eli 1 000 euron kuukausittaisen työtulojen verovapauden. Nyt kun hallituksen toimet ovat hukatun vuosikymmenen jälkeen viimein alkaneet purra, on meidän entistä painokkaammin ja päätäväisemmin mentävä eteenpäin. [Antti Rinne: Oli 6 minuutin puheenvuoro!] Satavuotias Suomi on kasvunsa ansainnut.

14.40 **Jari Ronkainen ps** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Talous kasvaa, vienti vetää, työllisyys paranee. Ensimmäistä kertaa lähes kymmeneen vuoteen talouden kehitys on näin positiivista. Valtiovarainministeriön kasvuennuste on tälle vuodelle noin 2,4 pro-

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

senttia, muuan pankki ennustaa jopa 3 prosentin kasvua. Suomi on saanut vetoapua maailmantalouden kasvusta. Ei pidä kuitenkaan väheksyä Suomessa tehtyjä päätöksiä, päätöksiä, jotka ovat olleet kipeitä. Nyt on tullut aika elvyttää. Kasvu on hyvällä pohjalla, vienti sekä työllisyys kasvavat, pitkäaikaistyöttömät palaavat työmarkkinoille, kuluttajien luottamus talouteen on ennätyskellisen vahvaa, Suomeen suuntautuva matkailu työllistää entistä enemmän. Kuitenkin pitkän aikavälin kasvunäkymät ovat maltilliset. Huoltosuhteemme heikkenee, väestö ikääntyy, ja hoivatarpeet kasvavat.

Arvoisa puhemies! Aikaisemmin lääkkeenä olivat leikkaukset, nyt voimme elvyttää ja ennen kaikkea tehdä budjetin sisällä uudelleenkehennuksia. Pieni- ja keskituloisten ostovoimasta sekä Suomen kilpailukyvyistä on pidettävä huolta. Jos palkkamaltilti pettää syksyn kierroksella, se haittaa talouskasvua. Ostovoimaa tulisikin tukea sekä palkankorotuksin että pieni- ja keskituloisille suunnatun ansioveron kevennyksen myötä. Samalla voitaisiin sopia yritysverotuksen tiekartasta. Yritysverotukseen tehtäisiin porrastettu 0,5 prosentin lasku vuosittain, samalla kun yritysten korkovähennysoikeutta kiristetään ja suitsitaan aggressiivista verosuunnittelua, pienyrityksille puolestaan alv-alarajan vaiheittainen korotus. Ennustettava vero- ja palkkapolitiikka ovat nyt tärkeitä, sillä markkinoiden epävarmuus ei kuitenkaan ole ohi.

Arvoisa puhemies! Suomessa elää 440 000 syvästi köyhää ihmistä. Tämä määrä on kestämätön, ja asialle on tehtävä jotain. Jos emme itse ole kokeneet vähäosaisuutta, emme ymmärrä, miltä köyhästä tuntuu. Työtön, pitkäaikaissairas, masentunut, luottotiedoton ja samalla yksinäinen — mitä tällä yhteiskunnalla on antaa tälle ihmiselle? Juho Saaren eriarvoisuuden pysäyttämiseen pyrkivä työryhmä on paljon vartijana. Toivomme työryhmältä hyviä esityksiä jo syksyn aikana ja edellyttämme hallitukselta sitä, että nämä ehdotukset toteutetaan.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisen arvona ja mottona on: ensin suomalainen työ ja yrittäminen — jos rahaa ja aikaa jää, sitten maailman parantaminen. Hallituksella on hyvä turvapaikkapoliittinen toimenpideohjelma edelleen takataskussaan. Perussuomalaiset rohkaisevatkin hallitusta toteuttamaan sen kaikki kohdat täysimääräisesti, jotta valtio säästäisi miljardeja.

Arvoisa puhemies! Kuntasektorin velkaantumista on saatu hillittyä, mutta siihen on edelleen syytä kiinnittää huomiota. Suhtaudumme epäilevästi siihen, helpottavatko sote ja maakuntauudistus kuntien tilannetta. Maakuntauudistus on syytä toteuttaa, mutta soten valinnanvapaus on tarpeen palauttaa uudelleenvalmisteluun.

Arvoisa puhemies! Puoliväliriihen paketissa on paljon hyvää. Kiitämme työllisyyttä ja työelämän pelisääntöjä kehittävästä toimenpiteistä. Erityistä panostusta saavat turvallisuus ja välittäminen. Turvallinen yhteiskunta on kaiken peruspilari.

Syrjäytyminen ja yksinäisyys lienevät kansantaudeista vakavimmat, ja vaikutukset ovat pitkäkestoisia. Ketään ei saa jättää yksin. Tällä perusteella teen seuraavan kannanottoesityksen:

"Hyväksyessään julkisen talouden suunnitelman eduskunta edellyttää hallituksen ryhtyvän seuraaviin toimenpiteisiin:

1) Eduskunta edellyttää, että hallitus huolehtii pieni- ja keskituloisten ostovoiman kasvusta samalla kun Suomen kilpailukyvyistä pidetään huolta muun muassa yritysverotuksen tiekartan avulla.

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

2) Eduskunta edellyttää, että hallitus jouduttaa Juho Saaren työryhmän työtä sekä toimii sadantuhannen äärimmäisessä köyhyydessä olevan toimeentulon ja jaksamisen turvaamiseksi."

14.45 Ozan Yanar vihr (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen talouden ja työllisyyden kehitys näyttää pitkästä ajasta valoisammalta, ja me vihreät olemme siitä luonnollisesti iloisia.

Juuri talouden positiiviset tulevaisuudennäkymät tarjoavat hallitukselle hyvät mahdollisuudet tehdä kaivattuja uudistuksia. Vihreä eduskuntaryhmä kannustaa hallitusta ryhtymään töihin, jotta kasvu saataisiin kestävämmälle uralle ja jotta kasvulle olisi hyvä alusta myös tulevaisuudessa.

Arvoisa puhemies! Koulutukseen ja osaamiseen keskittyminen olisivat panoksia huomisen kasvuun. Ikävä kyllä hallitus ei ole muuttanut tutuksi tullutta linjaansa tässäkään ratkaisevasti. [Timo Heinonen: Ei pidä paikkaansa!] Esimerkiksi puoliväliriihessä koulutukseen ja tutkimukseen osoitettiin kyllä lisää rahaa, mutta lisämäärärahat olivat roposia suhteessa tehtyihin leikkauksiin. Esimerkiksi ammatillisen koulutuksen reformiin satsattiin 15 miljoonaa lisää, mutta se on pientä suhtautettuna 190 miljoonaan, jonka hallitus oli aiemmin ammatillisesta koulutuksesta leikannut. Näillä ei saada takaisin lopetettuja aloituspaikkoja, irtisanottuja opettajia eikä pois otettuja lähiopetustunteja.

Iso panostus huomisen kasvuun olisi myös perusteellinen yritystukien remontti. Tätä edellyttävät muun muassa asiantuntijat ja ennen kaikkea tehokas yhteisten verorahojen käyttö. Me maksamme erilaisia tukia yrityksille vuosittain miljardien eurojen arvosta, joten tukien on syytä olla hyödyksi koko yhteiskunnalle, ei vain valikoiduille yrityksille. Hallituksen teettämä virkamiesselvitys yritystuista ja niiden vaikutuksista toteaa, että vain 11 prosenttia yritystuista on elinkeinoelämän kannalta hyödyllisiä.

Joten elokuun budjettiriihessä hallituksella on oiva paikka palata niihin toimiin, joihin se ei julkisen talouden suunnitelmaa laadittaessa kyennyt. Hallituksen kykyä tehdä rakenteellisia uudistuksia voi mitata kahdella tapaa: Millaisen yritystukiremontin hallitus saa aikaiseksi? Saako hallitus päivitettyä perhevapaajärjestelmän tähän aikaan, mikä lisäisi työllisyyttä ja parantaisi tasa-arvoa?

Arvoisa puhemies! Viime päivinä sote-uudistus on näkynyt mediassa lähinnä poliittisen pelin muodossa. Hallituspuolueet ja puolueiden jämät tuntuvat pitävän perustavanlaatuisia, ihmisille elintärkeitä hyvinvointipalveluita lähinnä tämän pelin nappuloina. Pelin sijaan kyse on vakavasta asiasta, joka on hoidettava huolellisesti ja riskejä välttäen, asiantuntijoiden näkemykset vakavasti ottaen. Valtiovarainvaliokunta kiinnittää mietinnössään aiheellisesti huomiota siihen, että sote- ja maakuntauudistuksen tuottamiin säästöihin liittyy paljon epävarmuuksia. Näiden riskien toteutuminen tekisi kestävyysvajeen korjaamisen erittäin vaikeaksi. Valtapelin sijaan tarvittaisiin siis yhdessä tekemistä ja yhteistä vastuunkantoa. Vain tällä tavalla voimme turvata uudistuksen alkuperäiset tavoitteet.

Arvoisa puhemies! Talousjärjestelmämme pitää olla myös sosiaalisesti kestävä. Siksi on vähennettävä syrjäytymistä ja tuloerojen kasvua päättäväisesti. Elokuun budjettiriihessä hallituksella on mahdollisuus palata näihin tavoitteisiin. Nyt olisi korkea aika kaivaa esiin asiantuntijoiden ehdotukset tuloerojen vähentämiseksi esimerkiksi listautumattomien yritysten osinkoverotusta kiristämällä.

Arvoisa puhemies! Me vihreät tarjoamme vaihtoehdon. Varmistaisimme, että talouspolitiikka olisi reilua kaikkien väestöryhmien kannalta. Me uudistaisimme yritystukijärjestel-

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

mämme. Me panostaisimme varhaiskasvatukseen, koulutukseen, tutkimukseen ja tieteseen. Me panostaisimme kehitysyhteistyöhön, koska meille arvot eivät ole vain puheita, vaan niistä pitää seurata myös tekoja. Me sitoutuisimme toteuttamaan sote-uudistuksen yhdessä hallituksen kanssa, kunhan hallitus sitoutuu uudistuksen alkuperäisten tavoitteiden toteuttamiseen. Me lisäisimme luonnonsuojelualueiden hankintaa, koska luonto kuuluu myös tuleville polville. Uudistaisimme perhevapaajärjestelmän, koska tasa-arvo on meille tärkeä arvo ja — kuten äskenkin sanottu — arvoista pitää seurata tekoja. Me tiukentaisimme päästötavoitteita, koska ilmastokriisi on vakavin uhka ihmiskunnalle. Me vihreät tarjoamme siis vaihtoehdon. Meidän vaihtoehtomme on taloudellisesti järkevä, inhimillinen ja kestävä.

14.51 **Kari Uotila vas** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemme samaa mieltä, että bkt:n kasvu ja työllisyysasteen nousu ovat kauan odotettuja myönteisiä asioita. Vasemmistoa kuitenkin huolestuttaa se, että julkisen talouden suunnitelman perusteella talouskasvun huippu olisi jo saavutettu ja hallituksen työllisyystavoitteet jäävät nykylinjalla toteutumatta.

Suomen kansantuote on yhä pienempi kuin vuonna 2008. Kun tarpeeksi syvälle sukeltaa, tulee käännös jossain vaiheessa. Hallitus ottaa kunniaa, vaikka sen toimilla ei kasvun kanssa juurikaan tekemistä ole. Päinvastoin, julkisten tulevaisuusinvestointien sekä työttömyysturvan, perusturvan, opintotuen, eläkkeiden ja muiden etuisuuksien epäoikeudenmukaiset leikkaukset ovat jarruttaneet kasvua, lisänneet eriarvoisuutta ja hidastaneet työllisyyden paranemista. [Markku Rossi: Happamia ovat pihlajanmarjat!]

Toki investointien ja vientimarkkinoiden elpyminen antavat aihetta iloon. Kuitenkin Suomen talous nojaa edelleen paljolti yksityiseen kulutukseen, joka puolestaan perustuu kansalaisten lähes 15 prosenttia vuodessa lisääntyviin kulutusluottoihin ja muuhun velkaantumiseen. Tämä on riski — varsinkin, kun ensimmäiset vaatimukset korkotason nostamisesta jo esitti johtavien keskuspankkien kattojärjestö.

Alhaiset korot kannustavat ottamaan lainaa, mutta ihmiset velkaantuvat myös, koska heidän tulonsa eivät riitä. Yksi syy on kilpailukykysojimus. Sen myönteisten talousvaikutusten osoittaminen on vaikeaa, mutta sen tulonjakovaikutukset ovat selvät. Kyseessä on miljardien eurojen tulonsiirto palkansaajilta ja julkistaloudesta yrityksille. Kiky syö ostovoimaa kaikilta, mutta julkisen sektorin työntekijöitä se lyö erityisen lujaa. Uskooko hallitus todella, että pienipalkkaisen kotihoitajan, laitospulaisen, sairaanhoitajan tai kirjasto-työntekijän lomarahojen leikkauksella talouttamme vahvistetaan?

Työntekijöiden kyykyttämisen jälkeen te vaaditte syksyn palkkakierrokselle malttia. Maltti on valttia, mutta jos työmarkkinoilla tulee "tappelu", niin on kysyttävä: kuka aloitti? Aloittaja ei ollut pienipalkkaisia puolustava ammattiyhdistysliike vaan te, perusporvarihallitus. Yhdessä Etelärannan EK:n kanssa päätitte korvata suomalaisen sopimisen kulttuurin yksipuolisella sanelulinjalla. Painostitte työntekijät suostumaan palkanalennuksiin, palkattomaan työajan pidentämiseen ja lomarahojen leikkauksiin uhkaamalla eläkeläisiä, lapsiperheitä ja työttömiä lisäleikkauksilla. Kuvitteletteko pienipalkkaisten, raskasta työtä tekevien ihmisten tämän jo unohtaneen?

Arvoisa puhemies! Asiantuntijat ovat varoittaneet sosiaali- ja terveydenhuollon pakko-yhtiöittämissä ja -yksityistämisen olevan valtava virhe. Niin sanottu valinnanvapaus romuttaisi koko suomalaisen terveydenhoitomallin, kasvattaisi suuryritysten valtaa ja pahentaisi jo ennestään liian suurta eriarvoisuutta. Myös säästötavoitteet ovat vaarassa: kuten

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

valtiovarainvaliokuntakin toteaa, sisältyy esityksen mukaiseen uudistukseen useita riskejä, jotka toteutuessaan saattavat jopa lisätä sosiaali- ja terveydenhuollon menoja. Näin siis toteaa valiokunta. On häpeällistä, että näin keskeinen ja välttämätön uudistus on teidän poliittisten lehmänkauppojenne ja arvovaltatappeluittenne pelinappulana. Työntekijätkin äänestävät jo jaloillaan, esimerkiksi kiky-kuritetujen sairaanhoitajien joukkomuutto Norjaan on kiihtynyt epävarman tulevaisuuden vuoksi.

Sote- ja maakuntauudistus pitää tehdä niin, että lähtökohtana ovat alkuperäiset tavoitteet: hoidon laadun ja saatavuuden parantaminen sekä kustannusten kasvun hillitseminen. Päävastuun hoidon järjestämisestä ja tuottamisesta tulee olla maakunnilla, joille on annettava verotusoikeus. Maakuntien määrän tulisi perustua tarkoituksenmukaisuuteen eikä puoluepoliittiseen valtapeliin. Uudistus tulee valmistella kaikkien eduskuntaryhmien kesken.

Arvoisa puhemies! Suomen talouden tulevaisuus riippuu tuottavuudesta. Se syntyy osaamisesta ja innovaatioista. Te keuhutte korottavanne koulutuksen, tutkimuksen ja tuotekehityksen rahoitusta, mutta te vain palautatte nyt lusikalla sinne, mistä olette aiemmin kauhalla ottaneet. [Timo Heinonen: Vastustatteko sitäkin?]

Vasemmistoliiton mielestä Suomen osaamisperustan rahoitus tulee pikaisesti nostaa vähintään vuoden 2015 tasolle ja siitä asteittain ylöspäin kehyskauden loppua kohden. Osaa-va ja hyvin koulutettu väestö on Suomen talouden menestyksen edellytys. Suurimmat riskit talouden kestävyydelle ovat työttömyys, hallituksen sote-sekoilu ja kehyskauden lopulle ajoittuvat ylimitoitettut hävittäjähankintasuunnitelmat.

Arvoisa puhemies! Edellä olevan perusteella esitän, että eduskunta hyväksyy vastalauseen 3 mukaisen kannanoton lausumineen.

Lisäksi esitän [Puhemies koputtaa] valiokunnan mietintöön sisältyvien varoitusten sekä vastalauseissa esitettyjen näkökohtien perusteella hyväksyttäväksi seuraavan kannanoton: "Eduskunta edellyttää, että hallitus toteuttaa sote-uudistuksen parlamentaarisen valmistelun kautta niin, että palveluiden laatu paranee, kustannusten kasvu taittuu ja kansalaisten yhdenvertaisuus toteutuu uudistuksen alkuperäisten tavoitteiden mukaisesti ja että hallitus muuttaa politiikkansa suuntaa paremmin työllisyyttä, kansalaisten yhdenvertaisuutta ja palveluiden laatua edistäväksi."

14.57 **Mats Nylund r** (ryhmäpuheenvuoro): Värderade talman, arvoisa puhemies! Suomen taloudessa on useiden nollakasvun vuosien jälkeen vihdoin elpymisen merkkejä. Valtiovarainministeriö arvioi päivitettyssä ennusteessaan 2,4 prosentin positiivista kasvua. Tämä on hyvä, ja hallitus ansaitsee tunnustuksen talouspolitiikastaan. Ennuste ei kuitenkaan ole yhtä valoisa lähivuosien osalta. Sen vuoksi joudumme rehellisesti kysymään, miksi talouskasvu ei jatku. Tähän ei ole yksinkertaista vastausta, mutta yhden valtiovarainvaliokunnan kantaan siitä, että julkisen talouden haasteet eivät ainoastaan johdu heikosta taloustilanteesta vaan myös rakenteellisten uudistusten puutteesta. Ruotsalainen eduskuntaryhmä katsoo, että tarvitsemme lisää rakenteellisia uudistuksia kannustinloukkujen purkamiseksi ja työllisyyden parantamiseksi ja tietenkin panostuksia koulutukseen.

Värderade talman! Vi har sagt det förr och vi säger det nu: Familjeledigheterna bör förnyas och det genast. Svenska riksdagsgruppen var förra hösten först ute med en familjepolitisk helhetsreform, som grundade sig på realistiska uträkningar. Trots att behovet av en sådan reform är uppenbart, är regeringen inte bara tveksam och försiktig, utan låter regeringens

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

moralkonservativa grupp Nytt alternativ styra. Det här är en högst oansvarig hållning av regeringens två stora partier.

Alla är vi också ense om att arbetslivet behöver förnyas. Vi når inte en sysselsättningsgrad på 72 procent om vi inte förstår att reformera strukturerna, och familjereformen är en viktig faktor för att stärka kvinnornas ställning på arbetsmarknaden, men också för att flexibelt kunna kombinera arbetsliv och familj.

Men, svenska riksdagsgruppen har flera andra punkter på sitt sysselsättningspolitiska program som vi tyvärr inte sett regeringen gripa tag i. När blir det dags för ett klart ställningstagande från regeringens sida där man klart och tydligt och entydigt slopar behovsprövningen av utländsk arbetskraft? Många företag väntar på det, och jag är övertygad om att slopad behovsprövning skulle vara en viktig optimistisk signal för hela samhället.

Arvoisa puhemies! Olemme myös vaatineet kansallista työhyvinvointiohjelmää. Työhyvinvoinnin parantaminen säästää miljardeja samalla kun se parantaa yksilön elämänlaatua. Kun keskustelemme konkreettisesti julkisen talouden suunnitelmasta 3—4 vuodeksi eteenpäin, on myös kyse siitä, miten voimme vähentää sairauspoissaoloja ja pienentää varhaislääkkeelle siirtymistä.

On hyvä, että valtiovarainvaliokunnan mietinnössä nostetaan esiin lasten ja nuorten hyvinvointi. Ruotsalainen eduskuntaryhmä on vakuuttunut siitä, että järkevät investoinnit nuorten mielenterveyshuoltoon ovat tulevaisuuden avainkysymyksiä.

Kestävämpään talouspolitiikkaan pääsemiseksi tarvitaan määrätietoisia toimia eri tasoilla. Kyse on sekä pienistä että suurista asioista. Mainitsen tässä yhden suurista panostuksista: Olen hämmästynyt siitä, että hallitus on ilmeisesti täysin tietoisesti jättänyt verotuksen pois julkisen talouden tasapainottamiskeinoista. Ruotsalaisen eduskuntaryhmän mielestä meidän on myös ennakkoluulottomasti tarkistettava verotusta. Uskomme tavallisen palkkatyön verotuksen keventämisestä ja samalla välillisten verojen ja ympäristöverojen varovaisesta korottamisesta syntyviin dynaamisiin vaikutuksiin.

Pienyrittäjyyttä voidaan vauhdittaa monin pienin toimenpitein. Yhtenä tällaisena olisi valtion tarjoama palkkahallinto pienyrittäjille Verohallinnon kautta. Joku pitää tätä pieninä asiana. Tiedän kuitenkin, että pienyrittäjän pitäisi voida keskittyä yrityksensä kehittämiseen paperisodan sijaan, joka voidaan hoitaa keskitetysti tehokkaammin.

Värderade talman! Finland ska också vara aktiv på EU-arenan, för det gynnar vår tillväxt, vår sysselsättning och våra företag. Också med tanke på finansieringen av välfärdstjänster är det viktigt att verksamhetsförutsättningarna för exportindustrin är i skick.

Lopuksi, arvoisa puhemies: Hallitus elää vaarallisesti uskoessaan, että sote-uudistus paikaksi ratkaisevalla tavalla kestävyysvajetta. Pyydän edelleenkin hallituksen puolelta rehellistä vastausta: mitä siis hallitus vastaa joidenkin asiantuntijoiden jopa murskaavaan kritiikkiin, jonka mukaan sote-uudistus ei tule hillitsemään kustannusten kasvua 3 miljardilla vaan uhkaa jopa päinvastoin lisätä sosiaali- ja terveydenhuollon julkisia kustannuksia? Yhteiskunnallamme ei ole varaa tehdä virhearvioita tässä.

Ruotsalainen eduskuntaryhmä kannattaa edustaja Uotilan tekemää ehdotusta kannanotoksi.

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

15.03 **Peter Östman kd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on päässyt muukaan muun euroalueen kasvuun, ja talous vahvistuu. Suotuisat taloussuhdanteet luovat Suomelle mahdollisuuksia. Se on hyvä asia. Nykyisen ja seuraavan hallituksen on tehtävä harkittuja ja huoleellisia päätöksiä, jotta talouden elpyminen jatkuisi ja velkaantuminen to-della saadaan taitettua.

Sosiaali- ja terveydenhuollon rakenneuudistuksella on merkittävä rooli rakenteellisen alijäämän kuromisessa umpeen. Asiantuntijat ovat kuitenkin yksi toisensa jälkeen todenneet, että toivottuja 3 miljardin säästöjä ei tulla saavuttamaan nyt perustuslakivaliokunnan arvioitavana olevalla sote-mallilla. Sote-uudistuksen onnistuminen on kuitenkin välttämätöntä, jotta julkinen talous on tulevaisuudessa kestäväällä pohjalla.

Värderade talman! Det är ytterst nödvändigt att sote-reformen lyckas för att vi ska få den offentliga ekonomin i balans. Målet att nå 3 miljarder i inbesparingar kommer inte att lyckas. Det har också många sakkunniga noterat. Därför föreslår KD att man borde föra sote-reformen parlamentariskt i mål.

Arvoisa puhemies! Sote-mallia on pakko avata ja pohtia vielä uudelleen. KD edellyttää, että sote viimeistellään parlamentaarisesti tarkalla korvalla asiantuntijoita kuunnellen. Olemme edelleen samalla kannalla, että yhtiöittämisvelvoite on poistettava. Kansalaisten valinnanvapauden lisääminen taas on lähtökohtaisesti kannatettava asia. Sosiaali- ja terveyspalveluissa valinnanvapautta on kuitenkin kehitettävä ja edistettävä hallitusti ja asteittain, jotta uudistukselle asetetut tavoitteet eli eriarvoisuuden vähentäminen, integraatio ja kustannusten hallinta voivat toteutua.

Arvoisa puhemies! Talous kasvaa, mutta työllisyys ei kehity samassa tahdissa. Yksi hallituksen keskeisistä tavoitteista oli nostaa työllisyysaste 72 prosenttiin. Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan siihen ei päästäkään vaan eduskunnan nelivuotiskauden loppuun mennessä ollaan vasta 70 prosentin työllisyydessä. Silti monilla aloilla on työvoimapula.

Työllisyyttä voidaan parantaa koulutusta oikeasti kehittämällä ja uudelleen kohdentamalla. Tähän mennessä koulutus on ollut hallituksen agendalla lähinnä silloin, kun on etsitty sopivia leikkauskohteita. Sanat "kehittäminen" ja "uudistaminen" ovat tulleet synonyymeiksi toiminnan pakolliselle uudelleenorganisoinnille rajujen leikkausten jälkeen. Koulutusta heikentämällä Suomi ei nouse. On hyvä, että kehyksissä koulutukseen ja tutkimukseen palautetaan hiukan varoja, mutta edelleen korotuksilla ei korvata kuin murto-osa hallituksen tekemistä leikkauksista.

Arvoisa puhemies! Työllisyysasteen nostaminen edellyttää myös työnteon kannusteiden lisäämistä. Kristillisdemokraatit pitävät erittäin tärkeänä, että sosiaaliturvan kokonaisuudistuksen valmistelu on jo aloitettu työryhmässä. Uusien toimintatapojen luominen on äärimmäisen tärkeää. Meillä on tarjota uudistuksen pohjaksi kannustavan perusturvan malli, jossa sosiaaliturvan ja työnteon yhdistäminen on sujuvaa ja tekee työnteosta aina kannattavaa. Lyhyemmällä aikavälillä työllisyyttä on hoidettava mahdollistamalla työttömyysturvan aktiivikäyttö sekä lisättävä palkkatukea työllistämiseen ja starttirahaa oman yritystoiminnan aloittamiseen.

Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä pitää perheellisille opiskelijoille palautettua huoltajakorotusta erittäin tervetulleena. Korotus ei kuitenkaan riitä korvaamaan aiemmin tehtyä leikkausta opintotukeen. Opiskeleville perheille on suunnattava enemmän tukea ja näin mahdollistettava perheen perustaminen jo opiskeluaikana.

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

Varhaiskasvatuseräntämisen perheen toisesta lapsesta on tervetullut uudistus. Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä toivoo kuitenkin hallitukselta rohkeampaa otetta perhevapaiden ja päivähoiton kehittämisesssä. Tarjoamme hopeisella tarjottimella valmista mallia: [Puhemies koputtaa] taaperobonukseksi nimitetty mallimme toisi joustavuutta, selkeyttä ja valinnanvapautta lapsiperheille.

Arvoisa puhemies! Ehdotan, että eduskunta hyväksyy vastalauseemme mukaiset kannanotot.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Valtiovarainministeri Orpo, 5 minuuttia, ja sen jälkeen menemme debattiin.

15.09 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitokset valtiovarainvaliokunnalle, puheenjohtajalle hyvästä, erinomaisesta yhteenvedosta. Myöskin ryhmäpuhujille ja kaikille asiaa eduskunnassa käsitelleille kiitos niistä keskusteluista, joita on taloudesta käyty täällä kevään mittaan.

Mehän olemme hienossa tilanteessa nyt siinä mielessä, että Suomen talous todellakin kasvaa. Suomi on jälleen kerran näyttänyt uudistusvoimansa. Se tuli tarpeeseen, koska me olemme seitsemän vuotta eläneet velaksi ja sitä on yli 100 miljardia nyt. Pitkjänteinen uudistustyö on tuonut meidät siihen, että Suomen talous kasvaa jopa euroalueen kasvua nopeammin, ja se on aivan erinomainen asia. Jos sitä miettii, mitä tekijöitä siinä on, niin totta kai maailmantalouden kasvu, siihen me olemme päässeet kiinni. Toisaalta euroalueen kasvu on ollut viimeiset ajat hyvinkin vahvaa ja koska se on meille tärkein markkina-alue, niin se auttaa. Eli me olemme tehneet oikeita ratkaisuja aikanaan, kun me olemme euroalueessa, sisämarkkinoissa. Sitä viisasta politiikkaa pitää jatkaa. Toisaalta uskon, että sillä on merkitystä, että on tehty pitkjänteisesti hyviä ratkaisuja. Esimerkiksi yhteisöveron rohkea lasku jo aikaisemmalla hallituskaudella on varmasti ollut yksi syy, miksi Suomeen on syntynyt investointeja, jotka mahdollistavat talouskasvua. Työmarkkinoilla on noudatettu pitkään järkevää, maltillista politiikkaa, joka on parantanut meidän kilpailukykyämme. Se on ollut aivan välttämätöntä. On käynnistetty julkisia investointeja, jotka ovat mahdollistaneet sen, että nyt rakennetaan paljon. Niitäkin on tehty muun muassa viime hallituskauden aikana, ja tällä kaudella jatketaan.

Mutta sitten tämän hallituksen politiikka: Keskeistä on ollut työn linja kaikessa tekemisessä. Veropolitiikkaa on leimannut työ ja sen vastaanottaminen, [Pia Viitanen: Ei ainaakaan asiantuntijoiden mielestä!] siihen kannustaminen. Muun muassa pieni- ja keskituloisille suunnattu työtulovähennys, 450 miljoonaa, on tästä erinomainen esimerkki. On tehty lukemattomia työllisyystoimia. Byrokratiaa on purettu, muun muassa aukioloaikojen vapauttaminen siitä parhaana esimerkkinä. Ja vielä esimerkiksi kiky-sopimus: vaikka siinä on kiistatta palkansaajien osalta ollut raskaitakin osia, se kuitenkin pitkällä aikavälillä ja jo keskipitkällä aikavälillä vahvistaa työllisyyttä, antaa mahdollisuuksia toivottavasti kymmenilletuhansille työttömille tai nuorille, joilla ei ole ensimmäistäkään työpaikkaa, päästä töihin. Se on varmasti myöskin erinomainen asia.

Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan kasvua ennustetaan tälle vuodelle 2,4 prosenttia — hieno asia. Se perustuu nyt niihin faktoihin, niihin lukuihin, jotka on nähty tästä alkukaudelta, alkuvuodelta. Totta kai olemme nähneet niitä hyviä merkkejä, mutta valtiontalouden suunnittelua ei voi perustaa muuta kuin siihen tuoreimpaan ennusteeseen, joka tehdään faktoista. Siksi nyt voin itsekin todella iloita siitä, että tämä ennuste on niin vah-

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

valla pohjalla. Tämä ei ole enää kasvupyrähdys. Ensi vuodelle ja seuraavalle vuodelle ennustetaan puolentoista prosentin kasvua. Viime hallituskaudella se olisi ollut erinomainen luku. Ei tämä ole kasvupyrähdys, hyvä SDP:n ryhmäpuhuja.

Nyt ei kuitenkaan voida jäädä tähän. Hanskat eivät saa pudota. Ei meillä esimerkiksi tämä kasvu vielä näy verotuloissa, mutta jossakin se näkyy. Työllisyystilanne paranee tällä hetkellä poikkeuksellisen voimakkaasti, menee hyvään suuntaan. Työttömien työnhakijoiden määrä väheni 41 000:lla viime vuodesta ja pitkäaikaistyöttömien, yli vuoden työttöminä olleiden määrä 18 000. Työministeri Lindström kertoo näistä työllisyysluvuista lisää, tuoreimpia kuvioita, lukuja, joita käytiin äsken läpi, erinomaisia uutisia. Se antaa uskoa siihen, että me voimme oikeasti päästä sinne hallituksen itselleen osoittamiin tavoitteisiin. Nyt me olemme oikealla tiellä, nyt talouskasvu on sitä luokkaa. Jos me saamme tämän talouskasvun kestäväälle tasolle eli pysyväksi — niin kuin ennusteet jo näyttävät — ja vahvistumaan, silloin meillä on mahdollisuus näihin. Se on erinomainen uutinen työttömille ihmisille, joita edelleenkin on aivan liikaa.

Nämä kolmen kuukauden välein tehtävät haastattelut ja työttömien tapaaminen ovat vaatineet starttiopetteluja, mutta niistä on ollut kiistatonta hyötyä myöskin työllistymisen kannalta.

Siihen, että me emme julkisen talouden suunnitelmassa ripotelleet kaikkialle vähän: me panostimme sen pienen liikkumavaran, mitä oli, keskeisiin asioihin, työllisyyteen 25 miljoonaa, [Puhemies koputtaa] turvallisuuteen ja osaamiseen.

Arvoisa puhemies! Vielä lopuksi. Todellakaan uudistamisen into ei nyt saa loppua, vaan nyt pitää saada lisää potkua. Linjattu sotu-uudistuksen aloittaminen on erittäin merkittävä ja välttämätön. Meidän sosiaaliturvajärjestelmämme on jälkeenjäänyt eikä vastaa sitä tavoitetta eli että se auttaisi heikoimmassa asemassa olevaa ihmistä, työtöntä, työpaikkaa etsivää. Tämä on erittäin iso yhteinen hanke, johon toivon, että käymme yhteistuumin kiinni.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt siirrymme 1 minuutin vastauspuheenvuoroihin.

15.15 Markku Pakkanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuunnellessani tässä eri eduskuntaryhmien puheenvuoroja tulee esiin selvä yhdenmukaisuus. Kaikki aloittivat sanalla "kasvu" tai "työllisyys" oman ryhmäpuheenvuoronsa, paitsi demarit, joilla tämä asia oli vasta kolmantena. [Pia Viitanen: Höpö höpö!] Minusta tuntuu hyvältä, että täällä vallitsee valtavan hyvä yksimielisyys siitä, että työllisyys ja sen eteen tehtävät toimet koetaan tässä salissa erittäin tärkeäksi, koska se nyt on selvästi se asia, millä suomalainen yhteiskunta saadaan jaloilleen. Ja niin kuin tuossa valtiovarainministeri omassa puheenvuorossaan kertoi, valtiovarainministeriön faktoihin perustuva arvio näyttää siltä, että kasvua on — kiitos myös niistä. Keskusta pitää tärkeänä, että näitä työllisyystoimenpiteitä jatketaan. Sillä pystytään tätä eriarvoistumiskehitystä muun muassa, mikä täällä on monessa puheenvuorossa noussut, hillitsemään. Ja kiitoksia myös hallitukselle tosiaan työllisyystoimenpiteistä. Tästä on hyvä jatkaa eteenpäin.

15.16 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Maamme talous on kääntynyt siis kasvuun, ja tämä oli, arvoisa edustaja Rinne, se käänne, mitä Suomessa tarvittiin ja mitä hallitukselta odotettiin, ja se myös tehtiin. Nyt on oikea aika — niin kuin näissä puheenvuoroissa oikeastaan oppositiosta ja hallituksesta tuli se esille — tehdä

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

uudistuksia. Eli ei tässä enää suunnanmuutosta tarvita, vaan kaivataan nyt vain vauhtia lisää.

Arvoisa puhemies! Me pidämme myönteisenä kokoomuksessa sitä, että on tehty käänne myös sivistykseen ja koulutukseen panostamisessa. Eivät nämä lisäpanostukset toki korjaa sitä, mitä tehtiin edellisen hallituksen aikana, eivätkä sitä, mitä tämän hallituksen alussa, mutta suunta on nyt muuttunut. Nyt panostetaan koulutukseen, varhaiskasvatukseen, lukioihin, ammatilliseen koulutukseen, yliopistoihin. Tämä on toinen suunnanmuutos, mistä kokoomus antaa kiitosta.

15.17 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yllättäviä eivät hallituspuolueiden puheenvuorot olleet tässä keskustelussa, sillä todella hallituksessa luotetaan siihen, että kyllä tämä vene tulee vietyä maaliin, kunhan odotellaan vain, että maailmantalouden tuulet sopivasti puhaltavat. Sellainen suhdanneluontoinen vetoapu voi loppua kuitenkin lyhyeen. Minä todella toivon, että hallitus keskittyisi siihen, että tänä lyhyenä aikana, jota teillä on jäljellä, tekisitte aitoja rakennemuutoksia, joilla tuotaisiin liikkumavaraa julkiseen talouteen. Nämä esittämämme rakennemuutokset, jotka tänään kävin täällä läpi, kertovat siitä, että taloutta voi tasapainottaa myöskin paljon oikeudenmukaisemmalla ja paremmalla tavalla. Kysynkin siis [Puhemies koputtaa] valtiovarainministeriltä: miltä nämä sosiaalidemokraattien kuusi rakennekokonaisuutta kuulostivat?

15.18 Simon Elo uv (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sosiaalidemokraattien ryhmä jätti seitsemännen sanomatta: luomme rahaa tyhjästä kaikkea edellä esittämäämme varten. Kyllä teillä niin monta esitystä on tässä kahden vuoden aikana ollut, että ihmettelen, mistä rahat kaikkeen siihen otetaan, mutta ehkä te minulle kerrotte.

Jos ajatellaan tätä taloustilannetta, niin kannattaa katsoa Hypon luottamusmittaria. Teollisuuden luottamus on korkeinta sitten vuoden 2008 alun, palveluissa korkeinta sitten syyskuun 2006, kuluttajien osalta luottamus kaikkien aikojen toiseksi korkeinta ja rakentamissakin 10 prosenttiyksikköä korkeammalla kuin normaalisti. Kyllä me olemme talouden käänneeseen saaneet aikaan, ja se käänne saadaan aikaan hallituksessa. Siksi Uusi vaihtoehto-ryhmä jatkaa hallitustyöskentelyä. Tässä perussuomalaisen eduskuntaryhmän puheenvuorossa tuli niin monta mielenmuutosta, että niitä täytyy varmaan käsitellä sitten toisessa puheenvuorossa.

15.19 Jari Ronkainen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jotta hallituksen tavoitteet työllisyysasteesta ja julkisen velan taittamisesta toteutuisivat, on muistettava neljä tärkeää asiaa: pieni- ja keskituloisten ostovoima, kotimaiset investoinnit, yritysten kilpailukyky sekä alueellinen kilpailukyky ja elinvoima. Perussuomalaiset esittivät näkemysensä näistä asioista. Hyvin maltillisen palkankorotuksen ja toisaalta veronkevennysten avulla pidetään ostovoimaa yllä. Yritysten kilpailukykyä tuetaan ennakoivalla veropolitiikalla ja porrastetulla yritysveron laskulla. Arvonlisäverovelvollisuuden alarajaa tulee nostaa. Näiden yhteisvaikutukset tuovat investointeja. Toivomme, että hallitus tarttuu esitettyihin ideoihin. Julkinen talous on vaatinut kipeääkin leikkausta, nyt on kuitenkin aika tukea jo alkanutta kasvua.

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

15.20 **Ozan Yanar vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta on huvittavaa, että kokoomus itse antaa kiitosta itselleen siitä, että paikkaavat minimaalisesti omat tuhoiset koulutusleikkauksensa.

Mutta jos edetään asiassa eteenpäin, niin valtiovarainministeri sanoi, että uudistaminen ei saa loppua tähän. Itse käytin puheenvuoron, jossa puhuin kahdesta aika helpostakin järjestelmästä, jotka voisivat olla hyviä uudistuskohhteita: perhevapaaudistus ja yritystukiudistus. Arvoisa valtiovarainministeri, miksi hallitus ei saa vietyä näitä eteenpäin, vaikka tietää, että nämä ovat todella järkeviä uudistuksia?

15.21 **Kari Uotila vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näiden positiivisten kasvulukujen taustalla täytyy kuitenkin muistaa se, että syy siihen, että ne ovat korkeampia kuin Saksassa ja Ruotsissa alkuvuonna, on se, että meillä oli vielä pitempi ja vielä syvempi taantuma kuin näissä verrokkimaissa. Jos meillä olisi ollut vielä pitempi taantuma, vaikka viisi vuotta pitempi, me olisimme sukeltaneet vielä 2 prosenttia syvemmälle pahimman laman aikaan, niin voisimme elvistellä nyt vielä korkeammilla kasvuluvuilla verrattuna Saksaan ja Ruotsiin. Mutta eihän se meitä lämmittäisi, kun meidän kasvumme on siellä vuoden 2008 tasolla.

Mitä tulee näihin rakenneuudistuksiin, toki niitä tarvitaan, ja ajankohtaisin taitaa olla tämä sote. Mutta kyllä täältä täytyy nyt kysyä, mitä sille kuuluu, kun näyttää, että ei siitä oikein tunnu tulevan mitään. Siitä on tullut arvovaltatappelu, se perustui tällaiseen poliittiseen lehmänkauppaan, jossa kokoomus sai valinnanvapauden, keskusta sai maakuntahallinnon ja perussuomalaiset saivat synn pysyä silloin hallituksessa. Nyt se on jälleen vaikeuksissa. Koko Suomi on huolissaan tämän elintärkeän uudistuksen tulevaisuudesta.

15.22 **Mats Nylund r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen tulisi aina, myös tässä taloudellisessa tilanteessa, kantaa kansainvälinen vastuunsa. Ruotsalaisen eduskuntaryhmän mielestä ei ole mikään suuri taloudellinen uhraus tehdä eettisesti oikea päätös ja korottaa Suomen pakolaiskiintiö 2 500:aan vuodessa. Näin myös hallitus lunastaisi lupauksensa. Ainakin pari vuotta sitten hallitus oli vielä vahvasti sitä mieltä, että jos runsasta turvapaikanhakijoiden virtaa saadaan hillittyä, niin sen jälkeen olisi perusteltua nostaa virallista pakolaiskiintiötä.

Minister Orpo, men också andra ministrar i regeringen har föreslagit en ganska blygsam höjning av flyktingkvoten från 750 till 1 050, och det är enbart att återställa flyktingkvoten till vad den var år 2014 och 2015.

Mutta tietenkin odotettavissa oli, että hallituksen kolmas ryhmä Uusi vaihtoehto vastustaa pakolaiskiintiön nostamista, vaikka kyse on todella pienestä eleestä. [Puhemies koputtaa] Kysyn valtiovarainministeriltä, onko niin, että hallituksen pienin ryhmä tällä tavalla ohjaa mielin määrin Suomen pakolaispolitiikkaa.

15.23 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vuonna 2014 sairaaloissa hoidettiin melkein 22 000 potilasta, joilla oli alkoholisairaus päädiagnoosina. Nyt hallitus esittää vahvempien alkoholijuomien tuomista kaappoihin, ja kaikki alkoholiasiantuntijat vastustavat esitystä. Sote-uudistuksen mahdollisille säästöille voidaan lopullisesti heittää hyvästit, kun terveys- ja sosiaaliongelmät lisääntyvät löysemmän alkoholipoliti-

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

kan myötä. Arvoisa hallitus, asiantuntijoita kannattaa kuunnella. Juomalla ei saada Suomea kuntoon, päinvastoin se lisää kustannuksia — vai mitä, ministeri Orpo?

15.24 Timo Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen talouden isoon tilannekuvaan tällä julkisen talouden suunnitelmalla tuodaan lisää vakautta, tuodaan lisää ennustettavuutta, mikä mahdollistaa sen, että jatkossakin suomalaisten ostovoima ja kuluttajan luottamus talouteen voivat vahvasti, ja tämä on syytä todeta. Kun täällä esimerkiksi edustaja Uotila totesi, että tähän maailmantalouden kasvuun on päästy näin myöhään, niin selkeä vastaus siihen on, että tämän hallituksen ohjelma alkaa purra vasta nyt. Jos tämä ohjelma olisi tullut kolme vuotta tai neljä vuotta aikaisemmin, ehkä olisimme päässeet tähän talouskasvuun nopeammin. Edelleen uskon, että tällä julkisen talouden suunnitelmalla luodaan myös edellytyksiä sille, että syksyllä, kun alkavat neuvottelut työntekijöiden ja työnantajien välillä, on olemassa edellytykset ja paremmat mahdollisuudet turvata sitä suomalaisten ostovoimaa.

15.25 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Euroopan keskuspankin pääjohtaja Draghi piti tänään tärkeän puheen Lissabonissa. Hän totesi, että meidän tulee taistella eriarvoisuutta vastaan: "Euroopan kasvavaan eriarvoisuuteen tulee puuttua koulutuksella, innovaatioilla ja sijoittamalla inhimilliseen pääömaan, kuten työpaikkoihin nuorille."

Arvoisa puhemies! Tämä hallitus on lisännyt eriarvoisuutta suomalaisessa yhteiskunnassa epäoikeudenmukaisilla leikkauksilla nuoriin, opiskelijoihin, lapsiperheisiin, työttömiin ja eläkeläisiin. Tämä hallitus on leikannut koulutuksesta merkittävällä tavalla.

SDP esittää nyt, että perhevapaat uudistetaan tässä ja nyt. Oletteko valmis, ministeri Orpo, siihen, että perhevapaiden uudistukseen lähdetään tässä ja nyt? Se tarkoittaa palkkatasarvon lisääntymistä suomalaisessa yhteiskunnassa, työmarkkinoilla. Se tarkoittaa myös sitä, että saadaan vahvistettua työllisyyttä nuorten naisten osalta.

Me esitämme oppivelvollisuuden pidentämistä tässä ja nyt, pikkuhiljaa matkaa käynnistämisen. Oletteko valmiit oppivelvollisuuden pidentämiseen, ministeri Orpo?

15.26 Outi Mäkelä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Positiivisten talousuutisten kevät antaa meille toivottavasti voimaa tarttua tiukemmin ja kunnianhimoisemmin näihin rakenteellisiin uudistuksiin. Tähän hyvään fiilikseen ja tähän tunnelmaan ei auta jäädä kellumaan, vaan jo nämä EU-kriteerit pitävät meillä yllä painetta julkisen talouden tasapainottamiseen.

SDP on täällä kerjännyt kommentteja ja kehuja omista ajatuksistaan. Te peräänkuulutatte työllisyyttä vahvistavia rakenneuudistuksia, mutta ainoa konkreettinen esitys teillä on perhevapaat. [Krista Kiuru: Ei pidä paikkaansa!]

Lisäksi haluatte uudistaa yritystukea, mutta samalla toteatte, että esimerkiksi vientiin pohjautuvan teollisuuden kustannuksia ei saa laskea. Lisäksi ette ole käsittäakseni nimenneet yhtään yritystukea poistattavaksi, vai oletteko?

15.27 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Ensinnäkin kiitokset valiokunnan puheenjohtaja Kallille. — Todellakin talouskasvumme on nopeampaa kuin USA:ssa tai Saksassa. Se on todella hyvä asia. Kuluttajaluottamus on ennätystasolla,

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

investoinnit vetävät, ja vientiluvutkin ovat todella hyvät. Talouden näkymät ovat yleisesti hyvin positiiviset.

Hallituksen työllisyystavoitteen ja velkasuhteen osalta: Tämähän on koko yhteiskunnan etu, jos nämä tavoitteet saadaan. Tuleva hallitus asettakoon sitten uusia tavoitteita. Sitten, miten näihin tavoitteisiin päästään? Mielestäni meidän pitää ylläpitää pieni- ja keskituloisten ostovoimaa, ylläpitää Suomen kilpailukykyä, ylläpitää kotimaisia investointeja, ja samaan aikaan kuitenkin pitää pystyä huolehtimaan niistä 440 000:sta syvästi köyhästä suomalaisesta ihmisestä. Tässä ovat ne keskeiset kysymykset, ja jos näihin löydetään vastaukset, [Puhemies koputtaa] niin Suomella menee hyvin.

15.28 **Kimmo Kivelä uv** (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Totta on, että koulutuksen leikkaukset ovat erittäin kipeitä ja vastenmielisiä, mutta jotakin hallituksen arvoista kertoo se, että tässä on kuitenkin kehyskauden aikana 340 miljoonan lisäpanostukset, ja olen aivan vakuutettu siitä, että mikäli talous kasvaa ja kasvaa odotettua reippaammin, niin aivan varmasti koulutukseen panostukset ovat prioriteeteissa aivan kärjessä — vai mitä, ministeri Orpo?

15.29 **Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tietenkin erittäin tervetullutta ja iloinen asia, että Suomi nyt vihdoinkin seuraa Yhdysvaltojen ja euromaiden perässä talouden elpymisessä. Mutta kyllä minä pidän osoituksena Suomessa harjoitetun talouspolitiikan epäonnistumisesta sitä, että tämä talouden elpyminen on kestänyt niin paljon kauemmin Suomessa kuin monissa muissa eurooppalaisissa maissa.

Tarve suunnanmuutokselle ei ole poistunut. Kuten tässä todettiin, eriarvoisuus ei vähene itsestään eikä vähene talouskasvun seurauksena, vaan sen eteen pitää tehdä tietoisia poliittisia ratkaisuja. Myöskään tarve panostaa koulutukseen ja osaamiseen ei ole poistunut mihinkään. Riskinä on, että nämä isot leikkaukset Suomen osaamisperustaan konkretisoituvat ja näkyvät vasta pitkällä aikavälillä. Eli tarve suunnan tarkistukseen tältä osin on nyt heti. Haluaisinkin kysyä valtiovarainministeriltä: nyt kun talous kasvaa, onko hallitus valmis uudelleen arvioimaan sellaisia säästöpäätöksiä, mitä on tehty koko vaalikaudeksi, [Puhemies koputtaa] kuten esimerkiksi korkeakoulujen indeksin jäädyttäminen? Mikä on tämän säästö päätöksen perusta nyt kun talouskäänte on tapahtunut?

15.30 **Antero Vartia vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Julkisen talouden kestävyys kannalta ratkaisevaa on se, että meillä työikäiset ja työkykyiset ihmiset ovat töissä. Muuten edessä on paljon rajumpia ja vaikeampia leikkauksia ensi vuosikymmenelle, kun huoltosuhde heikkenee, ihmiset ikääntyvät ja heidän hoitaminen maksaa. Sen vuoksi tärkeintä on keskittyä siihen, että me saamme ihmiset töihin.

Kannustan hallitusta olemaan rohkea ja ennakkoluuloton sosiaaliturvajärjestelmän uudistamisessa, mutta muistuttaisin myös, että työllistämisen kannalta ratkaisevaa on toki työn hinta, mutta erityisesti työllistämiseen liittyvät riskit. Työtä on tarjolla vaikka kuinka paljon, mutta jotta yritys uskaltaa työllistää volatiilissa maailmassa, jossa olosuhteet saattavat muuttua nopeastikin, sillä täytyy olla mahdollisuus joustaa, jos näin käy. Jos niihin puututaan, meillä on mahdollisuus työllistää vaikka kuinka paljon enemmän.

15.31 **Anna-Maja Henriksson r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! On tietenkin hieno asia, että Suomen talous on lähtenyt kasvuun, ja paikka paikoin

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

meillä on jopa työvoimapula tällä hetkellä. Se kertoo myös siitä, että meidän pitää jatkaa uudistuksia, mutta uudistukset pitäisi myös tehdä viisaasti.

Arvoisa puhemies! Tässä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä on nostettu sote-uudistus erittäin hyvin esille, ja tässä todetaan myös, että tavoitteena on ollut hillitä kustannuksia 3 miljardilla eurolla. Kuitenkin valiokunta toteaa, että sen käsityksen mukaan tavoitteen saavuttamiseen liittyy valitulla toteuttamistavalla useita riskejä, jotka toteutuessaan saattavat vähentää tavoiteltua kustannussäästöä tai jopa lisätä sosiaali- ja terveydenhuollon menoja. Arvoisa valtiovarainministeri, minkälaisia ajatuksia nämä toteamukset [Puhemies koputtaa] teissä herättävät? Oletteko huolissanne siitä, että kestävyysvajetta ei pystytä tällä kuromaan [Puhemies koputtaa] umpeen?

15.32 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri Orpo nosti täällä esille seuraavana isona rakenneuudistuksena sosiaaliturvan uudistamisen eli sotu-uudistuksen. Kristillisdemokraatit tukevat kyllä tätä, koska tällä hetkellä meillä on paljon pitkäaikaistyöttömiä, osatyökykyisiä, vammaisia henkilöitä, jotka haluaisivat esimerkiksi jättää eläkkeensä lepäämään, mutta tänä päivänä työn ja sosiaaliturvan yhteensovittaminen on aivan, aivan liian monimutkaista ja jättää monet ihmiset sen takia myöskin tämän orastavan talouskasvun ulkopuolelle. Kristillisdemokraatit ovat monessa otteessa tuoneet esille omaa malliansa eli tätä kannustavaa perusturvaa, joka edelleenkin on harkinnanvarainen mutta saa ihmiset paremmin sinne työmarkkinoille.

Nyt kuitenkin hallitus meni hätäisesti tekemään tämän asumistuen uudistamisen sillä tavoin, että tämä tulee aiheuttamaan monille ihmisille itse asiassa taloudellisia ongelmia ja he tipahtavat huonompaan asemaan. [Puhemies koputtaa] Olisinkin kysynyt: miksi ei ollut malttia odottaa sitä, että tehdään tämä uudistus kokonaisuutena eikä mennä yhtä palasta [Puhemies koputtaa] liikauttamaan siitä?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Myönnän vielä tähän debattivaiheeseen puheenvuorot edustajille Juhantalo, Zyskowicz ja Lindtman, ja sen jälkeen on ministerien vastauspuheenvuorot.

15.34 Kauko Juhantalo kesk (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Yhdyn lämpimästi edellä oleviin edustajien Kalli ja Vähämäki puheenvuoroihin. Ilman Sipilän hallituksen määrätietoista työtä ei olisi ollut mahdollista, että edes nyt pääsemme mukaan maailmantalouden kasvuun. Tässä tärkeässä työssä on mainittava myös ministeri Lindström, koska meillä, niin kuin ministeri Orpo lausui puheenvuorossaan, on 41 000 työtöntä vähemmän kuin vuosi sitten ja tällä hetkellä on samaan aikaan 97 400 avointa työpaikkaa, suunnilleen 5 500 enemmän kuin vuosi sitten. Näiden kohtaantumista täytyy näiden kaikkien pienienkin toimenpiteiden mukaisesti lisätä ja aktivoida — näistä lämmin kiitos.

Ja lämmin kiitos myös työmarkkinajärjestöille, kuten ministeri Orpo lausui. Myös heidän nimensä, työmarkkinoiden allekirjoitus, on kiky-sopimuksessa. Turhaa on syytellä pelkkää [Puhemies koputtaa] Sipilän hallitusta.

15.35 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Oppositio puolue SDP vaatii vappupuheissa hallituksen eroa, hanskojen lyömistä tiskiinkin ja täällä salissa täyskäännyttä hallituksen politiikkaan. Juuri hölmömpää en ole pitkään aikaan

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

kuullut. Nythän suunta on nimenomaan oikea, tulokset näkyvät, kuten täällä monessa puheenvuorossa on tuotu esiin.

Mutta tämä ei vielä riitä: tarvitaan uusia toimia talouskasvun ja työllisyyden vauhdittamiseksi. Kokoomus on valmis uusiin toimiin. Kokoomus on valmis edistämään paikallista sopimista, toivottavasti hallituskin. Kokoomus on valmis uudistamaan perhevapaita, toivottavasti hallituskin. Kokoomus on valmis lieventämään kannustinloukkuja muun muassa puuttumalla asumistukeen, toivottavasti hallituskin. Kokoomus on valmis viemään maa-liin tämän niin sanotun aktiivimallin työttömyysturvassa, toivottavasti hallituskin. [Välihuutoja vasemmalta]

15.36 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä julkisen talouden suunnitelma on samalla ikään kuin tämän hallituksen puolivälitarkastelu. Jos katsotaan, mitä taloudessa on tapahtunut: Olen iloinen siitä, että tässä salissa on nyt aika yhteinen käsitys siitä, mitä taloudessa on tapahtunut. Vuonna 2015 tapahtunut käänne saa nyt myötätuulta meidän päämarkkina-alueelta, niin kuin valtiovarainministeri itsekin totesi. Päämarkkina-alueella tapahtuva myötätuuli tukee nyt meidän vientiä, ja hyvä niin.

Nyt se kysymys kuuluu: Kun näin paljon tätä käännettä ja talouskasvua, joista me olemme iloisia, on hehketetty, niin miten on mahdollista, että siitä huolimatta hallituksen omat tavoitteet karkaavat, työllisyystavoite on jäämässä alle puoleen, valtiovarainministeriön oman katsauksen mukaan alijäämätavoitekin on jäämässä reilusti alle sen, mitä hallitus tavoittelee? Mistä se johtuu? Se johtuu siitä, että hallitus keskittyy nyt siihen, että sillä säilyy enemmistö eduskunnassa. Ei riitä, että te olette siinä satulassa, teidän pitää saada hevonen kulkemaan. Nyt tarvittaisiin asiantuntijoiden suosittelemia työllisyyttä tukevia uudistuksia, [Puhemies koputtaa] kuten oppivelvollisuuden pidentämistä ja perhevapaaudistusta. Milloin nämä käynnistyvät, valtiovarainministeri Orpo?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt menemme ministerien vastauspuheenvuoroihin. Ensin työministeri Lindström, 3 minuuttia, ja sen jälkeen valtiovarainministeri Orpo, 3 minuuttia.

15.37 Työministeri Jari Lindström: Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia keskustelusta. Otan näihin työllisyysasioihin vähän syvällisemmin kantaa eli mitä nämä tilastot pitävät sisällään.

Ensinnäkin tilastoidaan sekä niitä ihmisiä, jotka ovat tuolla työvoimatoimistojen listoilla, että sitten niitä, jotka ovat Tilastokeskuksen listoilla, ja nämähän menevät usein näissä keskusteluissa sekaisin. Tällä hetkellä nämä luvut ovat aika lailla tasoissa. Toukokuussa työllisyys kasvoi noin 16 000:lla, mutta työttömyys ei juuri laskenut Tilastokeskuksen mukaan, koska työvoiman ulkopuolelta työmarkkinoille siirtyneiden määrä kasvoi. Ja tämä kertoo siitä, että piilotyöttömyys pienenee, ihmiset alkavat uskomaan, että kannattaa hakea töitä. He hakeutuvat uudestaan työmarkkinoille. Tämä on minun mielestäni iso ja merkittävä muutos aikaisempaan. Työllisyyden kasvu ylipäätään on ollut kohtuullisen hyvää, mutta voi olettaa näin, että kiihtyvä talouskasvu tulee yhä vahvemmin sitten näkymään työllisyydessä. Mutta nämä näkyvät viiveellä, nämä eivät tapahdu hetkessä.

Työttömien työnhakijoiden määrä laski siis yli 40 000 hengellä verrattuna edellisen vuoden toukokuuhun, mikä on poikkeuksellisen voimakas pudotus. Se selittyy osin sillä, että työvoiman kysyntä ja avoimet paikat ovat kasvaneet. Osin kuitenkin kyse on siitä, että

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

määräaikaishaastattelujen — paljon parjattujen haastattelujen — seurauksena työnvälitystilastoista poistuu henkilöitä, jotka eivät enää tosiasiaassa ole olleet työttömiä työnhakijoita. Tämä selittää myös erittäin voimakasta pitkäaikaistyöttömyyden laskua, joka on siis tuo yli 18 000.

Totta kai nämä luvut ovat edelleen aivan liian suuria, ja sen takia — kuten valtiovarainministeri totesi, hanskat eivät saa pudota — viedään näitä uudistuksia eteenpäin. Ja kun SDP:n ryhmäpuheessa edustaja Kiuru totesi, että odotellaan vain eikä tehdä aitoja rakenemuutoksia, eihän kyse ole teidän mielestänne siitä, vaan teidän mielestänne meillä on väärät keinot ja vain teidän keinonne ovat toimivia. Me teemme omia toimenpiteitä ja olemme niitä vieneet rohkeasti ja saaneet jopa kansan torille, mutta me olemme kuitenkin uskaltaneet ne tehdä. Ja minä olen sitoutunut tähän hallitukseen niin kauan kuin tämä hallitus on pystyssä, ja sillä mennään. [Naurua — Eduskunnasta: Ei sitä paljon kauemmin voi olla!] Näin puhuu puolueeton mies.

Pitkäaikaistyöttömyydestä sen verran, että yli 12 kuukautta eli vuoden työttömänä olleiden määrä siis putosi. Se oli toukokuussa noin 106 000 henkilöä — vähemmän kuin vuosi aiemmin — mutta myös yli kaksi vuotta kestänyt työttömyys on laskenut. Myös tämä selittyy määräaikaishaastattelujen vaikutuksella. Ilman näitä haastatteluja yli vuoden kestänyt työttömyys olisi todennäköisesti kääntynyt laskuun vasta tämän vuoden kesällä ja yli kaksi vuotta kestänyt työttömyys siitä noin vuoden viiveellä. Nämä tapahtuvat viiveellä. Kaikki tietävät tässä salissa, että ei ole mitään taikatemppeja. Ei pitkäaikaistyöttömyys millään tempuilla putoa, ja tämä tulee todellakin viiveellä.

Pitkäaikaistyöttömyydestä, arvoisa puhemies, vielä ihan lyhyesti. Sen kasvu on hidastunut kahdesta syystä. Ensinnäkin valuma sinne pitkäaikaistyöttömyyteen on hidastunut eli uusia pitkäaikaistyöttömyysjaksoja on alkanut aiempaa vähemmän, ja toiseksi pitkäaikaistyöttömyyksiä myös päättyy aiempaa enemmän. Tässä on se yhtälö, ja tätä työtä jatketaan rohkeasti.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Valtiovarainministeri Orpo, 3 minuuttia.

15.41 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Se onkin niin, että uudistuslinjaa pitää jatkaa eli viedä määrätietoisesti eteenpäin niitä uudistuksia, joita hallituksella on. Ja samaan aikaan pitää myöskin pitää tiukasti kiinni finanssipolitiikan linjasta. Ei tämä talouskasvu näy vielä verotuloissa, mutta jos esimerkiksi työttömyys murenee sitä tahtia kuin miltä nyt näyttää, jos se jatkuu, jos talouskasvu jatkuu niin kuin nyt näyttää, niin silloin aidosti julkiseen talouteen tulee parempi tilanne, koska se velkaantuminen saadaan oikeasti taittumaan, ja koko julkisen talouden tilanne paranee. Kun kysytään, nostetaan esille tärkeä asia, eriarvoisuudesta, niin parempaa lääkettä eriarvoisuuden poistamiseen ei ole kuin korkeampi työllisyysaste. [Eduskunnasta: Oikein!] Pienempi työttömyys, korkeampi työllisyysaste, terve julkinen talous, hyvät ja tasavertaiset palvelut — ne ovat suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan ydin, ja juuri siihen tämä hallitus keskittyy.

Sote-uudistus on noussut monessa puheenvuorossa esille. Se 3 miljardin tavoite on ja pysyy. Totta kai siihen sisältyy riskejä — vuoteen 29 mennessä 3 miljardin kustannustason lasku, ei säästö, tulevien kasvupaineiden hillitsemistä — siihen liittyy riskejä, ja se vaatii töitä tältä hallitukselta ja tulevilta. Mitä sille kuuluu? Olemme varmaan kaikki tietoisia siitä, että tämä niin sanottu pakkoyhtiöittäminen ei ole perustuslain mukainen, mutta ei se ole sinänsä mikään ongelma, koska ei tämä yhtiöittäminen itsessään ole ollut mikään poliitti-

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

nen tavoite vaan valinnanvapaus on, ja kun olen asiaa selvittänyt, niin minun tietääkseni valinnanvapaudelle ei kuulu mitään huonoa vaan kuuluu hyvää. Valinnanvapautta ei tehdä kokoomukselle, valinnanvapautta tehdään suomalaisille, jotta he pääsevät lääkäriin, jotta he pääsevät hoitoon, ja siihen hallitus on sitoutunut osana kokonaisratkaisua, ja sen me tulemme tekemään, löydämme keinon, jolla tämä valinnanvapaus toteutuu. Mistä yhtiöittäminen tuli? Se oli kilpailuviranomaisten näkemys silloin, kun tätä pakettia rakennettiin, ja siksi hallitus teki sen tuolle pohjalle. Jos se nyt halutaan muutettavaksi, me muutamme sen, mutta emme tingi valinnanvapaudesta, koska se on suomalaisille ja se on tärkeä.

Arvoisa puhemies! Oli ilahduttavaa, että tämä sote-uudistus nousi täällä useissa puheenvuoroissa esille. Meillä on kymmenien vuosien aikana rakennettu hyvällä tahdolla sosiaaliturvajärjestelmää, joka ei todellakaan toimi nykyään niin kuin sen pitäisi. Se on kallis, se on passivoiva, se on byrokraattinen. Jos me pystymme, niin kuin aikaisemmassa puheenvuorossani sanoin, tätä tekemään yhdessä parlamentaarisesti ja niin, että valmistelu tehdään tällä kaudella, jotta seuraava hallitus voi sitten aloittaa tämän varsinaisen uudistustyön, niin tämä jos joku on suuri uudistus, minkä Suomi ja suomalainen hyvinvointi tarvitsee ja ne heikoimmassa asemassa olevat ihmiset tarvitsevat. Että työn vastaanottaminen on aina kannattavaa ja että ne tukimiljarit ja niistä jyvittyvät eurot osuvat niille ihmisille, jotka niitä eniten tarvitsevat, siksi meidän pitää tehdä tämä uudistus.

Arvoisa puhemies! [Puhemies koputtaa] — Jatkan seuraavassa puheenvuorossa. [Naurua]

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ensimmäisen vastauspuheenvuoron käyttää edustaja Rinne.

15.44 **Antti Rinne sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on nyt viitattu minun vappupuheeseeni. Täytyy nyt todeta, mitä sitten todellisuudessa sanoin tuolla puheesani. Totesin, että pääministeri on itse todennut, että tulos tai ulos, ja nyt näyttää, että työllisyysastetavoitteet eivät toteudu, julkisen talouden tasapainottaminen ei toteudu. Silloin esitin harkittavaksi, että tulos tai ulos. Olen edelleen samaa mieltä, että näin pitäisi tehdä: harkita tulos tai ulos.

Ja käytännössä sitten täyskäänös tarkoittaa sitä, että eriarvoistumiskehityksessä pitää tapahtua täyskäänös. Sitä esitin täällä viime kerralla keskusteluissa ja esitän nytkin, että tehdään täyskäänös eriarvoistumiskehityksen poistamiseksi. Tehdään niitä satsauksia, joita sosiaalidemokraattien ryhmä esitti nyt tässä omassa ryhmäpuheenvuorossamme. Pidetään kaikki mukana SDP:n omassa hyvässä vaihtoehdossa tälle julkisen talouden suunnitelmalle. Näistä löytyvät eväät, joilla eriarvoistumiskehitys voidaan poistaa, joilla eriarvoistumiskehitys voidaan pysäyttää. Näistä löytyvät eväät sille, että saadaan talous kasvuun, pysyväälle pohjalle. Näistä löytyvät eväät työllisyyden vahvistamiseen.

15.45 **Markku Rossi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Rinne, ei pitkän matkan juoksuakaan arvioida puolivälissä, kyllä se tehdään vasta maalissa. [Tuula Haatainen: Väliaika otetaan!] Pääministeri Sipilä on lähtenyt juuri siitä, että tarkastellaan vaalikauden kestäessä ja vaalikauden lopussa, mikä on Suomen talouden tilanne.

Tässä keskustelussa on sinänsä jäänyt hyvin vähälle myös eräs asia, joka liittyy Suomen valtionvelkaan. Se on kaksinkertaistunut 2009-vuodesta tähän hetkeen, 105 miljardia. Katsoin tuossa, että tämän yhden tunnin aikana noin 600 000 tulee meille lisää velkaa, ja se on

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

myös maksettava. Meidän pitäisi ajatella koko ajan niin, että julkinen talous on kuin oma henkilökohtainen talous, ja miettiä, millä lailla me pystymme sen myös sitten hoitamaan. Se asettaa meille niitä velvoitteita, ja meidän sen vuoksi pitää saada myös tämä talous vietyä eteenpäin juuri niillä hallitusohjelmatavoitteilla [Puhemies koputtaa] ja tämän hetken linjauksilla, mitkä ovat meneillään.

15.46 Laura Huhtasaari ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Talous on kääntynyt kasvuun ja kasvun ennustetaan jatkuvan. Viennin vahvistumisesta huolimatta talouskasvu on pääasiassa yksityisen kulutuksen ja investointien varassa, kulutus on velkavetoista. Tavaraviennissä on merkille pantavaa, että Suomi vie paljon Ruotsia enemmän puolivalmisteita. Ruotsilla on toki paremmat resurssit ja enemmän rahkeita investoida, mutta myös Suomella olisi hyvät mahdollisuudet viedä valmiita tuotteita enemmän vientiin. Sen takia hallituksen tulee panostaa enemmän tuotekehitykseen ja yritysverotuksen tiekartan tulee olla toimiva. Yritykset ratkaisevat, syntykö Suomeen aitoja, oikeita työpaikkoja. Tarvitaan vielä paljon enemmän toimia pk-yritysten hyväksi.

15.47 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se, että muutos taloudessa on tapahtunut monen vuoden korpivaelluksen jälkeen, on tietenkin erinomainen uutinen. Hallitushan antoi itselleen hyvin kunnianhimoisen tehtävän siinä, että 10 miljardin kestävyysvaje piti kattaa. Täällä on paljon salissa puhuttu 4 miljardin leikkauksista, 3 miljardin sotesta ja myös 2 miljardin kasvusta. Mutta se 1 miljardi, josta ei puhuta paljoa, on tämä kuntien tehtävien karsinta 1 miljardin edestä. Sehän eteni noin 400 000 miljoonaan, jonka jälkeen ruvettiin puhumaan julkisesta taloudesta ja sen uudistamisesta. Täällä kuntaministeri ei ole nyt paikalla, mutta haluaisin valtiovarainministeriltä kysellä, mitä tämän miljardin perään kuuluu. Onko tämäkin toteutettavissa?

15.48 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri Orpon on varmasti hyvä olla tietoinen siitä, että asiantuntijat varoittavat nimenomaan valinnanvapausjärjestelmän kustannusvaikutuksista ja vaikutuksista julkisen talouden tasapainoon. Eli kun tämän järjestelmän riskeistä puhutaan, se koskee kyllä koko tätä valinnanvapausjärjestelmää eikä suinkaan tätä pakkoyhtiöittämistä, jota nyt puidaan perustuslakivaliokunnassa. Eli varoitetaan siitä, että saadaan järjestelmä, joka ei lisää hoidon tasarvoa mutta joka todennäköisesti kasvattaa kustannuksia siitä, mitä ne tällä hetkellä ovat. Tästä näkökulmasta on mielestäni oikeastaan pöyristyttävää, että hallitus ei edelleenkään ole vastannut siihen kritiikkiin, mitä on esitetty valinnanvapausjärjestelmän kustannusriskeihin liittyen, mutta edelleen täällä linjaa, että pidetään kiinni 3 miljardin kustannussäästötavoitteesta, joka asiantuntijapalaute ja kritiikki huomioon ottaen vaikuttaa täysin järjetömältä ja epäjohdonmukaiselta yhdistelmältä.

15.49 Tuula Haatainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Nyt kun tämä talouden orastava kasvu on näköpiirissä, niin olisi todella ensisijaisen tärkeää, että kiinnitetäisiin huomiota sellaisiin rakenteellisiin uudistuksiin, jotka parantavat tuottavuutta ja tuovat sitä kautta hyötyä, ja lisäksi, että ottaisimme käyttöön kaiken sen osaamispotentialin, joka meillä on. Siitä syystä on äärimmäisen tärkeää, että kokoomus siellä hallituksessa pistää nyt toimeen ja vaatii, että perhevapaaudistus tehdään, jotta me saamme nousemaan

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

pienien lasten äitien ja vanhempien työssäkäyntiä, jotta saamme joustavuutta näihin perhevapaisiin.

Mutta toinen asia, jonka ministeri Orpokin otti nyt tässä esille, liittyy tähän soteen. Totesitte, että se on perustuslain vastainen, kuulin näin. Perustuslakivaliokunta sitä arvioi parasta aikaa, ja nyt ei ole kysymys yksinomaan pakkoyhtiöittämisestä vaan siitä, laitetaanko ihmiset eriarvoiseen asemaan ja tuleeko meille sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmä, joka eriarvoistaa kansalaisia. Tämä on minusta se olennainen kysymys, [Puhemies koputtaa] ja sitä pitää varoa, koska se on talouskasvun este, jos eriarvoisuus kasvaa.

15.51 **Lea Mäkipää uv** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan myös toistaa, että ihmisen luottamus tulevaisuuteen on edistänyt niin yksityisellä taholla kuin yrityselämässäkkin investointeja. Vaikka talouskasvu onkin osittain tämmöistä kokonaiskotimarkkinavetoista, niin nämä viennin tulokset näkyvät varmaan loppuvuodesta. Lehtitietojenkin mukaan on nyt meidän myönnettävä se asia, että meidän matkailijamäärämme Aasiasta on kasvanut suorastaan loistavasti. Tammi—huhtikuulla yöpymisten määrä on lisääntynyt 20 prosenttia. Onko todettavissa, että Suomesta tulee tämmöinen trendimaa, koska meidän vieraamme arvostavat, että suomalaiset ihmiset ovat ystävällisiä, meidän hotellimme ja ravintolamme ovat korkealuokkaisia? He arvostavat myös maamme turvallisuutta, puhtautta ja luontoa. Tässä on näitä hyviä elementtejä, joista me saamme tätä kasvupotentiaalia. Toivottavasti tämä hyvä hallitus jatkaa näitä tekemisiä [Puhemies koputtaa] tästä eteenpäin.

15.52 **Veronica Rehn-Kivi r** (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! I planen för de offentliga finanserna är det många frågor vi borde ta upp. Det är frågor som med små insatser kan resultera i stora inbesparingar om viljan bara finns.

Yksi suurista säästämahdollisuuksista liittyy työhyvinvointiin. Taloutemme menettää vuosittain jopa 25 miljardia euroa työkyvyttömyyseläkkeisiin, sairauspoissaoloihin ja sairaana työskentelyyn. Parempi työhyvinvointi säästää yhteiskunnalle miljardeja samalla kun se parantaa yksilöiden elämänlaatua.

Sote-uudistuksen myötä yli 200 000 palkansaajaa joutuu vaihtamaan työnantajaa kaikkine siihen liittyvine työhyvinvointiriskeineen. Ministeriöiden tekemän sote-henkilöstölle suunnatun kyselyn perusteella työntekijöiden mielikuva uudistuksesta on keskeneräinen ja sekava. Tulevaisuus tuntuu heistä epävarmalta, koska tietoa tulevasta ei ole riittävästi. Arvoisa hallitus, mitä tulette tekemään, jotta tämä valtava henkilöstön siirto ei muodostu taloudelliseksi ja henkiseksi pommiksi? Tulisiko kansallisen työhyvinvointiohjelman tekeminen aloittaa nytten?

15.53 **Jyrki Kasvi vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Liikenne- ja viestintävaliokunta totesi lausunnossaan selonteosta, että Viestintäviraston voimavarat Suomen digitaalisen tietoturvallisuuden ja toimintavarmuuden turvaamiseksi ovat riittämättömät, ja piti hyvin poikkeuksellisesti ja yksimielisesti erittäin tärkeänä, että tähän löydettäisiin kehyksissä 2 miljoonan euron asemesta 5 miljoonaa euroa lisärahoitusta. Siis peräti 3 miljoonaa euroa lisää. Valitettavasti valtiovarainvaliokunta ei ole mietinnössään edes maininnut asiaa. Kysynkin: kuka ottaa vastuun, kun — siis kun — Suomen kriittisiin tietojärjestelmiin tehdään laaja hyökkäys emmekä kykene reagoimaan siihen riittävän voimakkaasti?

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

15.54 **Toimi Kankaanniemi ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On aivan ensiarvoista, että Suomen kilpailukyky edelleen vahvistuu. Se on vahvistunut hyvää vauhtia, mutta sitä täytyy jatkaa määrätietoisesti, ja yritystoiminta on siinä se avainkysymys, verotus ja muut yritystoimintaan liittyvät tekijät. Kun näin tapahtuu, niin Suomen kasvu jatkuu. Ostovoima paranee, kun vielä sitten parannetaan pieni- ja keskituloisten asemaa, koska heidän ostovoimastaan riippuu kulutus ja myös se, että verotulot lisääntyvät. Näihin kysymyksiin tämä edustaja Ronkaisen esittämä ensimmäinen kannanottolausuma tähtää, ja toivon, että tätä koko eduskunta kannattaa, koska tällä saadaan Suomeen sellainen nousu, jolla voimme ratkaista tämän erittäin vakavan köyhyysongelman, joka meille on muodostunut.

15.55 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ministeri, te totesitte, että hallitus on tässä työlinjalla, mutta täytyy kyllä sanoa, että varsin on hento tai hiuksenohut linja, koska ei se ainakaan täältäpäin näytä oikein hahmottuvan, että millainen se sitten on. Nimittäin, kyllähän kaikki asiantuntijat tuolla kuulemisessa kertoivat, että hallitus ei tule pääsemään työllisyystavoitteisiinsa. Valiokunta itse toteaa, että kuultujen asiantuntijoiden mukaan työllisyysvaikutukset voivat jäädä kovin pieniksi. Ja päinvastoin, ministeri, esimerkiksi veroratkaisut, joita te olette tehneet, johtavat siihen, että eriarvoisuus kasvaa, kun hyväosaisten verotusta on varaa keventää, ja asiantuntijoiden mukaan niillä ei ole merkittäviä työllisyysvaikutuksia edes. Tämä on aika pelottava yhtälö, ja siksi olen erittäin huolissani tilanteesta. Kaksi vuotta on mennyt siinä rallattellessa ilmeisesti, ja nyt kun tekemisen paikka viimeistään olisi, niin hallitus keskittyy tämän ottopoikahallituksen ylläpitoon. Ottopoikahallituksen ylläpitoon ja valtapeliin, kun pitäisi tehdä työllisyystoimia!

15.56 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun kuuntelee demarien puheenvuoroja näistä työllisyyden paranemisista ja talouden virkistymisistä, niin kyllä täytyy ihmetellä, mitähän kirjoja te olette oikein lukeneet. Edustaja Rinne äsken esitteli paperia, jonka mukaan tulisi hommat tehdä. On se aika harmillista, että sattuu aina väärät paperit käteen, kun on hallituksessa, oikeat paperit eivät ole silloin kädessä, mutta kun on oppositiossa, silloin on oikeat paperit. Kannattaa rytmitystä vaihtaa, jos sattuisivat kerrankin ne paperit kohdilleen. Sitä suosittelen, koska metsämiehenä tiedän sen, että kun metsään lähtee, niin aina kannattaa olla oikea kartta mukana, koska jos väärällä kartalla lähtee, niin eksyy.

Arvoisa puhemies! Lopuksi vielä sen verran, että kun nyt olemme saaneet työllisyyden pikkuhiljaa kasvuun ja talouden elpymään, niin nyt se, mitä tässä talossa tarvitaan, on ennen kaikkea viileää harkintaa, kuten valtiovarainministeri Orpo omassa puheenvuorossaan esitti. Sitten toinen asia, mitä tarvitaan, on pitkäjännitteisyyttä, jotta saamme sen hoidettua sillä keinoin, että orastavan kasvun eväitä ei syödä ennen kuin se on edes kunnolla päässyt alkuun.

15.57 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Eilen kun katselin A-studiota, niin täytyy sanoa, että suuni lokahti auki, kun ministeri Lintilä oli täysin tietämättömän oloinen siitä, että Turun telakalla maksetaan alipalkkausta edelleen. Viime vuonna kysyin valtiovarainministeri Orpolta: mitä aiotte tehdä tämän asian suhteen, että meiltä karkaa miljoonia ja taas miljoonia tämän toimeettomuuden vuoksi, mitä te teet-

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

te? Tämä on nyt jo mainekysymys suomalaiselle laivanrakennusteollisuudelle, että meillä voi edelleen työskennellä näin härskisti. Tästä oli raportteja jo viime lokakuussa. Kohta tulee vuosipäivät siitä, kun kysyin tätä ministeriltä. Täällä yhdessä ryhmäpuheenvuorossa kiinnitettiin siihen huomiota, että näitä toimia pitää nyt ryhdittää. Nyt te olette seuranneet tätä asiaa tässä hallituksessa kaksi vuotta tiiviisti ja keskittyneesti, nyt on lupa kysyä: koska te oikeasti korjaatte tämän asian ja otatte ne veromarkat Suomeen?

15.58 Mari-Leena Talvitie kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemme täällä salissa yhtä mieltä kaikki siitä, että työllisyysasteen nousu on se, johon meidän on panostettava. Mutta olemme onnistuneet kahdenkymmenen viime vuoden aikaan nostamaan 50—65-vuotiaiden työllisyyttä, itse asiassa lähes tuplaamaan. 60—64-vuotiaiden työllisyysaste on noussut 25 prosentista 48 prosenttiin, mutta samassa ajassa nuorten työllisyys on alentunut, lähes puoliintunut. Tiedämme kaikki, että ne kannusteet ovat olleet siellä työurien pidentämisen puolella osa-aikaeläkkeissä ja muissa, mutta millä kannustimilla saamme myöskin nuorten työllisyyden nostoon? Hallitus on tehnyt siihen satsauksia, mutta jos ajatellaan julkisen talouden suunnitelmaa ja kehyskautta, mistä nyt puhumme, niin se, että saamme ne kannusteet nimenomaan nuorten työllisyyteen sekä työnantajan puolelle että työntekijän puolelle, [Puhemies koputtaa] on oleellista sen työllisyysasteen nousun kannalta.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Tähän debattivaiheeseen myönnän vielä seuraavat puheenvuorot: Henriksson, Meri, Krista Kiuru, Pakkanen ja Heinonen ja sen jälkeen ministerin vastauspuheenvuoro.

16.00 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Det är alldeles klart att vi måste förnya vår arbetsmarknad. Det finns mycket att göra, och det behövs mera lokala avtal. Det behövs förnyelse av familjeledigheterna, och där ser jag att samlingspartiet har mycket att ge. De sitter själva i regeringen och kan själva påverka. Jag hoppas att det som ledamot Zyskovicz förde fram också kan förverkligas. Men värderade talman, vem vet bäst vad företaget behöver, företagaren själv eller tjänstemannen på NTM-centralen?

Arvoisa ministeri Lindström, kuka tietää parhaiten, mitä yritys tarvitsee, yrittäjä ja yritys itse vai virkamies ely-keskuksessa? Koska, arvoisa hallitus, aiotte luopua työvoiman tarveharkinnasta?

16.00 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Ronkainen, Vähämäki ja Kankaanniemi puhuivat näistä asioista, joita perussuomalaiset toivat esille, muun muassa pieni- ja keskituloisten ostovoiman parantaminen ja pienyrittäjät ja vähävaraisten tilanne. Oikeastaan olisin tässä kysynyt, kun ministeri Orpo on paikalla, olisiko mahdollista jouduttaa Juho Saaren köyhyystyöryhmän työtä, koska muistaakseni se määräaika on maaliskuun loppuun mennessä ensi vuonna, ja jos siitä ruvetaan joitakin johtopäätöksiä tekemään, niin on vaalit jo edessä ennen kuin mitään ehditään tekemään. Voisiko sieltä jotain väliraportteja saada?

Minusta pieni- ja keskituloiset ovat kuitenkin olleet talkoissa mukana, niin kuin suomalaiset aina ovat, mutta nyt kun täällä kaikki yhteen suuhun toteamme, että nyt on vähän pa-

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

remmat ajat, niin voimmeko jotenkin muistaa heitä ja katsoa näitä toimenpiteitä? Voisiko jouduttaa tätä Juho Saaren työryhmää, saada jotain väliraporttia tai muuta, kun kansalaiset odottavat? Tämä aika on nyt aika pitkä.

16.01 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on tehnyt aika merkittäviä epäoikeudenmukaisia säästöpäätöksiä 4 miljardin euron edestä mutta samaan aikaan tehnyt myöskin todella monia menolisäyksiä, jotka jäävät helposti varjoon. Verojen kevennyksinä tosiasiaassa julkisen talouden suunnitelmassa laskua maksetaan lähes 3 miljardia euroa. Tämäkin on valinta, arvovalinta, varsinkin kun kasvuun ja työllisyyteen ne eivät tuo parannuksia.

Hallituksen oma talouspolitiikan arviointineuvosto huomautti jo tammikuussa hallitukselle kehysriihtä silmällä pitäen, että nyt ei ole aika finanssipolitiikan keventämiseksi, jos aikoo nämä hallituksen omat tavoitteet toteuttaa. He kuitenkin totesivat, että pelkästään säästämällä tätä ei tarvitsisi tehdä, vaan voisi tavoitella muitakin toimia, käyttää muun muassa verotusta hyväksi, mutta myös työllisyyttä ja talouskasvua parantavia toimia. Siksi kysynkin vielä uudelleen ministeriltä: [Puhemies koputtaa] mitä mieltä olette tästä meidän julkisen talouden suunnitelmasta tuleville vuosille, jossa tätä arviointineuvoston hyvää vinkkiä huomioidaan?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vastauspuheenvuoro, edustaja Pakkanen. Sitten Pakkasen ja Heinosen jälkeen molemmille ministereille puheenvuorot.

16.03 Markku Pakkanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on monessa puheenvuorossa todettu, että työllisyysasteen tavoite, mikä hallituksella on 72 prosenttia, on kovasti haasteellinen. Se pitää paikkansa. Tällä hetkellä kasvu, mitä on saavutettu, ei ole riittävä, niin kuin on myös todettu näissä puheenvuoroissa.

Mutta haluaisin erityisesti nostaa vielä keskustan näkökulman tähän keskusteluun. Elikä välittämiseen ja nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseen tarvittavat toimenpiteet, samoin kuin turvallisuuteen, sisäiseen turvallisuuteen, poliisiin, suojelupoliisiin ja Rajavartioston toimintarahojen turvaaminen on keskustalle tärkeä asia, eikä pidä unohtaa tämän päivän suurta keskustelunaihetta kyberturvallisuudesta.

Täällä on sanottu, että työ on parasta sosiaaliturvaa. Niin minustakin, mutta minusta tätä sanontaa voisi vielä jatkaa, niin kuin ministeri Orpokin totesi, että myös työ on tärkeää, kun estetään eriarvoisuutta. Tämä on tärkeä huomio, [Puhemies koputtaa] jotta tämä työllisyys-tavoite toteutuu.

16.04 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Yanar piti pieninä panostuksia, mitä koulutukseen tehdään. On totta, että nyt vasta pystymme paikkaamaan niitä leikkauksia, joita vihreiden ollessa hallituksessa koulutukseen ja sivistykseen tehtiin. Vihreät vaativat puoluekokouksessaan, että tämän nykyisen hallituksen koulutusleikkaukset pitää perua. [Välihuutoja vasemmalta] Jos täällä salissa olisi nyt paikalla edustaja Yanar taikka edustaja Aalto tai edustaja Niinistö, kysyisin, onko joku erityinen syy siihen, minkä takia niitä koulutusleikkauksia, joita edustaja Niinistön — silloin ministeri Niinistön — aikana koulutukseen ja sivistykseen tehtiin, [Li Andersson: Silloin oli pääministeripuolueena kokoomus!] ei haluta perua. En kysy sitä edustaja Vartialta, hän on

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

niin kovin lähellä meitä, mutta jos joku muu vihreistä vastaisi tähän, minkä takia niitä leikkauksia ette vaadi peruttavaksi, mitä olette hallituksessa aikanaan olleet itse tekemässä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä vastauspuheenvuoro, edustaja Elo, ja sen jälkeen ministereitten puheenvuorot.

16.05 **Simon Elo uv** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oppositio puolue sosiaalidemokraatit haluaa toisaalta, että hallitus lopettaa välittömästi työskentelyn, ja toisaalta, että hallitus jatkaa työskentelyä — vaan tietysti sillä linjalla, millä te haluatte. Kyllä tämä vain vahvistaa käsitystäni siitä, että sosiaalidemokraateista on tullut punainen ei-puolue, jolle ei oikein mikään tunnu sopivan.

Nordeahan on arvioinut tälle vuodelle jopa 3 prosentin talouskasvua. Se on minusta siinä mielessä hienoa, että sen lisäksi tulee työpaikkoja paljon lisää, ja lisäleikkauksille ei nähdäkseni silloin ole tarvetta.

Täytyy oppositiolle antaa tunnustustakin: kun parlamentaarinen Yle-työryhmä päätyi siihen tulokseen, että noin 400 000:lta kaikkein pienituloisimmalta Yle-vero poistuu, niin sillä toteutuu minunkin eduskuntavaaliohjelmassani ollut tavoite eli että suomalainen voi tienata noin tonnin kuussa puhtaana käteen. Kyllä täällä eduskunnassa saadaan tehtyä jopa ihan yhdessä yksimielisesti näin merkittäviä päätöksiä. Siitä tietysti kiitos koko eduskunnalle.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt ministereistä ensiksi valtiovarainministeri, pöntöstä 3 minuuttia.

16.06 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo:** Herra puhemies! Mitä tulee tähän täyskään-
nökseen, niin ei sitä nyt tarvitse tehdä, koska tässä on tapahtunut kaasutus eteenpäin: talous kasvaa paljon nopeammin ja työllisyys kasvaa todella nopeasti tällä hetkellä. Nyt meidän pitää huolehtia, että se on pysyvällä tasolla. [Välihuuto] Se on tärkeintä, me olemme saavuttaneet sen nyt. [Välihuutoja vasemmalta] Se on saavutettu sillä — kuten minä kuvasin täällä, niin sille on varmasti perusteita jo viime hallituskaudelta lähtien — että on tehty oikeanlaisia ratkaisuja, mutta kiistatta tämän hallituksen työllisyys-toimet vaikuttavat myös. Nyt meidän täytyy tehdä lisää uudistuksia, jotta tämä on kestävällä tasolla.

On hyvin mahdollista, että seuraavan kerran, kun budjetista kuullaan asiantuntijoita eduskunnassa, he toteavat, että tämä talouskasvun nopeus mahdollistaa sen, että hallitus saattaa saavuttaa tavoitteensa. Silloin kun julkisen talouden suunnitelma on tehty — se tehtiin niiden alkuvuoden ennusteiden perusteella — niin juuri se teksti, minkä edustaja Viitanenkin luki, oli siinä valossa totta, mutta nyt, kun talouskasvu vahvistuu, meillä on mahdollisuus saavuttaa tavoitteemme. Mutta se vaatii vielä työtä.

Mitä sitten tulee vielä SDP:n puheisiin ja esityksiin, niin ensinnäkin, edustaja Kiuru, ei se ole meno, jos veroja kevennetään. Me otamme silloin vähemmän ihmisten rahoja heiltä pois. Tällainen pieni, pieni korjaus tähän teidän näkemykseenne. [Krista Kiuru: Ai yritysvähennys on veroa?]

Sitten näihin teidän esityksiinne, kun nyt pystyin niihin tässä jonkin verran perehtymään:

Perhevapaat. Kyllä, siinä meillä on tunnettuja haasteita hallituksen sisällä, se ei liene kovin suuri salaisuus.

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

Oppivelvollisuus. En usko, että se ratkaisee. Paljon tärkeämpää on se, että me uudistamme tällä hetkellä, reformoimme koko ammatillisen koulutuksen.

Teillä oli siellä aktiivinen työvoimapolitiikka. No, siellä työvoimapolitiikassa tehdään tällä hetkellä enemmän uudistuksia, muun muassa nämä hyväksi osoittautuneet kolmen kuukauden välein tehtävät haastattelut ja monia muita asioita.

Kunnille vastuuta työllisyydestä. Asia ratkotaan kasvupalvelulain yhteydessä, kun haetaan työnjakoa maakuntien ja kuntien, kaupunkien välillä.

Maankäyttö, rakentaminen, liikenne. Kaikkien näiden eteen tehdään tällä hetkellä töitä.

Koulutus. Koulutusta uudistetaan tällä hetkellä enemmän kuin varmaan koskaan Suomessa. Lukioreformi on tällä hetkellä laitettu liikkeelle.

Aktiivinen elinkeinopolitiikka. Eikö talouskasvu ole paras tae, että se on tällä hetkellä hyvää ja parempaa? Sen eteen tehdään töitä.

Minä olen siis sitä mieltä, että käänne parempaan on selkeästi tapahtunut. Teidän kannattaisi nähdä tämä ja myöskin nähdä se, mitä hallitus tekee, eikä vain esitellä omia listoja vertaamatta niitä hallituksen tekemiin listoihin.

Arvoisa puhemies! Minä olen nyt luottavaisella mielellä siitä, että mennään oikeaan suuntaan — mutta silti: 5 miljardia velkaa tänä vuonna. Meillä on pitkä matka siihen, me tarvitsemme paljon korkeammat työllisyysluvut ja pysyvää talouskasvua, että me saamme velkaantumisen taittumaan, mutta nyt me olemme reilusti oikealla tiellä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ministeri Lindström, pari minuuttia paikan päällä.

16.10 Työministeri Jari Lindström: Arvoisa puhemies! Lähdetään tästä edustaja Talvitién huolesta siitä, että eri ikäryhmissä työttömyys todellakin näyttää nousevan, minä se näyttää nousevan.

TEM:n tilastojen mukaan työttömyys laskee tällä hetkellä kaikissa ikäryhmissä, molempien sukupuolten osalta, kaikilla koulutustasoilla, kaikissa pääammattiryhmissä. Prosentuaalisesti työttömyys laskee miehillä nopeammin kuin naisilla, nuorilla nopeammin kuin ikääntyvillä, matalammin koulutetuilla nopeammin kuin korkeasti koulutetuilla, kokonaisyöttömyys hieman nopeammin kuin maahanmuuttajien työttömyys tai pitkäaikaistyöttömyys ja laskee kaikilla alueilla pois lukien Ahvenanmaa, jolla on kadehdittavan korkea työllisyysaste, jota me tietysti koetamme tavoitella. Nuorten, alle 25-vuotiaiden työttömyys väheni toukokuussa noin 6 700 hengellä, ja tähän ryhmään nimenomaan toimet muun muassa NEET-nuorten kohdalta ovat sellaisia täsmätoimia, mitkä me olemme tunnustaneet ja joita pyrimme tekemään. Ikääntyvien työttömyys laskee. Totta kai, minkä te mainitsittekin, nämä eläkelinjaukset vaikuttavat siihen, että ollaan pidempään työelämässä, ja kyllä se näkyy. Yli 50-vuotiaiden työttömyys on laskenut noin 12 000 hengellä. Eli tämä on näin.

Sitten edustaja Henriksson kysyi tästä työvoiman tarveharkinnasta luopumisesta ja edustaja Myllykoski nosti erittäin tärkeän asian, ja kritiikki oli aivan aiheellista liittyen sitten toisaalta tähän pimeän työn käyttämiseen.

Se kiista tästä työvoiman tarveharkinnasta luopumisesta johtui nimenomaan siitä, että on huoli siitä, että tänne tulee lisää pimeää työtä. Minä en lainkaan kyseenalaista ely-keskuksen osaamista tässä asiassa, mutta samaan aikaan sitten rakennusteollisuuden, varsinkin työntekijöiden puolelta tulee heidän näkemyksensä mukaan huoli siitä, että jos tänne

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

tuodaan kolmansista maista ihmisiä, niin riski sille, että pimeän työn käyttö lisääntyy, kasvaa. Tässä on tasapainoteltava. Minun mielestäni tämä ei ole mikään helppo asia ratkaista. Ja kuka tietää parhaiten? Minä en varmaan tiedä parhaiten, mutta kuuntelen kaikkia tahoja. Minun oma mielipiteeni asiassa oli se, että ei kannata ottaa sitä riskiä ennen kuin meillä on kunnossa tämä pimeän työn hallinta. Siinä mielessä otan kyllä tämän edustaja Myllykosken aiheellisen [Puhemies koputtaa] kritiikin todella vakavasti. Minun mielestäni hallituksen pitää tähän kyllä puuttua.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisat edustajat, käydään vielä hetki debattia, ja sitä varten pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat käyttää vastauspuheenvuoron, nousemaan nyt ylös ja painamaan V-painiketta. — Vastauspuheenvuoro, edustaja Hautala.

16.13 Lasse Hautala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Näissä käytetyissä puheenvuoroissa on hyvin tullut todistetuksi se, että Suomen talous on kääntynyt parempaan kuntoon ja nyt on tärkeää huolehtia tämän talouskehityksen jatkumisesta. On hyvin tärkeää syksyn liittokierroksilla se, että työmarkkinajohtajat tekevät sellaisia kestäviä ratkaisuja, jotka tukevat tätä kasvua.

Nyt valtiovarainvaliokunta on ehdottamassa eduskunnalle lausumaa siitä, että hallitus huolehtii osaavan työvoiman riittävydestä esimerkiksi lisäämällä työmarkkinoiden tarpeita vastaavaa koulutustarjontaa ja parantamalla työvoiman liikkuvuutta. Me tiedämme tällä hetkellä jo sen, että esimerkiksi Varsinais-Suomessa on osaavasta työvoimasta pulaa ja olisi tärkeää luoda edellytyksiä sille, että ihmiset voisivat sinne liikkua. Kysynkin nyt ministereiltä, millaisia toimia te olette sen osalta harkinneet. Miten tätä työvoiman [Puhemies koputtaa] liikkuvuutta voitaisiin parantaa?

16.14 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itse asiassa valtiovarainministeri Orpon puheenvuoro hyvin kiteytti tämän hallituksen ongelman. Tämä kansainvälisen talouden myötätuuli tukee nyt meidän kasvuamme, ja siitä huolimatta työllisyystavoite karkaa. Ja mitä pitäisi tehdä? Tarvittaisiin uusi startti. Pitäisi tehdä uudistuksia, jotka tukevat työllisyyttä. Mutta kun edustaja Heinonen täällä sanoi, että ei pidä valikoida rakenteellisia uudistuksia, niin hetki sitten valtiovarainministeri Orpo tyrmäsi esimerkiksi Roope Uusitalon suosittelman oppivelvollisuuden pidentämisen. Eli hän siis valikoi uudistuksia ja myös äsken tunnusti, että perhevapaita ei saada uudistettua johtuen hallituksen sisäisistä ongelmista. Eli juuri niitä uudistuksia, joita pitäisi tehdä, jotta hallitus pääsisi itse asettamiinsa tavoitteisiin, ei voi tehdä, koska hallitus ei kykene tekemään näitä uudistuksia. Sipilä ja Orpo pysyvät hevosen satulassa ottopoikineen, mutta ruuna puuskuttaa jo. Tässä on suurin ongelma. Arvoisa ministeri Orpo:[Puhemies koputtaa] milloin te laitate käyntiin nämä uudistukset, jotka väistämättä pitää [Puhemies koputtaa] tulevaisuudessa tehdä?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ministeri Orpo, paikan päältä 1 minuutti.

16.15 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta tässä ei ollut hännän häivää tässä teidän puheenvuorossanne. Jos te kuuntelitte,

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

mitä minä vastasin, niin esimerkiksi tästä oppivelvollisuuden nostosta sanoin, että en usko siihen, vaan pidän paljon tärkeämpänä sitä, että tehdään koko ammatillisen koulutuksen reformi. Vanha sanonta sanoo, että ei kannettu oppilas koulussa pysy. Minä en edes usko siihen, että lailla määrätään pidemmäksi. [Välihuutoja] — Minulla on oikeus omaan mielipiteeseeni siitä.

Kokonaisuus, edustaja Lindtman, kokonaisuus. Talous kasvaa, hallitus tekee juuri niitä asioita, jotka teidän omassa vaihtoehdossanne täällä lueteltiin, juuri niitä samoja asioita. Eikö se ole hyvä asia? Näettekö te mitään hyvää siinä, että talous kasvaa, että ne toimet purevat, joita on tehty? Nekin toimet, joita aloitettiin jo silloin, kun te olitte hallitusvastuussa. Ne olivat hyviä toimia, niitä tehdään edelleen ja jatketaan. Eli minusta olisi hyvä tunnustaa se, että talous kasvaa, tehdään oikeanlaisia asioita, tehdään koko ajan lisää. Ja jos ihan jokainen ei ole sama, mikä on teidän paperissanne, niin ei sillä voi leimata koko hallituksen työtä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja tähän otteluun liittyen vielä edustaja Lindtmanille vastauspuheenvuoro.

16.16 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä, että valtiovarainministeri Orpo tunnustaa, että esimerkiksi ne toimet, mitä 2015 tehtiin, ovat saaneet aikaan sen käänteen, jota nyt tukee kansainvälinen kasvu.

Mutta vielä näihin nuoriin. Tämä on vakava kysymys, arvoisa ministeri. Jos me saisimme peruskoulun varassa olevien työllisyysasteen sille tasolle, jolla se on näillä nuorilla, joilla on ammatillinen tai toisen asteen koulutus, lukiokoulutus, niin jo sillä työllisyysaste olisi 72 prosenttia, yksistään tällä tavoitteella. Ja juuri tämän takia taluspolitiikan arviointineuvoston puheenjohtaja Roope Uusitalo on päätenyt sille kannalle, niin kuin moni muukin ekonomisti, että tämä olisi järkevää tehdä.

Minä kunnioitan mielipidettä, te ette halua sitä tehdä. Meillä on tässä erimielisyys, mutta älkää tulko samaan aikaan puhumaan, että täytyy tehdä työllisyyttä kasvattavia uudistuksia, kun te itse, hallitus, torppaatte järkevät [Puhemies koputtaa] uudistukset, joita asiantuntijat suosittelevat.

16.17 Mari-Leena Talvitie kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä, että julkisen talouden suunnitelmassa nyt panostetaan koulutukseen ja tutkimukseen. On tärkeää, että pystymme panostamaan niin varhaiskasvatukseen poistamalla näitä kannustinloukkuja kuin myös sitten ammatilliseen koulutukseen, jonka uudistuksen viime viikolla tässä salissa hyväksyimme. Ammatillisen koulutuksen uudistuksesta voi olla montaa mieltä, mutta kenttä on ollut siinä uudistuksessa vahvasti mukana, ja siltä puolelta pystytään vahvistamaan nimenomaan tässäkin salissa ja tässäkin keskustelussa monta kertaa esillä ollutta asiaa eli nuorten työllisyyden nostamista ja työelämän uudistustarpeita.

On myöskin hyvä, että kehyskaudella osoitetaan 340 miljoonaa euroa lisäpanostuksina, joista 200 miljoonaa euroa on budjettirahoitusta ja 140 miljoonaa euroa [Puhemies koputtaa] koulutuksen ja tutkimuksen pääomistusta — ja pääomistusta nimenomaan niin, että se ottaa huomioon myös ammattikorkeakoulut yliopiston ohella.

16.18 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ammatillisen koulutuksen reformi, johon on nyt viitattu monissa puheenvuoroissa, on täydellinen esimerkki

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

niistä ongelmista, mitkä sisältyvät tämän hallituksen talouspoliittiseen linjaan. Hallitus on siis leikannut ammatillisesta koulutuksesta 190 miljoonaa ennen tätä reformia. Sen jälkeen se käynnistää uudistamistyön, joka esimerkiksi Kuntaliiton arvion mukaan tulee lisäämään koulutuksen järjestäjien kustannuksia, kun velvoitteita tulee lisää, 90 miljoonaa yhteensä. Ja kuinka paljon hallitus sitten antaa ammatilliseen koulutukseen tämän paljon hehkutetun reformin läpiviemiseen? Kaksi kertaa 15 miljoonaa, siis kahdeksi vuodeksi. Siinä on tämä paljon hehkutettu käänne hallituksen koulutus-, osaamis- ja sivistyspolitiikassa. Tosiaankin on kyse silmäkääntötempusta, mitään todellista käännöstä hallituksen harjoittamassa politiikassa ei tässä suhteessa ole tapahtunut.

16.20 Aila Paloniemi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen kestävä talouskasvu on innovaatioihin perustuvaa kasvua, ja sen vuoksi tutkimus- ja innovaatiotoimintaan panostaminen on tulevaisuuteen investoimista. Menestymisemme on riippuvaista siitä, miten kykenemme edistämään globaalisti kilpailukykyisten kasvumoottorien syntymistä ja kaupallistamista. Palveluviennin edistämisen näkökulmasta mielestäni huomionarvoista on Team Finland Knowledge -verkoston perustaminen. Verkosto edustaa suomalaista korkeakoulutusta ja tutkimusta valituissa maissa. Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen kansainvälistymislinjauksia valmistelleen työryhmän yksi ehdotus on sillanpääasemien perustaminen valikoituihin maihin. Kysynkin valtiovarainministeriltä: ollaanko tällaisia asioita tulevaisuudessa harkitsemassa?

16.20 Antero Vartia vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun resurssit ovat rajalliset, niin silloinhan tulee miettiä, miten ne viimeiset eurot käytetään mahdollisimman fiksusti. [Timo Heinonen: Juuri näin!]

No, puhutaan yritystukien leikkaamisesta. Sen puolesta on puhunut koko eduskunta, niin hallitus kuin oppositio. Sen puolesta ovat puhuneet asiantuntijat. Erityisen painokkaasti sen puolesta on puhunut ministeri. Ja silti euroakaan ei saatu leikattua — syynä ilmeisesti se, että kun kysyttiin edunsaajilta, niin he sanoivat, että ei käy. Muualta yhteiskunnassa on onnistuttu leikkaamaan. Puhumme laajalti siitä, että emme suostu luopumaan jo saaduista eduistamme, mutta yritystukien kohdalla se olisi kansantalouden kannalta järkevää ja perusteltua. Jos tarkastellaan esimerkiksi energiaveron palautusta: se on 200 miljoonaa euroa vuodessa, se sotkee markkinat, se tukee suuria yrityksiä hankaloittaen pienimpien yritysten pärjäämistä, ja — jälleen kerran — se on 200 miljoonaa euroa [Puhemies koputtaa] vuodessa. Tästä ei onnistuttu puhumaan kunnolla nyt kehysriihen yhteydessä. Puhutaanhan tästä budjettiriihen yhteydessä?

16.22 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nostan esiin tässä sellaisen asian kuin Suomeen syntyneet ja kasvavat halpatyömarkkinat ja nimenomaan laittoiman ulkomaalaisen työvoiman markkinat — tätä ei ollut jostain syystä huomioitu tuossa valtioneuvoston selonteossa. Kysynkin ministeri Orpolta: sen sijaan, että tätä katsottaisiin vain suuryritysten näkökulmasta, voisiko tätä katsoa suomalaisten työntekijöiden näkökulmasta, harmaa talous kun kasvaa tosiaan nyt ulkomaalaisen työvoiman käytössä? Myös meidän kotikaupungissamme Turussa on tullut ilmi, että myös Turun telakkateollisuudessa on alipalkattuja ulkomaalaisia työntekijöitä. Ennestään tiedämme jo, että ulkomaalaisia palkataan myös ihan pimeästi rakennus- ja ravintola-aloilla. Tämä johtaa siihen, että näillä

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

aloilla suomalaista työvoimaa käyttävän rehellisen yrityksen on vaikea [Puhemies koputtaa] pärjätä kilpailussa. Mitä teette tälle asialle?

16.23 **Outi Mäkelä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olisin kysynyt vielä SDP:ltä, kun olette huolissanne hallituksen työllistämiskäytännöstä, että kuinka uskottava on tämä teidän oma työllistämismallinne. Kuinka uskottavalla pohjalla on Rinteen malli, jonka vaikutukset ovat vahvasti negatiiviset julkiselle taloudelle, tai tämä palkkatuen kasvattaminen, joka parantaa työllisyyttä juuri sen aikaa, kun palkkatukea annetaan? Onko tämä todella kestävä pohja? Lisäksi olisin kysynyt — koska tämä teidän esityksenne herättää enemmän kysymyksiä kuin antaa vastauksia — kuinka nämä kaikki esityksenne, joita olette tänään esittäneet, aiotaan rahoittaa.

16.24 **Seppo Kääriäinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä hyvässä keskustelussa on jäänyt aika vähälle länsirannikon positiivisen rynnäköinnin pohdinta. 30 000 uutta työpaikkaa lähivuosien aikana on kyllä valtavan myönteinen näköala. Se on selvä, että se on kansallinen iso menestys, koko maa siitä hyötyy alihankintaketjujen kautta. Tämä on hieno asia. Mitä johtopäätöksiä, herra valtiovarainministeri ja herra työministeri, voitte tämän perusteella tehdä noin jatkoa silmällä pitäen koko maan teollisuuspolitiikkaa, teknologiapolitiikkaa, työvoimapolitiikkaa ajatellen? Mitä johtopäätöksiä? Olemme Itä-Suomessa tästä hyvin tyytyväisiä, tuemme sitä totta kai, mutta kysymme kuitenkin heti perään, miten te näette tuon laajan Itä-Suomen näköalan: onko siellä muuta hyvää nähtävissä kuin kenties metsäteollisuuden uudet investoinnit?

16.25 **Tytti Tuppurainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä olemme kaikki yhtä mieltä siitä, että talous on lähtenyt kasvuun. Mutta kun tarkemmin katsomme asiaa, ei tuo talouskasvu taivaita hipovaa valitettavasti ole. Tälle vuodelle arvioimme kasvun olevan noin 2 prosenttia, ja ikään kuin uusi talouskasvun normaali on vain noin 1 prosentin tuntumassa. On selvää, että se kasvu ei tule tyydyttämään kaikkien toiveita, se ei vastaa kaikkien toiveiden tynnyriin, eikä se mahdollisesti tule riittämään kestävyysvajeeseen vastaamiseen.

On, puhemies, tärkeätä, että me Suomessa katsomme totuutta rehellisesti silmiin ja annamme oman vastineemme sille, miten me vastaamme tähän uuteen hitaan kasvun aikaan, koska näyttää siltä, että ne talouskasvun ajurit, väestön kasvu ja tuottavuus ovat kaikkialla nyt uupelossa. Miten me Suomessa vastaamme tähän hitaan kasvun uuteen aikaan? Mitään oikotietä onneen ei ole. Tuottavuutta pitää kyetä parantamaan panostamalla koulutukseen, ja työvoiman tarpeeseen tulee vastata työllisyyttä parantavilla uudistuksilla. Me odotamme teiltä, kokoomus, [Puhemies koputtaa] nyt toimia hallituksessa, että perhevapaat uudistetaan, ja toivomme, että subjektiivinen lasten päivähoito-oikeus palautetaan.

16.26 **Anders Adlercreutz r** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Ensin ministeri Lindströmille kiitokset täsmällisistä vastauksista kysymyksiin. — Jatkaisin keskustelua tästä tarveharkinnasta. Monet pitävät kyllä liioiteltuna sitä pelkoa harmaan talouden riskistä tässä asiassa, mutta toisaalta ollaan varsin yksimielisiä siitä, että tämä on yksi syy muun muassa siihen, että Tukholma päihittää Suomen 125—19, kun verrataan kansainvälisten suuryritysten konttoreiden määrää, eli kehottaisin pohtimaan tätä asiaa vielä eteenpäin.

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

Pakolaiskiintiöstä: Sekä ministerit Sipilä että Orpo ovat nostaneet asian esille, mutta se on ilmeisesti torpattu hallituksen sisällä vaikka kolmannella pyörällä ei ole ohjelmaa mihin viitata tässä asiassa. Eikö tämä olisi juuri sitä vastuullista hallittua pakolaispolitiikkaa, jota meidän tulisi harjoittaa?

Työllisyydestä: Työllisyysaste nousee, mutta se nousee siksi, että työvoima pienenee ja se ei ole sitä kestävyysvajeen taltuttamista, mitä me tarvitsemme. [Puhemies koputtaa] Edustaja Vartia nosti esille tämän työllistämisen helpottamisen. Onko teillä siihen jotain konkreettista helpotusta, jotain vastausta antaa yrittäjille?

16.27 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Tavio otti edelleen hyvän asian esille. Voisi sanoa, että veronumero on se, joka poisti rakennuslalla tämän ongelman. Sitä ei enää siis sinällään ole rakennuslalla, vaikka varmasti kaiken näköistä vieläkin sattuu. Olisin kysynyt: kuinka veronumeroasia nyt etenee hallituksessa? Toivon, että hallituksen sisällä ministerit keskustelisivat, niin että elinkeinoministeri ei olisi täysin tietämätön siitä. Valtiovarainministeri turkulaisena varmasti tietää tilanteen. Ihan jos on ruokakaupassakin käynyt, sitä keskustelua siellä kyllä käydään.

Mutta toisena asiana ensimmäisen vieraan työntekijän palkkaaminen: Kuinka hallituksessa on lähdetty pohtimaan sitä, että ensimmäisen vieraan työntekijän osalta voitaisiin esimerkiksi käyttää joko Rinteen mallia taikka sitten vasemmistoliiton mallia, että todellakin ensimmäisenä vuonna sosiaalimaksujen osalta voitaisiin antaa alennusta [Puhemies koputtaa] ja tulla sitä kautta vastaan ja tehdä houkuttelevammaksi tämä ensimmäisen vieraan työntekijän palkkaaminen?

16.28 **Arja Juvonen ejuv** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä julkisen talouden suunnitelmassa on hyviä asioita, ja sosiaali- ja terveystaloudessa olemme niitä nostaneet esille. Takuueläke nousee, turvakoteihin annetaan resursseja ja myös päihdeäideille. Mutta tämä sote on se asia, joka kyllä puhututtaa ja on ollut nyt hyvä kuulla myös ministeriltä, että tämä pakkoyhtiöittäminen ei ole se tärkein asia vaan se on todellakin se valinnanvapaus. Sielläkin on toki vielä ongelmia: On arvioitu, että aikataulutus on liian kiireinen ja vaikutusten arviointi on hankalaa, ja sitten mitenkä siellä tulevassa huomioidaan ne asiakasryhmät, jotka eivät kykene tekemään näitä valintoja? Sitten tämä ict-puoli on valtavan iso paketti ja vie paljon rahaa ja resursseja, niin millä tavalla näette, että nämä ict-hankkeet tässä rinnalla kulkevat? Eikö niiden pitäisi itse asiassa [Puhemies koputtaa] olla ensimmäisenä valmiita?

16.29 **Sami Savio ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen kilpailukyky ja työllisyystilanne ovat parantuneet merkittävästi muun muassa jo hallituskauden alussa tehtyjen tuloveronkevennysten turvin, mutta työttömyys on edelleen meillä Suomessa hyvin vakava yhteiskunnallinen ongelma. Siitä olemme varmasti kaikki täällä samaa mieltä. Työttömien aktivointi on monelle työttömälle hyväksi, mutta tämä hallituksen suunnittelema aktiivisen työnhaun malli, jossa työttömiä vaaditaan hakemaan vähintään 12:ta työpaikkaa kolmen kuukauden aikana kahden kuukauden karenssin uhalla vaikuttaa kuitenkin liioittelulta. Mielestäni malli voi johtaa siihen, että työttömät joutuvat pitkän karenssin uhalla hakemaan moniin sellaisiin työpaikkoihin, joiden saamiseen heillä ei ole todellisia edellytyksiä, ja hakemukset voivat myös tukkia yritysten henkilöstöosastot. Tarkoitus lie nee hyvä, mutta itse uskon kepin sijasta porkkanaan, ja paljon parempaa työllisyyspolitiikka-

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

kaa olisi esimerkiksi jatkaa tuloveronalennusten suuntaamista pieni- ja keskituloisille, [Puhemies koputtaa] mikä lisäisi pienipalkkaisenkin työn tekemisen kannattavuutta.

16.31 **Kauko Juhantalo kesk** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Syystä on kiinnitetty huomiota länsirannikon suuriin työllisyyttä lisääviin investointeihin, mutta edustaja Mäkipään tavoin matkailu Lapissa on jäänyt tässä lapsipuolen asemaan. Se työllistää erittäin paljon suomalaisia, ja siellä sesonkien pidentäminen vaatii investointeja ja markkinoinnin lisäämistä rajusti. Tässä yhteydessä on syytä odottaa paljon pääministeri Sipilän Kiinan-vierailusta, koska Kiinasta tulevien vieraiden määrä on runsaasti kasvanut ja heidän tuloonsa on panostettu ja se tuntuu toimivan erittäin hyvin.

16.31 **Timo Harakka sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mukava saada puheenvuoro.

Päätöksiä voidaan tehdä uskon varassa tai tiedon varassa. Valtiovarainministeri Orpo sanoi, että hän ei usko, että oppivelvollisuuden pidentäminen nostaa nuorten työllisyysastetta, kun taas monet asiantuntijat tietävät, että asiat ovat toisin. Nyt ehkä sitten meidän pitää uskoa, että hallitus on oikeasti huolissaan nuorisotyöttömyydestä ja nuorison syrjäytymisestä. Se jää uskon varaan.

Päivän varsinainen uutinen oli kuitenkin se, että ministeri Orpo sanoi aivan yksiselitteisesti, että tämä pakkoyhtiöittäminen on perustuslain vastaista, ei ehkä tai mahdollisesti, mutta totesitte sen itse. Tämähän on tämän julkisen talouden suunnitelman heikko kohta, kun se on nojannut näihin haaveiltuihin miljardisäästöihin, jotka ovat kääntymässä miljardien lisäkuluiksi. Valtiovarainvaliokunnan kuulemat asiantuntijat eivät jättäneet tästä tekeleestä kiveä kiven päälle.

Voidaan sanoa ehkä niin, että jos tämä ideologinen yksityistäminen kaatuu perustuslailisen tai sitten taloudellisen järjen vastaisena, niin talouskasvu voidaan vielä pelastaa. Hallituksen hartiat ovat tänään entisestään kaventuneet. Jo muutaman viikon ajan hallituksen päähuoli on ollut sen oma enemmistö, kun pitäisi kantaa huolta suomalaisten enemmistöstä.

16.33 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Rinne, ymmärrän kyllä tämmöisen, sanoisiko, vappupuhelisän, joka oli teidän vappupuheesanne, kun rännässä paleleville kannattajille jouduitte jotain mieltä innostavaa sanomaan. [Antti Rinne: Sää oli aurinkoinen ja lämmin!] Mutta ajatus siitä, että tällaisessa tilanteessa, jossa vihdoin talous kasvaa, työllisyys paranee, työttömyys vähenee, Sipilän hallituksen ja sen pääministerin pitäisi heittää hanskat tiskiin ja erota, luvalla sanoen on kyllä mielestäni — miten nyt sanoisi — luvattoman huonosti perusteltu ajatus.

Mitä tähän soteen tulee, niin pääministeri Sipilä taisi sanoa jo pääministerin haastattelu-tunnilla pari viikkoa sitten, että tämä yhtiöittämisvelvollisuus on törmäämässä perustuslaillisiin ongelmiin. Sen sijaan en ymmärrä, mistä on tullut tämä yleinen käsitys, että valinnanvapaus olisi törmäämässä joihinkin ongelmiin — ei ainakaan perustuslaillisiin ongelmiin, ei ainakaan perustuslakivaliokunnassa.

16.34 **Anneli Kiljunen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallitus lisää kansalaisten välistä eriarvoisuutta, puhumme me sitten varhaiskasvatuksesta, koulutuksesta tai työllistämisestä. Työttömän lapsen oikeus varhaiskasvatukseen on heikompi ja laa-

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

dullisesti huonompi kuin työssä käyvän perheellisen lapsen. Sekä opintotuki- että koulutusleikkaukset ovat aiheuttaneet sen, että kaikilla lapsilla ja nuorilla ei ole enää mahdollisuutta tasa-arvoiseen koulutukseen, ja tämä linjaus jatkuu myös työttömyydessä, sillä mitä vaikeampi ihmisen on työllistyä omaehtoisesti, sitä vaikeammaksi hallitus tämän työllistämisen tekee.

Me tiedämme sen, että eriarvoisuus ei kasvata kansantaloutta. Nyt kysyisin hallitukselta, mitä hallitus aikoo tehdä todellisuudessa tämän eriarvoisuuden poistamiseksi omilla päätöksillään. Jos Juho Saaren työryhmä esittää esimerkiksi, että subjektiivinen päivähoito-oikeus tulee palauttaa, niin tuletteko palauttamaan sen?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisat edustajat, silloin kun toinen edustaja puhuu ja silloin pomppaa ylös ja pyytää vastauspuheenvuoroa, niin mielellään silloin pyydetyn vastauspuheenvuoron soisi liittyvän siihen puhujaan ja hänen asiaansa, jonka puheenvuoron aikana tuo vastauspuheenvuoro on pyydetty. Tätä pelisääntöä toivon noudatettavan.

16.36 **Esko Kiviranta kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jo nyt on tiedossa, että viljelijöille maksettavan ympäristökorvauksen rahat loppuvat kesken rahastokauden viimeisenä vuonna, vuonna 2020. Rahaa on kulumassa ennakoitua enemmän suojavyöhykkeisiin, peltojen talviaikaiseen kasvipeitteisyyteen, kerääjäkasveihin ynnä muihin tarkoituksiin. Ympäristökorvauksen vuotuinen varojen tarve on 240 miljoonan euron luokkaa, josta Suomen maksuosuus on 58 prosenttia ja EU:n 42 prosenttia. Jos ympäristökorvausta ei pystyttäisi maksamaan vuonna 2020, viljelijä menettäisi lohko kohtaisten toimenpiteiden korvauksen lisäksi myös ympäristötuen perustason korvauksen. Viljelijä tietenkin kokisi vetäytymisen vuoden 2020 ympäristökorvauksesta lupausten pettämiseksi, mitä se tietenkin onkin. Kysyisin ministeri Orpolta: onko tähän jo olemassa suunnitelmat, että tämä pystytään maksamaan [Puhemies koputtaa] lupausten mukaisesti?

16.37 **Kimmo Kivelä uv** (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Perustuslakivaliokunta todellakin ahkeroi ja rakentaa lausuntoa, ja vahva usko on, että se perjantaiksi tulee. Mitä tuleman pitää, aika näyttää.

Kun täällä on puhuttu kasvusta, niin on sitten kyse ollut oppositiosta tai hallituksesta, on käytetty adjektiiveja "hauras" ja "orastava". Todellakin, kasvu on haurasta ja orastavaa, ja nyt tarvitaan malttia. Hallituksella on malttia, hallituksella on myös tulevaisuuden uskoa vahvistavia elementtejä. Mitä tässä tilanteessa ei tarvita, niin ei tarvita hallituskriisiä, ei tarvita myöskään työmarkkinaselkkausta, vaan nyt tarvitaan rauhaa ja malttia joka suhteessa.

16.38 **Katri Kulmuni kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten keskustelun aikana on monesti tullut esille, on taloudessa tapahtunut varsin merkittävää piristymistä. Itse asiassa tämän valtiovarainvaliokunnan mietinnön jälkeiset valtiovarainministeriön ennusteet antavat kyllä uskoa siihen, että niihin hallituksen kirjaamiin varsin kunnianhimoisiin tavoitteisiin tullaan pääsemään — nehän julkaistiin päivä tämän mietinnön lukoonlyömisen jälkeen.

On erittäin tärkeää, että keskustelussa on noussut esille myös se, miten nuorten syrjäytymistä voitaisiin ehkäistä. Mietinnössä nostetaan esille, että 80 000 työkäistä miestä on pois tällä hetkellä työvoimastamme, ja tämä on erittäin iso asia.

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

Arvoisalta oppositiolta haluaisin kysyä: kun SDP tässä omassa vastalauseessaan kyllä esittää, että julkisen talouden menoja pitäisi vähentää — ja keskustakin on hallituksessa linjannut, että lisää leikkauksia ei enää tarvitse tehdä — mutta ryhmäpuheenvuorossanne toivoitte kuusi kohtaa lisämenoja, niin mitä sitten ovat nämä menovähennykset, [Puhemies koputtaa] mitä olette täällä esittäneet?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän vielä tässä debatissa puheenvuorot edustaja Taavitsaiselle ja sitten valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Kallille ja sen jälkeen vielä, jos valtiovarainministeri haluaa pari minuuttia käyttää aikaa, myös hänelle. Sitten viimeisen 45 minuutin aikana kaikki, jotka ovat tässä pyytäneet puheenvuoron, ovat ainakin kerran puheenvuoron saaneet ja osa teistä on saanut kahteen kertaan. [Riitta Myller: Eivät ole!] — Edustaja Myllerin nimi on myöskin täällä paperissa, että on myönnetty puheenvuoro. [Riitta Myller: En ole saanut!] — Edustaja Taavitsainen, vastauspuheenvuoro.

16.39 **Satu Taavitsainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, kiitos! Arvoisat ministerit, haluaisin kysyä siitä, kun meillä on tämän talouskasvun lisäksi lisääntynyt lähes 2 prosentilla viime vuonna ulosottovelallisten määrä, heitä on Suomessa jo yli 550 000. Moni heistä on painunut tässä ulosottokierteessä jo 90-luvulta saakka, mutta valitettavasti heitä tulee koko ajan lisää. Haluaisin kysyä: Mitä toimenpiteitä hallitus on nyt aikonut tehdä sen eteen, että sellaiset henkilöt, jotka ovat ulosottokierteessä, työllistyisivät? Eli aiotaanko nostaa sitä suojaosuutta, aiotaanko laittaa koroille kattoja? Huomasin, että tämän päivän listalla näyttää olevan maatalousyrittäjien vakuutusmaksujen viivästyskoron alenamista. Onko tällaista tulossa myös muille kuin maatalousyrittäjille?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Täällä oli sitten kuitenkin muutama edustaja, jotka eivät olleet saaneet vielä puheenvuoroa. — Edustaja Myller, seuraavana vastauspuheenvuoro teillä.

16.41 **Riitta Myller sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Edustaja Kääriäinen otti täällä tärkeän asian esille: kiinnitti huomiota siihen vinoutumiseen, mikä suomalaisessa yhteiskunnassa aluepoliittisesti on tapahtunut. Täällä keskustan ryhmäpuheenvuoronpitäjä ikään kuin syyllisti sosiaalidemokraatteja siitä, että aluepolitiikassa on näitä vääristymiä. Tämä hallitus on kuitenkin täydellisesti lopettanut aluepolitiikan, [Pia Viitanen: Nimenomaan!] meillä ei ole mitään alueellistamista tällä hetkellä. Alueellistaminen on toiminut erinomaisen hyvin silloin, kun sitä on tehty. Ainut aluepolitiikkaan viittaava asia on tämä positiivisen rakennemuutoksen tuki. Hyvä, että tuetaan niitä alueita, joilla menee hyvin, mutta olisi hyvä, että tuettaisiin myös niitä alueita, joilla menee huonosti. Sillä turvataisiin myöskin se, että talous saadaan pysyvään kasvuun. Kysynkin nyt, arvoisa ministeri Orpo, kuten täällä keskustan puheenvuorossa kysyttiin: [Puhemies koputtaa] milloin on Itä-Suomen ja Pohjois-Suomen vuoro?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vastauspuheenvuoro edustaja Kallille — ja sitten vielä Paaterolle.

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

16.42 **Timo Kalli kesk** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Jotta Suomi säilyttää pysyvän talouskasvun, se edellyttää, että jatkossakin suomalainen työ ja suomalaiset yritykset ovat kilpailukykyisiä maailmanmarkkinoilla. Ja se edellyttää sitä, että työn tuotavuutta pystytään kehittämään ja että me saamme lisää työtunteja. Ainoastaan näillä toimilla voidaan varmistaa se, että talouskasvu pysyy tällä tasolla. Sen tähden tämä julkisen talouden suunnitelma, joka täällä käsittelyn pohjana on, luo sitä vakautta, luo ennustettavuutta ja luo sillä tavalla turvallisuutta, että tältä pohjalta on hyvä ponnistaa. Ja se varmistaa myös sen, että julkinen talous pystyy tervehtyttämään, koska julkisesta taloudesta vastaavat suomalaiset veronmaksajat ja suomalaiset yritykset.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja vielä, edustaja Paatero, teillä vastauspuheenvuoro sekä — uusimman rättingin mukaan — edustaja Mäkisalo-Ropposella sen jälkeen.

16.43 **Sirpa Paatero sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On hyvä, että vienti vetää, ja se näkyy muun muassa Kymenlaaksossa, ja ehkä se on koko Suomi pienois-koossa, sillä vaikka talous kasvaa ja vienti vetää, työttömyysprosentti on 16 — 16 prosenttia työttömiä Kymenlaaksossa — jotenka se hallituksen 110 000 uuden työpaikan luominen on vielä jotakuinkin kaukana. Ja edustaja Myllerin kanssa olen tästä todellakin samaa mieltä, että tämä on alueellisesti hyvin jakautunut ja tälle asialle meidän vaihtoehdossa löytyy myöskin lisää elementtejä.

Täällä kysyttiin kuntien tehtävien karsimisesta, ja on hyvä kysymys, onko 400 miljoonaa lisääntynyt jo miljardiksi. Toisena huolena ovat nämä ennakollisesti tehdyt leikkaukset, joista nyt, ainakin Kuntaliiton pääekonomistin mukaan, kunnat joutuvat maksamaan yli 500 miljoonaa kiristämällä omia budjettejaan siitä syystä, [Puhemies koputtaa] että erikoissairaanhoidon, vanhuspalveluiden, varhaiskasvatuksen ja muiden osalta valtiolta olettaa, että kunnat voivat leikata, [Puhemies koputtaa] myös kikyn osalta, ja näinhän ei käy.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt viimeinen ennen ministeriä: edustaja Mäkisalo-Ropponen, vastauspuheenvuoro.

16.44 **Merja Mäkisalo-Ropponen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus jatkuvasti laiminlyö sukupuolivaikutusten arviointeja, ja niin on valitettavasti myöskin tässä suunnitelmassa. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on asiasta useampaan kertaan eri yhteyksissä huomauttanut. Esimerkiksi viime vuonna lausueessaan julkisen talouden suunnitelmasta valiokunta korosti, että sukupuolivaikutusten arviointi tulee tehdä jo päätöksiä valmistellessa, jotta voidaan varmistua, ettei yhteiskunnallinen päätöksenteko heikennä tasa-arvoa. Siksi onkin käsittämätöntä, että tässä suunnitelmassa ei ole arviointia tehty eikä suunnitelmassa edes mainita sukupuolten tasa-arvoa, ei yhtään kertaa. Onkohan ministerillä nyt joku pätevä perustelu tämän asian jatkuvalla laiminlyömiselle?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja nyt ministeri, 2 minuuttia.

16.45 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo:** Arvoisa puheenjohtaja! Täsmennän vielä sen — tai toistan — että näyttää siltä, että tämä yhtiöittäminen on törmäämässä perustuslakiin.

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

Mutta toistan myöskin sen, että ei yhtiöittäminen ole mikään poliittinen tavoite, edustaja Harakka. Ei se ole poliittinen tavoite vaan valinnanvapaus, ja se voi käsittääkseni hyvin. [Välihuutoja vasemmalta]

Mutta sitten muutamia vastauksia tähän veronumeroon, Turun telakan ongelmiin. Meidän vahvistimme nyt vielä hallituksen päätöksellä julkisen talouden riihessä, että tämä veronumeron laajentaminen todella selvitetään ja tullaan potkimaan siihen vauhtia. Tulemme siitä varmasti jatkamaan keskustelua sekä salissa että salin ulkopuolella edustajien kanssa. Sinänsä tämä valvontahan on kaikki kaikessa. Suomessa pitää noudattaa Suomen lakeja. Ministeri Mattila sinänsä osaa varmasti tarkemmin vastata siihen, miten avit siinä tällä hetkellä pystyvät toimimaan ja miten tähän tilanteeseen kiinnitetään huomiota.

Tämä kasvu ja aluepolitiikka: Kyllä se, että me saamme Suomen talouden kilpailukykyiseksi, suomalaisen työn kilpailukykyiseksi, luo sen pohjan sille, että joka puolelle voi syntyä elinkeinotoimintaa. Esimerkiksi meriteollisuuden tilaukset poikivat tällä hetkellä töitä aina Itä-Suomeen ja Lappiin asti, ja uskon, että myöskin laaja-alaisesti, kun meillä itse asiassa tämä kasvu tällä hetkellä on lähtenyt liikkeelle ja me investoimme paljon, varmasti niitä investointeja syntyy myöskin muualle. Ei aluepolitiikkaa ole vain se, että hajasijoitetaan joku jonnekin, vaan se, että luodaan edellytyksiä pärjätä. Minusta nyt sitä työtä tehdään tällä hetkellä hyvinkin laajalla rintamalla.

Kiintiöpakolaiskysymykseen: Hallitus tulee linjaamaan tämän asian budjettiriihessään normaalijärjestyksessä. Siitä olen näkemykseni kertonut.

Tämä ict tässä sote-kysymyksessä on aivan oleellinen kysymys, ja sitä on nyt laitettu nopeampaankin tahtiin liikkeelle, jotta se valmius ja konkreettinen työ alkaisi mahdollisimman pian ja jo syksyllä. Se on erittäin iso ponnistus, [Puhemies koputtaa] valtavan hintainen ja iso kokonaisuus.

Arvoisa puhemies! Kiitän keskustelusta. Valitettavasti kaikkeen ei ehdi vastaamaan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Siirrytään puhujalistaan.

16.47 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Aivan aluksi on paikallaan kiittää valtiovarainvaliokuntaa ansiokkaasta mietinnöstä. On helppoa olla mietinnön kanssa samaa mieltä siitä, että Suomi on viime vuosina päässyt kasvun syrjään kiinni. Tänä vuonna kasvu näyttää olevan jopa nopeampaa kuin naapurimaassamme Ruotsissa.

Ilahduttavaa on myös se, että työttömyys jatkaa laskuaan. Esimerkiksi meillä Keski-Suomessa työttömiä on tällä hetkellä 3 000 vähemmän kuin viime vuonna samaan aikaan. Käänteiden takana on monta yksittäistä syytä ja toimenpidettä edellisen ja nykyisen hallituksen ajalta. Viime vaalikaudella toteutettu yhteisöveron alentaminen on saanut hitaasti mutta vakaasti investoinnit liikkeelle. Hyvänä esimerkkinä meiltä Keski-Suomesta tähän on vielä tänä vuonna käynnistyvä Äänekosken biotuotetehdas, joka investointina tuottaa tällä hetkellä työpaikkoja koko maakuntaan. Lisäksi nykyisen hallituksen toimet kannustinloukkujen purkamiseksi ja työllistymisen esteiden madaltamiseksi yhdessä hintakilpailukykyämme parantaneen kilpailukykysovimuksen kanssa ovat avanneet portit takaisin työelämään usealle suomalaiselle. Ja mikä tärkeintä: meidän suomalaisten luottamus talouteen on vahvistunut huippulukemiin.

Silti, arvoisa puhemies, nyt ei ole aika lumoutua itsetyytyväisyyteen vaan painaa kaasua. Meille tulee olla selvää se, ettei yksi hieno suhdannekasvun vuosi poista sitä tosiasiaa, että taloutemme rakenteelliset ongelmat ovat edelleen ratkaisematta. Velkaannumme yhä 5

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

miljardin vuosivauhdilla, ja pitkän aikavälin kasvunäkymämme ovat vaihteet. Sellaista perintöä me emme voi lapsillemme jättää.

Yhteinen haasteemme on se, miten saada hyvinvointipalveluiden rahoitus riittämään tilanteessa, jossa väestö ikääntyy ja työvoiman määrä vähenee. Siksi tarvitsemme rohkeita uudistuksia perhevapaisiin tai vaikkapa työmarkkinoiden sopimiskulttuuriin. Se, että yhä useammalle äidille työnteko olisi aito mahdollisuus tai että meidän työmarkkinoilla joutaisi muikin kuin työllisyys, olisi kaikkien suomalaisten etu. Siksi nyt pää on pidettävä kylmänä ja keskityttävä olennaiseen, kuten vaikkapa innovaatiojärjestelmien uudistamiseen OECD:n antamien ohjeiden mukaan. [Markku Rossi: Äidit tekee työtä kotonakin!]

Arvoisa puhemies! Entäpä sitten opposition tarjoamat vaihtoehdot tai sen esittämät vastalauseet? Hyvää lähes kaikissa vaihtoehdoissa oli työllisyyden nouseminen keskiöön, huonoa puolestaan useimmissa vaihtoehdoissa esitetyt toimet jo tehtyjen säästöjen perumiseksi. Tämähkö on se tapa, jolla kestävyysvajetta saadaan kurrottua kiinni? Ei varmasti ole.

Toisaalta samanlaista nopeaan kasvuun tuudittautumista on ollut havaittavissa muissakin julkisissa puheenvuoroissa. Kuunnellessaan aaltoilevia julkisia puheenvuoroja julkisten menojen kasvattamisesta tai muhkeista palkkojen yleiskorotuksista ei voi kuin todeta joidenkin muistin olevan lyhyempi kuin Suomen kesä: mopo keulii heti, kun hiukan pais-taa. Puheenvuorot ovat erityisen huonosti harkittuja tilanteessa, jossa valmistaudutaan syksyn palkkakierrokselle.

Hallitus on omilla toimillaan osoittanut halukkuuttaan vahvistaa kasvua. Toivoa sopii, että tämä kasvuhalukkuus näkyy myös muualla.

16.51 Tytti Tuppurainen sd: Arvoisa herra puhemies! Suomen talous, Suomen hyvinvointi riippuu kansainvälisen talouden kehityksestä. Ilman kansainvälistä kysyntää meillä ei ole vientiä, jolla maksamme elintasoomme kuuluvan tavaroiden ja palveluiden tuonnin. Suomen suhdannevaihteluiden perussyynä on usein juuri kysynnän lasku tai nousu tärkeimmissä vientikohteissamme.

Hallitusta ja hallituksen talouspolitiikkaa ei silti voi vapauttaa vastuusta. Se on avainasemassa, kun sopeudumme kansainvälisen talouden muutoksiin. Se on myös avainasemassa, kun pidämme huolta pitkän aikavälin kasvuedellytyksistä. Kansainvälisiin suhdanteisiin sopeutumisen sijaan hallitus on valinnut linjansa katsoen poliittista tarkoituksenmukaisuutta. Leikkaukset tehtiin siinä toivossa, että ne unohtuvat vaaleihin mennessä. Rakenteellisissa toimitaissa pääpaino on ollut hallituspuolueiden mielitekojen toimeenpanossa.

Arvoisa puhemies! Suhdannetilanne on tällä hetkellä poikkeuksellisen suo- peaa, vientiky- syntä kasvaa. Toiveita on, että eri puolilla maailmaa patoutuneet investoinnit lähtevät purkautumaan, mikä tukee erityisesti meitä. Kuluttajien luottamus on hyvä, mikä ylläpitää kotimaista kysyntää. Näiden perustalle on alettu varovaisesti kasvattaa myös kotimaisia investointeja, osatekijät ovat kohdillaan. Hyvään suhdanteeseen sopeutuminen edellyttäisi nyt jonkin verran tiukempaa finanssipoliittista linjaa. Säästökohteita ei pitäisi olla vaikea löytää, esimerkiksi elinkeinojen tuet kaipaisivat harventamista joka tapauksessa. Nouse- susuhdanne antaisi siihen tilaisuuden kasvua ja työllisyyttä vaarantamatta.

Arvoisa puhemies! Suhdannesopeutusta tärkeämpää on kuitenkin tulevaa kasvua turvaava rakennepoliittika. Kun nyt puhumme hyvästä suhdannetilanteesta, puhumme 2 prosent- tin kasvusta ja uutena normaalina pidämme noin prosentin kasvua. Nämä luvut eivät riitä turvaamaan julkisen talouden kestävyttä ja kotitalouksien odotuksia tulevasta ansioi-

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

den noususta. Pettymyksiä on luvassa niin palveluiden tasoon kuin tulevaan verotukseenkin.

Rakennepolitiikassa korkeamman kasvu-uran saavuttamisessa on panostettava tuotannon tekijöihin. Julkinen valta voi huolehtia kasvun tarvitsemasta pääomapanoksesta huolehtimalla infrastruktuurista. Infraohjelmassa tarvitsemme nopeiden aloitusten sijaan pitkäjänteisen suunnitelman liikenneverkon kunnon ylläpitämisestä ja parantamisesta.

Tärkein tuotannon tekijä on kuitenkin työvoima, jonka tarjonnasta ja tuottavuudesta on pidettävä huolta. Hallituksen on viipymättä purettava päivähoiton leikkaukset ja toteutettava perhevapaaudistus, vaikkapa sellaiselta pohjalta, joka on saanut tukea niin hallituspuolue kokoomuksesta kuin palkansaajajärjestö SAK:lta. Päivähoidon turvaaminen helpottaa suoraan työhön palaamista perhevapailta. Lisäksi sillä on välillisiä vaikutuksia, kun työttömien on helpompi etsiä ja ottaa vastaan työtä.

Työn tuottavuuden heikko kehitys on maailmanlaajuinen huolenaihe. Käytössä ja näköpiirissä olevan teknologian kehitys vaikuttaa tuottavuuteen liian kapealla alalla. Talouskasvu vaatii työpanosta, joka on vähenemässä ikärakenteen muuttuessa. Voimme vaikuttaa tuottavuuteen huolehtimalla osaamisen kehittämisestä. Suomen hyvinvointi on kohenut yhtä jalkaa koulutuksen kanssa. Nyt meneillään oleva kehitys, jossa koulutustaso on heikkenemässä, on uhka tulevalle hyvinvoinnille. Enemmänkin kyseessä on pian kansallinen hätätila.

Arvoisa puhemies! Suomen hyvinvointi riippuu kansainvälisen talouden kehityksestä ja omasta kyvystämme hyödyntää mahdollisuuksia ympäri maailmaa. Se edellyttää avoimuutta, ja se edellyttää, että olemme mukana ja aktiivisesti myötävaikuttamassa Euroopan unionin yhteistyön tiivistymiseen. Se edellyttää, että olemme Euroopan unionin kaikissa ytimissä. Se edellyttää myös sitä, että Suomi ja EU tukevat maailmanlaajuisista vapaakauppaa ja siihen liittyen työvoiman ja pääomien liikkuvuutta. On päästävä sopimukseen Japanin kanssa. Myöskään Yhdysvaltain ja EU:n TTIP-sopimusta ei saa päästä raukemaan. EU:n sisällä meidän on ponnekkaasti purettava raja-aitoja muualle maailmaan. Suomi menestyy vain vapauden ja yhteistyön avoimessa maailmassa.

16.56 Ville Vähämäki ps: Kunnioitettu puhemies! Oikeastaan lähtisin siitä liikkeelle, että itse asiassa, kun näitä puheita täällä kuunteli, me olemme aika lailla samaa mieltä hyvin monesta asiasta. Tämä talouden suunta on positiivinen. Aika monella alalla me näemme semmoisia hyvin positiivisia elementtejä. Tämä talouskasvu on vahvalla pohjalla. Toivotavasti tätä pystytään vielä jatkamaan muutaman vuoden ajan ainakin.

Nyt sitten, kun mennään tähän julkisen talouden suunnitelmaan, tämä on keskeisin valtiontalouden hoidon työkalu, ja itse asiassa tässähän annetaan samalla myös komissiolle Suomen vakausohjelma. Kun katsotaan, miten talous on lähtenyt kasvuun ja kasvuennusteita on nostettu alkuvuodesta, tämä kaikki näyttää hyvältä. Me jopa voimme saavuttaa — uskon näin — nämä hallituksen asettamat tavoitteet tai ainakin päästä hyvin lähelle niitä. Kasvua tukevia tekijöitä on paljon. Vienti vetää monella toimialalla, ja me olemme oikeastaan tässä laman aikana pystyneet myöskin synnyttämään uusia tukijalkoja Suomen taloudelle: vaikkapa lääketieteen teknologian vienti, se on kasvanut huomattavan paljon, ja myös matkailuala työllistää yhä enemmän ja enemmän.

No, mistä tämä johtuu sitten, että Suomen talous on kääntynyt näin voimakkaaseen nousuun? Osatekijä on tietenkin kilpailukyky sopimus, mutta sitten myöskin investoinnit ovat lähteneet hyvin liikkeelle, kuluttajaluottamus on jatkuvasti nousussa. Ja jos mietitään vaik-

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

ka näitä metsäteollisuuden jättimäisiä investointeja, ne tuottavat todella paljon työpaikkoja Suomeen, telakkatilaukset muun muassa, ne heijastuvat alihankkijoitten kautta laajalle alueelle. Kotitaloudet luottavat todellakin Suomen talouteen ennen kaikkea. Itse asiassa tänään tulivat uusimmat luottamustilastot, ja koskaan ei ole mitattu niin kovia lukemia, mitä kesäkuun aikana on mitattu.

Meidän kuitenkin täytyy huolehtia kuluttajien ostovoimasta ja ennen kaikkea pieni- ja keskituloisten ostovoiman kasvamisesta, ja tavallaan myöskin samalla pitää tehdä ehkä pientä maltillista elvytystä, mutta se on toissijainen asia. Minun mielestäni se ostovoiman kasvatus on se asia, mitä tässä oikeastaan pitäisi tehdä. Itse asiassa kysymys ei käytännössä ole siitä ostovoiman kasvattamisesta, vaan siitä, että ylläpidetään ostovoimaa, koska inflaatio on kuitenkin noussut.

Jos katsotaan tosiaan tätä työllisyyden isoa kuvaa, niin työttömyys on laskenut ennen kaikkea pitkäaikaistyöttömyyden osalta ja työttömyysjaksot ovat lyhentyneet. Nyt täytyy vielä huomata se, että alkuvuodesta pelkästään teknologiateollisuuden toimialalle on tullut 11 000 työpaikkaa. Ja 45 000 uutta työpaikkaa tämän hallituskauden aikana, se on hyvä saavutus minun mielestäni. Ehkä pystytään saavuttamaan hallituskauden aikana jopa noin 100 000 työpaikkaa.

Kun lähdetään valmistelemaan uutta budjettia, niin hallituksen tavoitteet, velkasuhteen taittaminen ja työllisyystavoitteen saavuttaminen, nämähän ovat koko yhteiskunnan etu. Toivotaan, että nämä tulevat täyteen. Meidän täytyy tukea kasvua, tukea kilpailukyvyn ylläpitämistä ja samalla tukea sitä, että nämä kotimaiset investoinnit, se investointitaso pysyy hyvällä tasolla. Ja samalla täytyy tukea alueellista kehitystä, mihin on täällä monessakin puheessa viitattu.

Mutta sitten tämä iso kysymys: Miten me pystymme huolehtimaan niistä noin puolesta miljoonasta syvästi köyhästä, näitten ihmisten toimeentulosta? Tavallaan tämän nousukauden tulee antaa heillekin jotain. Tämä on iso asia.

Näin lopuksi sitten kannatan edustaja Ronkaisen kannanottoehdotuksia sekä myöskin tässä kohtaa kannatan edustaja Uotilan kannanottoehdotusta. — Kiitos.

17.01 Anders Adlercreutz r: Ärade talman, arvoisa puhemies! Saimme juuri ennen juhannusta hyviä uutisia. Valtiovarainministeriön mukaan Suomen bkt:n odotetaan kasvavan jopa 2,4 prosenttia tämän vuoden aikana. Talouskasvu ei kuitenkaan yksinään takaa sitä, että Suomi myös tulevaisuudessa on menestyjien joukossa. Koulutus ja tutkimus ovat tässä avainroolissa.

Ärade talman! Det är välkommet att regeringen minskar sina nedskärningar med en 340 miljoners tilläggssatsning på forskning och utbildning, men den tröstar bara lite. Bakom den hittar vi fortfarande regeringens massiva nedskärningar som riskerar utbildningens och forskningens kvalitet, och med det Finlands konkurrenskraft och tillväxt. För att inte tala om sysselsättningen.

Arvoisa puhemies! Lisärahoitus Suomen Akatemialle ja Tekesille on positiivinen asia, mutta se ei riitä. Se ei kompensoi jo tehtyjä leikkauksia eikä se riitä nostamaan Suomea innovaatiokehityksen kärkimaaksi. Rahoitusmalli on myös ongelmallinen. Hankebyrokratia lisääntyy, mikä vie resursseja tutkimukselta. Pitkäjänteisyys ja ennustettavuus ovat uhatuina, kun rahoitusvaltuudet on sidottu lyhyisiin määräaikoihin tai ne on vahvasti korva-

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

merkitty tietynlaiseen toimintaan. Perustutkimuksen asema on uhattuna, kun hallitus vahvistaa tiederahoituksen poliittista ohjausta, suunnitelmataloutta, suuntaamalla lisärahoituksen Suomen Akatemian ja Tekesin lippulaivahankkeisiin.

Maassamme on jo orastavaa korkeakoululeikkausten aiheuttamaa aivovuotoa. Vaarana on, että massiivisten leikkausten takia monet nuoret ja lupaavat tutkijat sekä jo pitkän tutkimusuran tehneet hakeutuvat muualle. Näin on jo tapahtunut. Tämä aivovuoto vaarantaa laadukkaan, monipuolisen suomalaisen tutkimuksen tulevaisuuden, ja pitkällä aikavälillä tällä voi olla vakavia seurauksia Suomelle. Tämänkin voisi tehdä toisin. Voisimme houkuttaa tänne ulkomaalaista osaamista. Voisimme edistää kansainvälisten huippututkimusyksiköiden synnyttämistä maahamme. Voisimme tehdä helpoksi esimerkiksi sen, että tällä hetkellä perheessämme asuva kolumbialainen huippulahjakas matemaatikko Santiago pääsisi opiskelemaan suomalaiseen yliopistoon, mutta näin ei tehdä. Hänet kammitetaan oleskeluluvan voimalla, ja nuori mies jatkaa uraansa Ruotsissa sen sijaan.

Arvoisa puhemies! Mitä voisimme oppia naapurimaastamme? Ruotsissa todettiin reilut kymmenen vuotta sitten, että työn tarjonnan kasvattaminen lisää työllisyyttä. Näin on myös käynyt. Samoihin aikoihin Ruotsissa poistettiin työperäisen maahanmuuton tarveharkinta. Työllisyysaste on Ruotsissa näiden toimenpiteiden seurauksena 75 prosentin pinnassa, ja Tukholma voittaa Helsingin 125—19, kun vertaillaan kansainvälisten suuryritysten konttoreiden määrää. Miksi on näin? Suomi on kansainvälisille toimijoille, ja toki kotimaisillekin, edelleen liian jäykkä toimintaympäristö. Yhä kansainvälistyvämmässä maailmassa, jossa tavara ja tieto siirtyvät esteittä yli rajojen, ei ole perusteltua sitoa työpaikkoja ihmisten kansallisuuteen. Miksi emme torjuisi aivovuotoa avaamalla aidosti ovet ulkomaalaisille osaajille? Osaajille, jotka maksavat veroja, tuovat yhteyksiä vientimarkkinoille ja jotka näin nostavat yritystemme kilpailukykyä. Tutkimukset osoittavat, että ulkomaalaistaustaisen työntekijän palkkaamisen ja viennin kasvun välillä on olemassa suora yhteys.

Nopeasti kasvavat alat ovat riippuvaisia nopeasta päätöksentekokyvystä. Jos yksi maa tarjoaa ympäristön, jossa voi joustavasti palkata mahdollisimman hyvän työntekijän, on hän sitten kotimainen tai ulkomaalainen, ja toinen ei tätä tee, on vaaka jo lähtökohtaisesti kallistunut joustavamman maan puolelle. Tästä huolimatta EU- ja Eta-alueen ulkopuolisen työvoiman tarveharkinta on vieläkin Suomessa todellisuutta. Todellisuutta, joka ei perustu analyysiin siitä, mikä tekisi Suomesta mahdollisimman kilpailukykyisen, vaan niukkaan eturyhmäajatteluun ja osaoptimointiin kokonaisuuden kustannuksella.

Arvoisa puhemies! Uskommeko itseemme? Uskommeko, että voimme olla kehityksen kärjessä? Uskommeko, että me voimme olla vetovoimaisia ja houkuttaa tänne uusia osaajia kaikkien parhaaksi? Uskommeko, että me voimme luoda lisäarvoa? Vai ajattelemmeko, että pelaamme rajojemme sisällä nollasummapeliä, jossa jokainen marja on laskettava eikä uusia synny? Jos vastaus on jälkimmäinen, niin tarvetta muutoksille ei ole, mutta me ajattelemmekin toisin ja toivomme, että hallituskin niin tekisi.

17.06 Aila Paloniemi kesk: Arvoisa puhemies! Ensin on todettava, että edustaja Adlercreutzin puheenvuorossa oli erittäin monia hyvin vahvasti harkinnanarvoisia asioita, olen tästä jäykkyydestä kyllä aika lailla samaa mieltä.

Arvoisa puhemies! Pitkän laskusuhdanteen jälkeen Suomen talous on vihdoinkin onneksi, selvässä kasvussa. Varsinainen käännehän koettiin jo viime vuonna, jolloin kasvu oli 1,4 prosenttia, ja tälle vuodelle valtiovarainministeriö tunnetusti nosti kasvuennustettaan 1,2

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

prosenttiin, eli talous koheni alkuvuonna poikkeuksellisen hyvin. Ohitimme Ruotsin ja Saksan luvut muun muassa, ja yhä useampi suomalainen on saanut työtä. Se on hieno saavutus, tästä voimme kaikki olla iloisia.

Yksi hallituksen tärkeimmistä tavoitteista on nostaa työllisyysaste 72 prosenttiin. Työllisyyskehitys on siis voimistunut, ja työllisyyden arvioidaan paranevan koko ennustejaksoson aikana noin puolen prosentin vuosivauhtia, mutta se ei tietenkään riitä, vaan työllisyyteen pitää kaikin voimin ja keinoin panostaa edelleen esimerkiksi työvoiman liikkuvuutta parantamalla ja ennakoimalla paremmin koulutustarpeita. Paitsi ammatillista koulutusta minä toivoisin, että ammattikorkeakouluja ja niiden mahdollisuuksia kouluttaa nopeastikin muuttuvissa olosuhteissa uusiin ammatteihin kannattaisi hyödyntää tässä tilanteessa vahvemmin. Meillä on perinteitä muuntokoulutuksesta ja esimerkiksi erinomaisen hyvästä aikuiskoulutuksesta, ja minun mielestäni näihin pitäisi satsata tässä tilanteessa enemmän.

Julkisen talouden haasteita pahentaa rakenteellisten uudistusten puute, ja tietenkin sote- ja maakuntauudistus on merkittävin rakenneuudistus, ja uudistuksen onnistuminen on aivan välttämätöntä kestävyysvajeen umpeen kuromisessa ja tietenkin eriarvoistumisen vähentämisessä siinä mielessä, että kyllä suomalaiset kaikkialla maassa ansaitsevat hyvät sosiaali- ja terveystalvet.

On aivan erinomaista, että hallitus nyt lisää panoksiaan koulutukseen ja tutkimukseen. Ne osoitetaan esimerkiksi varhaiskasvatukseen, perusopetukseen, ammatilliseen koulutukseen, korkeakoulutukseen ja siis tuohon mainittuun tutkimukseen. Osaamiseen kohdistetaan kehyskauden aikana yhteensä 340 miljoonaa euroa lisäpanosta, ja tietenkään lisäresurssit eivät korvaa useamman vaalikauden aikana tehtyjä leikkauksia, mutta kyllä nyt jokaisen täytyy huomata se, että suunta on muuttunut.

OECD on parhaillaan analysoimassa Suomen innovaatioympäristön kehittymistä ja vertaata kehitystä muihin maihin. Ennakkotietojen perusteella OECD:n viesti on se, että Suomi tarvitsee kasvuhakuista uudistumista ja tuotantorakenteen monipuolistamista ja uusia innovatiivisia pieniä ja keskisuuria yrityksiä, ja kyllä tuossa OECD:n arvioissa ennakkotietojen perusteella kiinnitetään huomiota julkisten innovaatiopanostusten laskuun, eli kyllä meidän täytyy sille puolelle pystyä satsamaan, kun talous kasvaa.

Eriarvoistumista on torjuttava pontevasti. Nimittäin se on kyllä tämän loppuvaalikauden keskeisiä tehtäviä. On tärkeää, että uudistuksia haavoittuvassa ja heikossa asemassa olevien kansalaisten hyväksi jatketaan. Me keskustassa haluamme, että esimerkiksi takuueläkettä nostetaan ja velkaongelmissa olevien tilanteen parantamista jatketaan. Mutta kaikkein kestävimpiä ratkaisuja pysäyttää eriarvoistumiskehitys, kuten täällä on moneen kertaan todettu, on saada työllisyys edelleen paranemaan, ja samalla meidän on vietävä sosiaali- ja terveystalvet- sekä maakuntauudistus vihdoin maaliin.

17.11 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa puhemies! Saamme olla yhtä mieltä siitä, että Suomen talous on kääntynyt selvään kasvuun. Valtiovarainministeriö nosti tämän vuoden kasvuennusteen 2,4 prosenttiin, ja ennusteen mukaan työllisyys paranee yli 0,5 prosenttia vuodessa. Työllisyysaste nousee hivenen yli 70 prosenttiin vuonna 2019. Paljon on vielä kuitenkin matkaa siihen, että pääsemme lukuihin, joissa olimme kymmenen vuotta sitten. Pääministeri Vanhasen, valtiovarainministeri Kataisen aikakausi, jolloin itse toimin eduskunta-avustajana, jäi mieleen — kävin läpi valtion talouslukuja siihen aikaan — siitä, että Suomi pystyi viimeksi silloin suunnittelemaan taloutta ilman velannostoa ja maksamaan

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

jopa valtionvelkaa pois. Tämän hetken ennusteen mukaan julkinen velka ei näytä taivuttavan vielä vaalikauden aikanakaan eikä lisävelanotto ole pysähtymässä tavoitteiden mukaisesti. Tämä tarkoittaa, että valtion ja paikallishallinnon ennustetaan olevan selvästi alijäämäinen vuonna 2021.

Arvoisa puhemies! Muutama sana kuntataloudesta, panostuksista turvallisuuteen ja osaamiseen sekä tarvittavista uudistuksista:

Julkisen talouden suunnitelman mukaan valtion toimenpiteiden kuntataloutta vahvistava vaikutus on vuoden 2019 tasolla 620 miljoonaa euroa. Hallituksen asettama menorajoite vuoden 2019 tasolla on 450 miljoonaa euroa, mikä on euromääräinen raja valtion toimista kuntatalouteen aiheutuvalla toimintamenojen muutoksella. Kuntatalouden menorajoite ei takaa sitä, että kustannusvaikutukset toteutuvat sen suuruisena kuntataloudessa, koska kunnat voivat monin osin itse päättää, miten ne toteuttavat hallituksen linjauksia. Julkisen talouden raameihin vaikuttaa kuitenkin se, että kunnille ei osoiteta uusia kuntataloutta heikentäviä tehtäviä, ellei niitä korvata täysimääräisesti. Tämä on linjaus, josta on pidettävä kiinni tulevaisuudessakin.

Arvoisa puhemies! Sisäisen turvallisuuden merkitys yhteiskunnan kivijalkana on tunnustettu ja tehty muun muassa sisäisen turvallisuuden selonteon mukaisia panostuksia turvallisuuteen. Sille sektorille lisätään edelliseen julkisen talouden suunnitelmaan verrattuna 98 miljoonaa euroa ensi vuonna. Tämä ei kuitenkaan helpota kehyskauden loppua, mikä tarkoittaa sitä, että kehyskauden sisäisen turvallisuuden määrärahoihin on palattava jo ensi tai viimeistään seuraavan vuoden aikana.

Arvoisa puhemies! Julkisen talouden suunnitelma näyttää suuntaa, kannustaa ja luo ennustettavuutta ja luo myös tulevaisuususkoa, sen merkitystä ei siinä mielessä pidä aliarvioida. Tärkeää on, että koulutukseen ja tutkimukseen osoitetaan panostuksia. Tämän käsittelyssä olevan kehyskauden aikana kohdistetaan 340 miljoonan euron lisäpanostukset, joita osoitetaan muun muassa varhaiskasvatukseen, perusopetukseen, ammatilliseen koulutukseen, korkeakoulutukseen ja tutkimukseen. Tästä 200 miljoonaa euroa on budjettirahoitusta, 140 miljoonaa euroa koulutuksen ja tutkimuksen pääomistusta. On tietenkin selvää, etteivät ne korvaa useiden vaalikausien aikana tehtyjä vähennyksiä, mutta suunnanmuutos on selvä: lisäsäästöjen sijaan tehdään panostuksia.

Ammatillisen koulutuksen uudistus otetaan käyttöön ensi vuonna, ja sen toimeenpanon tukeen kohdistetaan 15 miljoonaa euroa kahtena ensimmäisenä vuotena. Reformi vastaa joustavammin työelämän muuttuviin tarpeisiin, ja se ehkäisee nimenomaan nuorten syrjäytymistä ja koulutuksen keskeyttämistä. Korkeakoulujen profiloitumista tukevaa työnjakoa kehitetään samalla kun keskinäistä ja tutkimuslaitosten kanssa tehtävää yhteistyötä tiivistetään. Yliopiston ja tutkimuslaitosten yhteyteen perustettavien lippulaivatutkimuskeskitymien toteuttamiseksi Suomen Akatemian myöntövaltuutta korotetaan 25 miljoonalla eurolla sekä ensi että seuraavana vuonna. Tutkimusaineistojen, -tulosten ja osaamisen laajaa hyödyntämistä ja avoimuutta edistetään. Hallitus sitoutuu datalähtöisen tutkimuksen kehittämisohjelman toteuttamiseen, johon osoitetaan kehyskaudella yhteensä 33 miljoonaa euroa.

Arvoisa puhemies! Rakenteelliset uudistukset ovat välttämättömiä, tästä olemme varmasti kaikki yhtä mieltä tässä salissa. Sen takia emme voi tehdä maakuntauudistuksesta sellaista, joka siirtää valtion alueelliset toiminnot ja aiemmat kuntapohjaiset kuntayhtymät uuteen maakuntaan, vaan meidän on samalla kyettävä tekemään myös toiminnallisia, rakenteellisia uudistuksia, sellaisia järkeviä valintoja, jotka ovat kokonaistaloudellisia, kan-

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

salais- ja asiakaslähtöisiä sekä ottavat käyttöön samalla sähköiset palvelut kuin uudet toimintatavat ja ylläpitävät hyvää johtamista.

Rakenteellisten uudistuksien sarjassa tarvitsemme myös perhevapaaudistuksen, joka kannustaa erilaisiin joustoihin ja mahdollistaa ne, huomioi perheiden erilaiset elämäntilanteet. On tärkeää edistää työelämän tasa-arvoa ja parantaa erityisesti äitien ja myös äitien työnantajien asemaa työmarkkinoilla.

17.17 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Varmasti tuossa debatissa kävi jo hyvin selville se, mistä kannamme vahvaa huolta sosiaalidemokraatteina: Me kannamme vahvaa huolta yhteiskunnan eriarvoistumiskehityksestä. Suunta on hallituksella väärä, eriarvoisuutta lisätään, sen suunnan on muututtava. Toinen hyvin tärkeä asia: kun puhumme täällä valtiovarainvaliokunnan mietinnöstä, puhumme myös työllisyydestä ja siitä, saavuttaako hallitus omat työllisyys- ja velkatavoitteensa, ja iso kuvahan on se, että näin ei valitettavasti ole kaiken kaikkiaan käymässä.

Hallituksella on ollut 2 vuotta aikaa tehdä työllistäviä toimia, ja näin ei ole käynyt. Ilmeisesti se 2 vuotta on keskitytty tämän eriarvoisen politiikan tekemiseen ja hölmöimpien päätösten perumiseen. Siitä tietenkin olen kiitollinen, että joitain hölmöimpiä päätöksiä on peruttu tai on jostain peruutettu, mutta se suunta on edelleen tässä suhteessa väärä. Esimerkiksi, kun nyt paljon sanotaan, että "hienoa, että nyt panostetaan lisää koulutukseen", niin kyllä ne leikkaukset ensin tehtiin niin rajulla kädellä, että ikään kuin lohi otettiin ja kiiski annettiin tilalle, ja sitten retostellaan, että nyt tässä koulutukseen ollaan kovasti panostamassa. [Markku Rossi: Mitä teki edellinen hallitus?] Minä toivoisin, että hallitus onkisi sieltä nyt kunnan lohja jatkoon niin koulutuksen määrärahojen korjaamiseksi kuin sitten epäoikeudenmukaisimpien leikkausten perumiseksi.

Kuten sanoin, puhemies, iso kuva on se, että hallitus ei pääse työllisyys- eikä velkatavoitteisiinsa. Sen myöntää hallitus itse omissa toimintakertomuksissaan, sen myöntävät kaikki asiantuntijat, ja nyt sen myöntää myös valiokunta itse, joka kirjaa tässä mietinnössään siitä, että asiantuntijakuulemisen mukaan näyttäisi siltä, että nyt tehdyt toimet työllisyyden eteen eivät ole riittäviä. Toinen iso huolenaihe on se, että kun ajatellaan, että nyt hallitus on tekevinään rakennemuutoksia, niin kuten tässä hyvin kävi ilmi, juuri niitä, mitä tarvittaisiin, perhevapaaudistusta, oppivelvollisuusiän nostoa, hallitus ei aio tehdä.

Mutta sotea se tekee kovasti tai on tekevinään. Kukaan ei oikein tiedä, mitä sille tulee kuulumaan, mitä kuuluu, kukkuluuruu tällä hetkellä. Ja mikä pahinta ja mihin kiinnittäisin vakavaa huomiota — alleviivasin sen täältä, ja jos olisin hallituspuolueen edustaja, alleviivaisin ja katselisin sitä kyllä hyvin vakavin silmin: "Valiokunnan käsityksen mukaan tavoitteen saavuttamiseen liittyy valitulla toteuttamistavalla useita riskejä, jotka toteutessaan saattavat vähentää tavoiteltua kustannussäästöä tai jopa lisätä sosiaali- ja terveydenhuollon menoja." Ollaan tekemässä uudistusta, joka eriarvoistaa terveyspalveluja ja joka saattaa jopa nostaa sosiaali- ja terveydenhuollon menoja. Koko valiokunta toteaa tämän menojen noston mahdollisuuden omassa mietinnössään. [Timo Heinosen välihuuto] Minä alleviivaisin ja kiinnittäisin tähän vakavaa huomiota hallituspuolueena.

Puhemies, tässä ei näy kelloa, mutta kuinka monta minuuttia tässä suurin piirtein tavoitetaikaa on jäljellä?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Puhemiesneuvoston päätöksen mukaan ja täällä kerrotusti 5 minuuttia.

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

Mutta tässä ei näy nyt mitään aikaa, joten kysyin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Täältä huudetaan, kun 5 minuuttia on mennyt, ja sitten edustaja harkitsee.

Juu, okei. Mutta puhemies, varmistin tämän vain, koska minulla on mahdollisuus lyhyeen tai pitkään loppukaavaan. — Nimittäin, olen pääsemässä tärkeään asiaan, eli SDP:llä on tähänkin vaihtoehto. Se on hyvä vaihtoehto, siinä on konkreettisia esityksiä, ja olemme niistä tehneet ihan tällaisen painotuotteenkin, josta jokainen niitä voi lukea, koska olen huomannut, että täällä salissa silloin tällöin on vähän sellaisia tulkintoja, että näihin opposition vaihtoehtoihin ei tosiasiallisesti tutustuta, ja sitten hoetaan, että ei vaihtoehtoja ole. Kyllä niitä on.

Ja puhemies, minä esitänkin tässä puheenvuorossa, että eduskunta hyväksyisi vastalauseen 1 mukaiset lausumaehdotukset 1—21. Ne ovat hyviä ehdotuksia, ja niissä muun muassa vaaditaan sitä, että hallitus muuttaa talouspolitiikan suuntaa enemmän työllisyyttä tukevaksi, tekee rakennemuutoksia oikeudenmukaisella ja eriarvoisuutta vähentävällä tavalla, edellytämme perhevapaa uudistusta, oppivelvollisuuden nostoa, [Puhemies koputtaa] eri tulonjakovaikutusten arviointia. Tässä oli muuten mielenkiintoinen asia se, kun asiantuntijakuulemisessa kuulimme, että Ruotsissa [Puhemies koputtaa] kevätbudjetin yhteydessä näitä tulonjakovaikutuksia arvioidaan. Sen verran totean vielä, että täällä muun muassa [Puhemies koputtaa] edellytetään suunnitelmaa pitkäaikaistyöttömyyden hoitamiseksi, nuorisotyöttömyyteen tarttumiseksi, homekoulujen ja -kirjastojen korjaamiseksi, määrätietoisena asuntopolitiikan tekemiseksi.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisa edustaja, se ylitys, minkä kelon käymättömyys sallii, on ehkä nyt tullut käytettyä.

17.23 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On totta, että soiteen saattaa sisältyä myös alussa sellaisia paineita, että kustannukset nousevat, ja yhtenä keskeisenä se, että tällä hetkellä tuhannet ihmiset ovat jonossa. Jonossa oleminen ei maksa, mutta kun he tämän uudistuksen myötä toivottavasti pääsevät sieltä jonosta pois, niin se aiheuttaa hetkittäisen kustannusten nousun, mutta toisaalta oikea-aikainen hoitopaikka sitten taas madaltaa eli ne ongelmat eivät pääse pahenemaan niin paljoa. Sote pitää tehdä, valinnanvapaus ei ole perustuslaillinen ongelma. Suomessahan on valinnanvapautta monessa muussakin asiassa, ja tämä uudistus lisää tasa-arvoa, sillä nythän tilanne on se, että pienituloiset, köyhät, työttömät ja monet lapsiperheet ovat jonossa lääkärille pääsyä varten jopa neljä viikkoa. Ne tai me, joilla on rahaa, voimme maksaa ohituskaistan ja pääsemme saman tien hoitoon. Tämä nykytilanne [Puhemies koputtaa] ei ole missään määrin tasa-arvoinen, ja se pitää korjata.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä vastauspuheenvuoro edustaja Andersson ja sitten vastauspuheenvuoro edustaja Viitanen.

17.24 **Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Juuri nykytilanne on se syy, minkä takia kaikki eduskuntapuolueet ovat sitoutuneet tekemään sote-uudistuksen,

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

tämä hallitus vain ei ole halunnut ottaa oppositiota mukaan tekemään tätä työtä niin, että pystyttäisiin sitouttamaan kaikki puolueet tehtävään ratkaisuun.

Jonojen lyhentäminen on täysin mahdollista meidän nykyjärjestelmässämme. Mikäli olisi halukkuutta panostaa perusterveydenhuoltoon, mikäli löytyisi halukkuutta panostaa terveyskeskusten vastaanottoimintaan, niin se on täysin mahdollista nykyjärjestelmässä ja paljon pienemmällä summalla kuin mitä nyt tullaan käyttämään tässä uudessa valinnanvapausjärjestelmässä myös sellaisiin menoihin, jotka eivät hyödytä pienituloisia hoidon tarpeessa olevia kansalaisia lainkaan.

Nämä kustannusriskit, jotka liittyvät valinnanvapausjärjestelmään, joka todennäköisesti ei ole perustuslain vastainen mutta silti ongelmallinen, liittyvät näiden omavastuiden harmonisointiin, liittyvät osaoptimoinnin riskiin, kun yksityiset palveluntuottajat [Puhemies koputtaa] tulevat mukaan markkinoille, sekä näihin transaktiokustannuksiin, joita tämä järjestelmä vääjäämättä tuo mukanaan.

17.25 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuossa tuli aika hyvin se kuvattua, miksi varmastikin aika moni asiantuntija, hyvin moni asiantuntija, on nimenomaan alleviivannut lausunnoissaan tätä esitettyä valinnanvapaus—sote-mallia kohtaan, että tällä esitetyllä mallilla eriarvoisuus kasvaa. Nyt kun vielä talousnäkökulmasta valtiovarainvaliokunta täällä toteaa, että kustannukset saattavat jopa nousta, niin minun mielestäni ei ole päättä eikä häntää siinä mallissa tälle tarvittavalle uudistukselle. Sote tarvitaan, olemme siihen sitoutuneet, kuten täällä todettiin. Miksi se täytyy tehdä tällä hallituksen yksipuolisesti härkämpäisesti ajamalla mallilla, joka pahimmassa tapauksessa toimii juuri päinvastoin kuin sille asetetut tavoitteet? Se eriarvoistaa kansalaisia, ja kustannukset lisääntyvät, siinä ei ole päättä eikä häntää. Kyllä hyvin moni asiantuntija on tästä isoa isoa alleviivattua huolta kantanut, ja siksi minä hallituspuolueen edustajana en nukkuisi öitäni tällä hetkellä kovinkaan rauhallisesti vaan tekisin [Puhemies koputtaa] kaikkeni, että tässä esitettyssä mallissa peruutetaan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Siirrymme puhujalistaan.

17.26 Markku Rossi kesk: Arvoisa herra puhemies! Edelliseen keskusteluun viitaten: on selvää, että sote-uudistus tarvitaan. Nimittäin jokainen vuosi, mitä sitä lykätään, tulee varmasti aiheuttamaan lisäkustannuksia, uudistuksia ei päästä tekemään. Muun muassa tietojärjestelmien uudistaminen, yhdenmukaistaminen on sellainen asia, joka on kansakunnan kannalta äärimmäisen tärkeä.

Hoitotakuulainsäädäntö on myös mielenkiintoinen — vielä tuohon edelliseen keskusteluun viitaten. Hoitotakuullahan me olemme sementoineet kuuden kuukauden jonon ikään kuin hyväksyttäväksi. Nyt toivon mukaan sote-uudistus aikaansaa sen, että tämä tällä hetkellä keinotekoinen jono pystytään lähteä purkamaan ja näin ollen terveydenhuollon tase tulee Suomessa paranemaan.

Arvoisa herra puhemies! Tämä julkisen talouden suunnitelma on yksi osa Sipilän hallituksen ratkaisuja ja kaiken kaikkiaan liittyy ilman muuta hallitusohjelmaan, strategiseen muutosohjelmaan, jota on puolivälitarkistuksessa käyty läpi ja jaettu sitten tämän hetken tilanne osaamiseen, kasvuun ja työllisyyteen, välittämiseen, uudistumiseen ja turvallisuuteen. Kaikki nämä sektorit ovat myös julkisen talouden suunnitelmassa mukana, ja myös panostuksia löytyy siltä osin kuin jo pientä varaa on olemassa.

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

Herra puhemies! On syytä kyllä havaita se, että eduskunnassa on suurta innokkuutta ollut jo tämän menneen kahden vuoden ajankin siihen, kuinka voidaan entistä enemmän jakaa, vaikkei sitä jakovaraa olekaan. Olen usein sanonut, että julkista talouttakin pitäisi tarkastella kuin omaa: mihin minulla kerta kaikkiaan on varaa? Ja kuten valtiovarainministeri tuossa totesi aiemmin, 5 miljardin euron kasvuvauhti tänäkin vuonna valtionvelan määrässä tarkoittaa sitä, että mennään koko ajan suurempaan valtionvelan määrään, 105 miljardin tasolla ollaan nyt. Tämän keskustelun aikana taitaa olla tuollaiset reilut 2 miljoonaa euroa tullut valtionvelkaa taas lisää meille kaikille kannettavaksi ja jaettavaksi. Miten siitä selvitään? Se ei ole helppoa. Siihen tarvitaan juuri panostuksia ja siihen tarvitaan ennen kaikkea meidän tuottavuuteemme liittyviä kysymyksiä.

Kun SDP oppositiovaihtoehtoonsaan esittää oppivelvollisuusiän jatkamista, niin on kyllä pakko kysyä, kuinka se meidän tuottavuutta parantaa. Kuinka me pystymme saamaan nimenomaan tuottavuuteen lisätuloa sillä, että suuri osa nuorista onkin koulun penkillä? Eikö pikemminkin pitäisi tehostaa koulutusta, opiskelua ja siihen liittyviä asioita ja tätä kautta olla lisäämässä sitä, ikään kuin leipomassa sitä kakkua, jota täällä sitten mieluusti ollaan jakamassa moniin hyviin tarpeisiin?

Kyllä Sipilän hallituskin ja kaikki edustajat tunnistamme ne tarpeet, ja nyt sitten tämänkin ratkaisu ja jokainen ratkaisu omalta osaltaan pyrkii vahvistamaan sitä tulevaa talouden kuvaa. Kuluttajien ja suomalaisten luottamus tulevaisuuteen talouden näkökulmasta on kyllä varsin vahva, ja sitä pitää pitää hyvänä. Tätä ei tule missään tapauksessa olla horjuttamassa. On paikallaan myös panostaa esimerkiksi juuri tuonne syrjäytymiseen, nuorten tilanteeseen, siihen, että sille joukolle, joka helposti jää tietyllä lailla yhteiskunnan ulkopuolelle, on syrjäytymisvaarassa, löydetään sitten uusia ratkaisuja. Omalta osaltaan myös hallitus on päättänyt käynnistää toimenpideohjelman, johon sisältyy 19 eri toimenpidettä varhaiskasvatukseen, koulutustakuun, harrastustakuun ja niin edelleen piirissä. Kaikilla näillä on oma merkitys, 45 miljoonan euron panostukset. Nämä liittyvät kaikki julkisen talouden suunnitelmaan, myös siihen kehykseen, jonka puitteissa mennään eteenpäin.

Oppositiolta on kyllä pakko kysyä kaikista sen hienoista listoista, joista toki voi olla vähän eri mieltäkin: Miten nämä kuusi eri kohdetta ja siellä lukuisat kohteet sitten rahoitetaan? On helppo sanoa, että tarvitaan lisää panostuksia vaikkapa nyt sitten työllisyyden puolella ja niin edelleen. Kyllä työllisyyspanostukset ovat juuri investointipanostuksia, jotka ovat alkaneet jo näkyä Suomessa, ja tähän myös kilpailukyky sopimus on yhtenä osana.

Täällä myös tuomittiin kilpailukyky sopimus ainakin vasemmistoliiton suulla. Työmarkkinajärjestöt myös yhteisesti olivat tuon hyväksymässä, ja sitä kautta tämä yhteiskunta on pikkuhiljaa saamassa kovaa maata jalkojen alle. Ilman kilpailukyky sopimusta Suomi olisi heikommassa tilassa, Suomen talouden tilaan ei luotettaisi, tänne ei uskallettaisi investoida samalla lailla kuin mikä näkyy nyt laivanrakennusteollisuudessa, autoteollisuudessa. Ja on hyvä havaita, että kaikki nämä toimenpiteet näkyvät myös ympäri Suomea. Esimerkiksi Leppävirralla valmistetaan palo-ovia laivoihin, ja tämä on yksi osa sitä alihankintaketjua, joka näkyy myönteisesti koko Suomessa.

17.31 Tarja Filatov sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Rossi kyseli, miten oppivelvollisuusiän pidentäminen lisää tuottavuutta. Se lisää nimenomaan sitä kautta, että me onnistumme nuorten syrjäytymisen ehkäisyssä. Me esimerkiksi tiedämme, että jos nuoret ovat käyneet toisen asteen koulutuksen, niin heidän työuransa tulee olemaan pidempi. Ja mitä koulutetumpi ihminen on, sitä todennäköisemmin hän työllistyy myös sel-

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

lasiin työtehtäviin, joissa tuottavuus on korkeammalla tasolla. Mutta jos me lähdemme pelkästä hintakilpailukyvyistä, silloin me ajaudumme kyllä sellaiseen halpatuotantoyhteiskuntaan, että en usko sen olevan edes hallituspuolueiden tavoitteena. Sen vuoksi on äärimmäisen tärkeää panostaa koulutukseen, osaamiseen ja innovaatioympäristöön, koska pelkästään hintakilpailuun tähtäämällä Suomelle käy kyllä huonosti.

17.32 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Edustaja Rossi kyselee tuossa näiden SDP:n vaihtoehtojen perään. Minä muistutan teitä, edustaja Rossi, siitä, että meillähän koko ajan vaihtoehtomme perustuu sellaiseen talousajatteluun, että haluamme myös kantaa huolta meidän velkatavoitteestamme, ja siksi esimerkiksi vaihtoehtobudjetissämme me otamme vähemmän velkaa kuin hallitus ottaa. Me tekisimme työllistävämpiä toimia, me tekisimme parempia rakenneuudistuksia ja ennen kaikkea esimerkiksi veropolitiikassa toimisimme oikeudenmukaisella tavalla.

Olemme, edustaja Rossi, moneen kertaan täällä ihmetelleet, että samaan aikaan kun te teette aika tuhoisia leikkauksia koulutukseen tai esimerkiksi sosiaaliturvaa leikkaatte ja perusturvan indeksejä, samaan aikaan teillä on riittänyt rahaa hyväosaisten veronkevennyksiin, esimerkiksi miljoonaperintöjen verojen kevennyksiin. Nämähän ovat arvovalintoja. Ja esimerkiksi näistä veronkevennyksistähän talouspolitiikan arviointineuvosto totesi, että nämä mainitut eivät juurikaan työllisyyteen vaikuta. Eli kuinka on varaa tällaiseen ja sitten ei ole [Puhemies koputtaa] taas varaa johonkin hyödylliseen?

17.33 **Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Rossi tietää kyllä hyvin, missä tilanteessa työmarkkinajärjestöt suostuivat tähän kilpailukykysovimukseen. Eli mistään aidosta neuvottelutilanteesta tai sopimistilanteesta ei ollut kyse, vaan taustalla oli hallituksen pakkolakiuhkailu. Uskon itse, että keskeisin myönteinen vaikutus, mikä sillä varmasti on ollut, on se, että ylipäätään tehtiin tällainen laaja työmarkkinaratkaisu. Eli juuri sellainen ratkaisu, josta Elinkeinoelämän keskusliitto nyt haluaa luopua. Se tuo ennustettavuutta sijoittajille ja työnantajille, että tietää, minkälainen palkkakehitys Suomessa tulee olemaan.

Toinen kysymys on sitten, tarvittiinko näin rajuja palkanalennuksia kuin mitä nyt tehtiin kikyssä. Mielestäni nämä luvut työvoimakustannusten kehityksestä eri maissa osoittavat, että ei oltaisi tarvittu. Kun ne Suomessa ovat laskeneet 2,7 prosenttia, ne ovat meidän keskeisimmässä kilpailijamaissa nousseet yhtä paljon ja kehitys EU:ssa on ollut keskimäärin plus 1,7. [Puhemies koputtaa] Eli jatkamalla esimerkiksi nollalinjaa olisi tämä hintakilpailukykyongelma korjaantunut ja pienipalkkaiset eivät olisi joutuneet kärsimään näin paljon.

17.34 **Markku Rossi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tuo yleisen oppivelvollisuuden nostaminen, jos sitä tarkoitetaan, että kaikille yksi vuosi lisää, ei kerta kaikkiaan lisää meidän tuottavuutta. Koulutus on kyllä hyväksi. Me tarvitsemme varmasti ammatillisen koulutuksen puolella vielä oman reformin, jolla pystytään nimenomaan koulutuksen vetovoimaa ja sen omaa sisäistäkin tuottavuutta parantamaan. Mutta sitä yleistä oppivelvollisuuden iän nostamista en kyllä näe ratkaisuksi.

Sitten edustaja Viitanen, mitä sanoitte tuosta vähemmästä velasta, niin kyllä Suomen Pankin ryöstö tai Sitran rahojen käyttö ei ole todellista valtionvelan vähempää ottamista. Että minusta tästä ei kannattaisi kovin paljon enää puhua.

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

Edustaja Andersson, puhuitte tuosta työmarkkinajärjestöjen tilanteesta, oliko se aitoa sopimista vai ei. Kyllä se sikäli oli aitoa, että työmarkkinajärjestöt tekivät myös itsellisesti omat päätökset. Totta kai hallituksen tavoite oli, [Puhemies koputtaa] että tämä saavutetaan. Sillä on pystytty turvaamaan erittäin paljon työpaikkoja Suomessa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Puhujalistaan.

17.36 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Julkisen talouden suunnitelma vuosille 18—21 on hyvä suunta siihen, miten Suomea lähdetään kehittämään. Vahva julkinen talous on aina köyhän paras ystävä. Tätä on moni poliitikko siteerannut ennen minua, ja uskon, että vielä minun jälkeenkään.

Kasvua kaikilla Suomen kansantalouden päätoimialoilla on tapahtunut. Tämä on tosi-asia, joka kannattaa muistaa vielä huomisaamunakin. Meillä on tänä vuonna tapahtunut monia isoja investointipäätöksiä: metsäteollisuus investoi valtavasti, metalli-, autoteollisuus, laivateollisuus, kemianteollisuus, sähköala, tietokonepuoli, kaivosteollisuus. Ainoastaan maataloudessa on ollut vaikeuksia, mutta uskon, että nekin vaikeudet ovat voitettavissa ja elintarviketuotanto saadaan sitä kautta nousuun. Meillä on semmoisia valtteja siellä, mitä monella muulla maalla ei ole, esimerkiksi maaperän puhtaus ja puhtaat vedet. Se on asia, jota kannattaa aina pitää esillä. Se on kilpailuvaltti tulevaisuudessakin ihan varmasti.

Investoinnit ovat lähteneet liikkeelle. Se näkyy selvästi työpaikkoina sekä investointivaiheessa, ja sitten kun investoinnit on saatu valmiiksi ja tuotanto alkaa, niin tulee pitkäaikainen vaikutus sekä työttömyyden laskevina kustannuksina että lisääntyvinä verotuloina ja eläkevakuutusmaksuina. Tämä olisi opposition hyvä muistaa aina. Kaikki ei ole mustaa, mikä mustalta näyttää. Pitää muistaa, että pitkäjänteisyys on talouden ainoa oikea linja. Se on aivan niin kuin edustaja Rossi taisi mainita omassa puheenvuorossaan, että oman talouden hoidossakin se linja pitää olla selvä. Ei voi olla sekoilua siinä asiassa. Jos ei kukkarossa raha riitä ostaa kumikenkiä, niin sitten ei osteta kumikenkiä. Näin helppoa se on. [Mika Kari: Se on vähän niin kuin sote-laki!]

On syytä muistaa nyt tässä kilpailukyky sopimuksessa, mikä on tehty — sitä on kiitetty monessa puheenvuorossa, toki on moitittukin — että se oli työmarkkinajärjestöjen itsensä tekemä sopimus, ja sitä lämpimästi kannatan. On aivan oikein muistaa se, että tämä sopimushan vaikuttaa pikkuhiljaa ja sitkeästi. Menimme kahdeksan vuotta kansantaloudessa jyrkkää alamäkeä. Nyt kun se alamäki on saatu pysäytettyä ja kasvu on alkanut, niin meillä pitää olla vähintään se kahdeksan vuotta malttia ja viisautta tehdä hyviä päätöksiä, että kasvu jatkuu, eli ei saa nyt hötkyillä, ja uskon, että työmarkkinajärjestöillä, kun syksyllä neuvottelevat uusista sopimuksista, riittää vastuullista mielialaa tähän asiaan, koska pitkän päälle ainoa työttömyyden järkevä hoitokeino on saada uutta työtä tähän maahan ja mahdollisimman monelle ihmiselle työpaikka. Jos tätä mahdollisuutta emme käytä, sehän johtaa siihen, että kansantalouden kasvu tyrehtyy alkuunsa ja näiden ihmisten eläketurvan karttuminen pysähtyy siihen kuin seinään, ja siitä ei varmaan kukaan hyödy.

Pitää muistaa myös opposition niin kuin hallituksenkin se, että se ainoa arvioitsija, jonka arviointi pitää varmasti paikkansa, on Suomen luottoluokitus. Jos meihin ei ulkomailla uskota, niin lähtee velan korko nousuun, ja jokainen osaa laskea matematiikalla, kun on 100 miljardia velkaa, mitä 1 prosentin... [Pia Viitanen: Miksi hallitus sitten velkaantuu koko ajan?] — Sitä olemme tehneet koko ajan, arvoisa edustaja Pia Viitanen. Teillä on ollut loistavia vaihtoehtoja, mutta te käytätte ne aina väärässä paikassa. Teidän pitäisi käyt-

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

tää ne hallituspuolueena eikä oppositiossa. Oppositiossa voi huudella vaikka sieltä penkistä ihan vapaasti, mutta silloin kun on hallitusvastuussa, niin kannattaisi olla pikkasen nohevampi eikä aina syyttää vain toisia. Minä olen oppinut sen, että jos talossa katto vuotaa, niin kannattaa itse korjata eikä syyttää naapuria. Se on ehdottomasti hyvä neuvo muuten teillekin muistaa. [Välihuutoja vasemmalta]

Toivon tämän maltin myötä tupokierrokselle myös sitä, että ymmärretään se, että vientiteollisuuden kautta me sen kasvun saavutamme. Suomi on vientiteollisuudesta riippuvainen maa. Ilman sitä vientiä tämä kansantalous ei nouse. Yli 70 prosenttia todellisesta kasvusta tulee vientiteollisuuden kautta. Kotitaloudet kuluttavat paljon, mutta se on syytä muistaa, että sekään kotitalouden kulutus ei toteudu, ellei vienti vedä. Toinen asia, mikä siihen liittyy, on se, että on aika huolestuttava ilmiö sinänsä, että kotitalouksien velkaantumisaste kasvaa edelleen. Sekin on realiteetti, joka pitää huomioida.

Tiedän, että edustaja Viitanen on taas nähnyt minun puheenvuorossani karkeitä mörköjä, mutta jos te Suomen Pankin taseen taas kerran ryöstätte ja pistätte Sitran rahat, ja oliko neljäs vai viides kerta, matalaksi, niin ei sillä rahalla — se on sitä unelmahoittoa, mitä te olette aikanaan markkinoineet, ja näköjään vieläkin jatkuu se linja.

Byrokraatiaa on hallitus purkanut kiitettävästi, kaavoitusta on helpotettu, rakentamista on helpotettu, liikenneväyliä on kunnostettu — muutamia esimerkkejä siitä, mitä on tehty.

Yksi tärkeä asia: Kun julkisesta taloudesta puhutaan, niin pitää myös muistaa ehdottomasti kuntatalous. Viime vuonna Suomen kuntatalous oli ensimmäistä kertaa plussalla, 450 miljoonaa euroa. Kun kansalainen menee tuolla asioimaan omilla asioillaan, hän käyttää yleensä ensinnä vain kunnan palveluita. Harvemmin hän maakunnassa tai kadulla tai kaupungissa tarvitsee valtion palveluilta, yleensä se on kuntapalvelu, mitä tarvitaan. Harvemmin siellä poliisiin törmää, ellei nyt ylinopeussakkoa saa. Kuntatalouden vahvistuminen on taannut tässä maassa hyvän kasvun alun, mutta nyt pitää olla malttia, arvoisa oppositio. Jos tässä lähdetään sille linjalle, että kaikkia haukutaan, se on se naapurin sokean pystykorvan ongelma teilläkin edessä sitten: haukutaan kaikki puut, [Puhemies koputtaa] niin kyllä jossakin puussa se teeri istuu. [Li Andersson: Olisiko peiliin katsomisen paikka?]

17.42 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustajalla oli hyvin ponnekas ja hyvä puheenvuoro sinänsä, mutta ihmettelen kyllä, että kun tuollaisia puhutte, niin miksi sitten toimitte aivan toisin. Te kannatte huolta velkaantumisesta, ja täytyy nyt oikein hieraista silmiä, kun katseli näitä hallituksen omia kertomuksia hallituksen omista toimista. Siellä hallitus itsekin toteaa, että julkisen velan tavoite 60 prosenttia ei toteudu, valtion alijäämä korkeintaan 0,5 prosenttia bruttokansantuotteesta ei toteudu, julkisen yhteisön rakenteellinen alijäämä ei toteudu. Hallitus itsekin tietää näin. Älkää nyt hyvänen aika oppositiota tästä syyttäkö.

Kyllä teillä hienoja tavoitteita on siitä, että velkaantua ei saa, mutta sitähän me tässä koko ajan kysymme, että miksi hallitus näin toimii, epäreiluja arvovalintoja tekee, tuhlailaan rahaa rikkaiden veronkevennyksiin ja velkaannutaan lisää niin, että korvat heiluu. Kyllähän minä hieman ihmettelen tätä edustaja Hoskosen opposition syyttelyä. Kyllä nyt pitäisi tässä vaiheessa ottaa [Puhemies koputtaa] lusikka käteen ja tehdä työllisyystoimia eikä syytellä oppositiota.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt vastauspuheenvuoro edustaja Rossi ja sitten vielä vastauspuheenvuoro edustaja Hoskonen ja puhujalistaan sen jälkeen.

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

17.42 **Markku Rossi kesk** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ennustaminen on aina vaikeaa. Näyttää näin olevan. Niin valtiovarainministeriö kuin eri ennustuslaitokset, kun tekevät omia ennusteitaan, ovat suhtautuneet hyvin varovasti tähän jo meneillään olevaan taloudelliseen kasvuun. Pystymmekö me sitten pääsemään tuonne maailmanlaajuisen tasoon, sen aika näyttää. Ja se on totta, että tällä hetkellä hallituskin suhtautuu varovaisesti siihen eikä ylioptimistisesti sanomalla, että pääsemme vaikka 3 prosentin talouskasvuun, jolloinka pystyttäisiin tavoitteet saavuttamaan. Se tarkoittaa toisaalta sitä, että työtä on jatkettava entistä tiiviimmin, mutta ei myöskään unohdeta sitä, että viedään kokonaisuudessaan eteenpäin hallitusohjelmaa, johon liittyvät myös säästöt, jotka on pitkälti toteutettu, sekä myös panostukset elinkeinoelämään ja sen kehittämiseen. Tämä on kokonaisuus.

17.43 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Aivan oikein, kuten edustaja Rossi hyvin todisti äsken. Juttu on nimittäin niin, että jos me haluamme sen kasvun jatkuvan, niin kuin sanoin puheenvuorossani, meillä pitää olla malttia. Kahdeksan pitkää vuotta menimme kolinalla alamäkeä, velkaa tuli sata miljardia. Sadan miljardin tasossa olemme nyt. Siitä kierteestä ei pääse kukaan ulos silmiä räpäyttämättä, se on selvä asia. Ja kun meillä ei enää devalvaatiota ole — uskokaa, hyvät ystävät, d-pilleriä ei enää ole — meidän pitää se oma kustannustasomme pitää itse hallussa eli sisäinen devalvaatio joka päivä mielessä ja sitä kautta pikku hiljaa nousta.

On maailman helpoin asia tässä tilanteessa tuhota Suomen kansantalouden kasvumahdollisuudet. Siihen pystyy jokainen meistä. [Pia Viitanen: Hallitus on kyllä todistanut tämän äskeisen oikeaksi!] Sen pystyy, niin kuin oman kotitaloutensakin pystyy jokainen meistä, ajamaan alas milloin haluaa kuluttamalla liikaa, hankkimalla liian vähän — maailman helpoin asia. Edustaja Viitanen on kyllä tässä asiassa kunnostautunut sillä, että arvostelua on kyllä riittänyt, mutta toivoisin, että joskus löytyisi muutakin sanottavaa kuin Suomen Pankin taseen ryöstäminen ja Sitran kassan tyhjentäminen.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Puhujalistaan.

17.44 **Riitta Myller sd:** Arvoisa puhemies! Hieman tässä keskustelussa on ihmetyttänyt se, että hallituspuolueitten edustajista yksikään muu kuin edustaja Kääriäinen ei ole millään tavalla huolissaan tämän hallituksen aluepolitiikasta. Meillä on todella hyvin kallellaan tämä Suomi, ja sitä ei pidetä minkäänlaisena ongelmana, ei enempää hallituksen ministeriäitiosta kuin sitten täältä edustajien toimesta, ikään kuin se, että jossain menee hyvin — olen iloinen siitä, että Länsi-Suomessa menee hyvin — riittäisi, sieltä sitten ripuaa myös muualle. Minkäänlaista aktiivista toimintaa sen eteen, että koko maan kehitys saadaan liikkeelle, ei haluta tehdä eikä tässä edes nähdä mitään ongelmaa. Sosiaalidemokraattien vastalauseessa todetaan muun muassa: "Talouden kasvu ja työllisyyden vähittäinen kohentuminen ovat jakautuneet varsin epätasaisesti maakuntien kesken, ja vaarana on, että eri alueiden väliset erot työllisyydessä tulevat jyrkkenemään entisestään. Jotta tämä kehityskulku voidaan estää, koko maa tulee huomioida talous- ja työllisyyspolitiikassa. Alueiden omia vahvuuksia kehittämällä ja koulutusta tukemalla sekä julkisen ja yksityisen rahan yhteistyöllä voidaan vaikuttaa huomattavasti nykyistä tehokkaammin koko maan positiiviseen talouskehitykseen." Olen ymmärtänyt, että aikaisemmin nämä ajatukset ovat olleet yhteisiä kaikille suomalaisille puolueille. Tällä hetkellä näyttää siltä, että aluepolitiikka ei

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

ole missään kurssissa tässä hallituksessa. Esimerkiksi viime hallituksen toimesta toteutettiin erittäin onnistuneita alueellistamisia, lisättiin Valtion palvelukeskukseen Joensuuhun työntekijöitä, kokonaan uusi Puolustusvoimien palvelukeskus perustettiin. Nämä ovat toimineet erinomaisen hyvin, ja nämä ovat lisänneet myöskin alueellista tasa-arvoa ja myös sellaisia työpaikkoja, jotka työllistävät sillä alueella koulutettuja työntekijöitä. Nyt ainut keskustelunaihe on se, millaisilla porkkanoilla ihmisiä saadaan liikkumaan Suomen sisällä. Sekin on tärkeää, mutta on tärkeää myöskin se, että suomalaisilla ihmisillä on mahdollisuus valita asuinpaikkansa, ja tätähän alueellinen kehitys tarkoittaa.

Arvoisa puhemies! Itä-Suomen vahvuuksia on esimerkiksi biotalous, mutta siinäkin mennään siitä, mistä aita on matalin. Biopolttoaineet ovat tärkeässä asemassa, mutta ennen kaikkea meidän on kiinnitettävä huomiota siihen, miten jalostusastetta nostetaan. Sitä kautta myöskin bkt kasvaa ja saadaan niitä aitoja kasvusysäyksiä, ja se on juuri sitä, että alueiden omia vahvuuksia kehitetään. Jos hallituksella ei ole omia esityksiä tai omia ohjelmia aluepolitiikan suhteen, pyydän, että otatte esille viime hallituksen aikana tehdyn Itä- ja Pohjois-Suomi -ohjelman [Puhemies koputtaa] — siellä on juuri niitä hankkeita, jotka vahvistavat alueen omaa kehitystä.

Arvoisa puhemies! Kun en edelleenkään näe, kuinka paljon aikaa tässä on kulunut — oletan kuitenkin, että joku minuutti on jo mennyt — niin tässä yhteydessä...

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Minuutti vielä on edustajalla jäljellä.

...kuitenkin kannatan edustaja Viitasen esitystä.

Sitten jatkan tätä aluepolitiikan teemaa sillä, että meillä on tälläkin hetkellä mietinnässä, miten ja minne erilaisia uusia virastoja ohjataan. Keskustelua käydään esimerkiksi tuomioistuinvirastosta. Meillä on Suomessa muitakin alueita kuin pääkaupunkiseutu, joilla osaamista tällä alueella on, missä on yliopistokoulutusta, missä on monenlaista praktiikkaa, ja tässä suhteessa esimerkiksi Joensuu olisi erinomainen valinta tuomioistuinviraston paikaksi. [Puhemies koputtaa]

Myöskin matkailu on sellainen asia, johon tarvitaan investointeja, ja niille alueille, joilla matkailulle on luontaisia edellytyksiä, [Puhemies koputtaa] pitää ohjata myöskin valtiovalan toimesta investointitukea. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensinnäkin olen pahoillani, että tämä puhujapöntössä oleva kello ei toimi. Naputtelen täällä ensimmäisen kerran minuuttia ennen, ja sitten kun 5 minuuttia on kulunut, siinä vaiheessa pari kolme kertaa. Pieni ylitys näissä oloissa on ihan ymmärrettävä. — Ja nyt vastauspuheenvuorot edustaja Kulmunille ja edustaja Kurviselle, tässä järjestyksessä.

17.50 **Katri Kulmuni kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hienoa, että myös sosiaalidemokraattien rivistä ollaan aluepolitiikasta kiinnostuttu ja siihen herätty. Harmi vain, että se ei aina ole ollut sitten agendalla silloin, kun olette niillä vaikuttavilla pelipaikoilla olleet. Jos ajatellaan sitä valtavaa uudistusta, mitä tämä hallitus on tekemässä, maakuntauudistusta, niin Suomi vihdoinkin tulee eurooppalaiseen aikaan: siirrämme valtavan määrän päätöksentekoa keskushallinnolta maakuntatasolle. Mitä muuta tämä voisi olla kuin alueiden voimavarojen edistämistä ja sen kasvattamista?

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

Matkailu on yksi hallituksen kärkihankkeista. Audiovisuaalisen median kannustin on tuonut uusia mahdollisuuksia elokuvatuotannoille Suomeen. Hossan kansallispuisto on perustettu — valtavat aluetaloudelliset merkitykset. Biotalous puhumattakaan: puurakentamisen edistämistä, on norminpurkua tehty. Biotalous on, arvoisa edustaja Myller, paljon muutakin kuin vain uusiutuvaa energiaa. Perustienpitoonkin on laitettu miljardi euroa. Tässä teidän vastalauseessanne demaritan esittävät, että pitäisi kasvukeskuksiin [Puhemies koputtaa] laittaa infrapanostuksetkin.

17.51 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tuntuu niiltä kuuluisilta vaihtoehtoisilta faktoilta tai joltakin virtuaalitodellisuudelta tuo edustaja Myllerin puhe, kun hän sanoi, että viime vaalikaudella oli niin onnistuneita hankkeita. Tosi onnistuneita hankkeita muun muassa varuskuntien lakkautukset, aika monelta perheeltä lähti Etelä-Pohjanmaaltakin toimeentulo teidän viime vaalikauden politiikan kautta — eikä vain Kauhavan Lentosotakoulu, Kontiorantakin taisi mennä siellä Pohjois-Karjalassa kiinni. Samoin moni Itä-Suomen pieni kunta ja myös Pohjanmaalla pienet kunnat ovat onnellisia, kun pakkoliitoshankkeet on nyt haudattu, joita sosiaalidemokraatitkin omalta osaltaan viime kaudella veivät eteenpäin.

Tällä vaalikaudella, arvoisa puhemies, valoa aluepolitiikassa on ollut havaittavissa: biotalous, miljardi meidän liikenneinfran kunnostamiseen — ylikin miljardi taitaa olla — laajakaistayhteyksiä on parannettu.

Mutta kyllä sosiaalidemokraateilla on hyviäkin ajatuksia. Itse kannatan näitä alueellistamishankkeita erittäin lämpimästi. Maaseutuviraston ja Eviran yhdistämisessä Seinäjoki voisi olla pääpaikka, ja tuomioistuinvirasto ehdottomasti maakuntiin.

17.52 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä kyllä todella hämmästelen tätä keskustalaisten edustajien tarvetta täällä alleviivata, kuinka aluepolitiikka muka olisi tämän hallituksen hyvässä suosiossa. Päinvastoin, itse kun liikun tuolla maakunnissa, niin kyllä siellä kovasti ihmetellään nimenomaan tämän hallituksen aluepoliittisia linjauksia. Kyllä moni on sanonut, että kyllä ovat keskustalta loputkin alkiolaisuudet unohtuneet, että eriarvoistavaa politiikkaa ja myös aluepolitiikka on unohduksissa. [Antti Kurvisen välihuuto]

Kyllä minusta se kaikkein surullisin esimerkki, puhemies, on Savonlinna, tämä opettajankoulutuksen kohtalo siellä. Hyvin monia asioita on tehty, ratkaisuja, joilla liikenne- ja ratkaisuja keskitetään ja viedään raiteilta rullille ja niin pois päin. Olen kuullut niin paljon nimenomaan maakunnista kritiikkiä hallituksen aluepolitiikkaa kohtaan, että kyllä minä hämmästelen, jos tämä keskustan edustajien mukaan näin loistavalla tolalla kaiken kaikkiaan on.

SDP:n vaihtoehdossa, puhemies, on selkeitä panostuksia [Puhemies koputtaa] eri alueille Suomeen.

17.54 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minäkään en usko, että tämä sinänsä perusteltu aluehallinnon järkevöittäminen eli maakuntahallinto lohduttaa niitä ihmisiä maaseudulla, jotka ovat huolissaan siitä, miten käy postipalveluiden tämän hallituspolitiikan seurauksena, miten käy taksipalveluiden tämän hallituspolitiikan seurauksena, miten käy sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden tämän hallituksen harjoitta-

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

man politiikan seurauksena tai miten käy koulutuksen tämän hallituspolitiikan seurauksena.

Tässä nostettiin Savonlinnan OKL yhtenä esimerkkinä, mutta kyllä minä nostan tämän ammatillisen koulutuksen tilanteen toisena. Eli tästä reformista huolimatta ammatillisesta koulutuksesta on viety niin paljon rahoitusta, että se vääjäämättä tulee näkymään myöskin alueellisesti koulutustarjonnassa, koulutuspaikkojen määrässä ja ennen kaikkea tiettyjen kalliimpien koulutusalojen ohjelmien tarjonnassa, [Puhemies koputtaa] millä on hyvin suuri merkitys maaseudulla.

17.55 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hieman, vähän koomiseltakin tuntuu tämä nokittelu erityisesti keskustan ja sosiaalidemokraattien välillä. Meitä edustajia molemmista ryhmistä on tässä salissa prosentuaalisesti tälläkin hetkellä varsin paljon. Uskon, että aluepolitiikan näkökulmasta molemmilla puolueilla, tässä tapauksessa hallitus- ja oppositiopuolueilla, on monissa asioissa yhtenäinen näkemys. Ymmärretään alueiden vahvuus, se, että alueita tuetaan, ja haetaan voimaa kokoamalla myös tarvittaessa niitä resursseja, joita tasavallassa, joita alueella on.

On vähän turhanaikaista nokitella puolustusvoimauudistukselle, joka viime kaudella tehtiin, varuskuntaverkoston lakkauttamisenkin muodossa. Itsellenikin hyvin kipeä Hämeen rykmentin lakkauttaminen Lahdessa Hennalassa koski kovasti, mutta ei enää aukais- ta niitä haavoja tässä keskustelussa.

Mutta minä haluaisin muistuttaa myös asiantuntijoiden kuulemisen merkityksestä. Edustaja Hoskonen on jo lähtenyt täältä pois, mutta hän kovasti tässä kritisoi esimerkiksi sosiaalidemokraattien edustaja Viitaseen hyviä ja perusteltuja esityksiä. [Puhemies koputtaa] Olisin mielelläni kuullut edustaja Hoskosen arvioita sote-uudistuksesta ja asiantuntijan näkemystä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja tämän debatin aloittaja, edustaja Myller, teille vastauspuheenvuoro.

17.56 Riitta Myller sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on jo hyvin paljon otettu niitä esimerkkejä, mitkä ovat nimenomaan aluepolitiikan kannalta tärkeitä.

Postipalvelut. Ne ovat äärimmäisen tärkeitä, ja siellä tapahtuu todella isoja muutoksia.

Rautatieyhteydet. Nyt tehtiin uusi päätös, jossa taas tilapäisesti mahdollistetaan rautatieyhteydet esimerkiksi Joensuusta sekä itään että pohjoiseen. Tällä tavalla ei rakenneta mitään pysyvää aluepolitiikkaa eikä arvosteta ihmisiä.

Biotalous on erittäin tärkeä kysymys, mutta ihmettelen, minne nämä investoinnit menevät. Esimerkiksi Pohjois-Karjalaan ei ole tullut vielä yhtään investointirahaa biotalouteen.

Varuskuntien lakkautuksesta tässä jo puhuttiinkin. Mutta täytyy muistaa, että se tehtiin aika pitkän harkinnan pohjalta, ja ilmeisesti jo edellinen hallitus oli tekemässä sitä. [Antti Kurvinen: Ei ollut!] Sen seurauksena kuitenkin tämä Puolustusvoimien palvelukeskus sitten sijoitettiin oikeaan paikkaan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Siirrytään puhujalistaan.

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

17.57 **Merja Mäkisalo-Ropponen sd:** Arvoisa puhemies! Olen kyllä edustaja Myllerin kanssa aivan samaa mieltä siitä, että kyllä Itä-Suomessa ja Pohjois-Karjalassa tuntuu, että hallitus on unohtanut koko itäisen Suomen ja erityisesti Pohjois-Karjalan näissä päätöksissään.

Mutta varsinaisesti ajattelin puhua työllisyydestä. Vaikka työllisyystilanne on parantunut — siitä olemme iloisia varmasti — niin työttömyys ja erityisesti pitkäaikaistyöttömyys ovat kyllä edelleenkin ihan liian korkealla tasolla. Työttömyysjaksojen pitkittyminen on erityisen huolestuttavaa. Hallitus itsekin myöntää, että rakenteellinen työttömyys on ongelma, jota ei pystytä kokonaan ratkaisemaan talouskasvulla tai parantamalla työllisyystilannetta. Ongelman tunnistamisesta huolimatta hallitus ei kuitenkaan tee asialle mitään.

Hallitus näyttää pyrkivän lisäämään työvoiman tarjontaa ensisijaisesti työttömyysturvaan tehtävillä leikkauksilla. Ansiosidonnaiseen työttömyysturvaan on tehty mittavia leikkauksia, ja niitä kohdistetaan myös aktiivisuuden kannustimien leikkauksiin. Työttömyysturvan omavastuuta on lisätty ja kesto on lyhennetty. Samanaikaisesti työvoimapolitiittisten toimien määrärahaa erityisesti koulutuksesta on leikattu ja työttömien kouluttautumismahdollisuuksia vähennetty esimerkiksi aikuisten koulutustukea ja työttömien omaehtoisen koulutuksen korvauksia ja työvoimapolitiittista koulutusta leikkaamalla.

Nyt ammatilliseen tutkintoon tähtäävä koulutus integroidaan opetus- ja kulttuuriministeriön valtiosuosuspohjaiseen koulutukseen, jonka rahoitus jaetaan vuosittain. Tämä muutos jäykistää työvoimapolitiittisen koulutuksen hankintaa ja hankaloittaa koulutukseen pääsyä. Ja kun vielä ammatillisessa koulutuksessaakin painopisteenä on nuorten koulutus, voi aikuisten koulutukseen pääseminen heikentyä nykyisestä, vaikka erityisesti ilman ammatillista tutkintoa olevien nuorten aikuisten kouluttamiseen pitäisi panostaa. Ilman ammatillista koulutusta olevilla on nimittäin suuri riski jäädä pitkäaikaistyöttömiksi.

Hallitus on myös linjannut, että palkkatukea suunnataan entistä enemmän yrityksille, jotta nämä voivat työllistää vaikeasti työllistyviä henkilöitä. Tämä on periaatteessa aivan oikein, mutta hallitus ei elä tässä todellisuudessa, jos kuvittelee, että kaikki vaikeimmassa asemassa olevat työllistyvät yrityksiin. Vaikka meillä olisi täystyöllisyys, tulemme jatkosakin tarvitsemaan myös kuntien ja järjestöjen palkkatuetun työtä. Yhdistykset ja säätiöt tarjoavat työllistämispalveluja erityisesti niille työttömille, jotka tarvitsevat työllistymiseen erityistä tukea ja henkilökohtaista ohjausta. Yhdistyksissä tehdään yhteiskunnallisesti tärkeää työtä, ja siellä työskentely antaa mahdollisuuden olla merkityksellinen osa yhteiskuntaa. Palkkatuetun työ lisää sosiaalista hyvinvointia ja vähentää mahdollisten muiden palvelujen tarvetta. Jos järjestöissä tehtävä työllistämistoiminta ajetaan alas, niin vaihtoehtokustannukset ovat todennäköisesti säästöjä suurempia. Avoimille työmarkkinoille työllistyminen ei saa olla ainoa kriteeri palkkatuetun työn vaikuttavuuden arvioinnille. Vuoden 2017 talousarviossa yhdistysten työllistymistukea rajoitettiin siten, että sitä on voitu osoittaa vain 3 000 työllistetylle. Useilla alueilla rahat ovat loppuneet jo tässä vaiheessa vuotta.

Hallitus sanoo panostavansa aktiivisen työvoimapolitiikkaan, mutta se ymmärtää aktiivisen työvoimapolitiikan työttömien kyttämisenä ja kurittamisena. Hallituksen normien purku ei koske työttömiä, sillä heidän arkeensa tulee lisää velvoitteita ja valvontaa. Hallituksen esittämän niin sanotun aktiivimallin myötä työttömyyden jatkuessa yli kolme kuukautta työttömyysturvaan tulee kuukausittain omavastuupäivä, jonka voi välttää olemalla aktiivinen. Aktivointihan on sinänsä hyvä asia, mutta jos siinä ei huomioida työttömien erilaisia tilanteita ja toimintakykyä, se voi johtaa tilanteeseen, jossa heikoimmassa asemassa

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

olevien ihmisten tukia leikataan. Malli saattaa johtaa syrjäytymiseen tai syventää sitä. Malli voi myös pudottaa ihmisiä toimeentulotuelle, kannustin- ja byrokraatialoukkuihin. Tämä ei paranna työllistymisen edellytyksiä eikä ihmisten hyvinvointia.

Hallitus perustelee työttömyysturvan tiukentamista ja heikentämistä sillä, että se haluaa edetä kohden Tanskan mallia. No, velvoitteiden osalta kyllä näin käykin, mutta valtiovalan toimien osalta ei. Tanskassa nimittäin työvoimavirkailijalla on noin 14 asiakasta, kun Suomessa on yli 280 asiakasta. Ja jokainen voi ymmärtää, että Suomessa asiakkaan on huomattavasti vaikeampi saada henkilökohtaista ohjausta ja tukea, mihin taas Tanskan mallin onnistuminen perustuu. Nykyisillä työvoimahallinnon resursseilla ei edes hallituksen määrittelemää kolmen kuukauden välein tapahtuvaa haastattelua voida toteuttaa. [Puhemies koputtaa] — Oliko tässä nyt vielä minuutti?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt olisi 5 minuuttia mennyt.

Ahaa, kun minä odotin 4 minuutin kohdalla sitä ennakoivaa.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Annetaan nyt poikkeuksellisesti aikaa vielä hetki.

Kiitos, arvoisa puhemies! Eli aktiivimalli voi johtaa toimeentulon heikkenemiseen osalla työttömistä myös silloin, kun työtön ei pysty noudattamaan lain edellyttämää aktiivisuutta itsestä riippumattomista syistä. Esimerkiksi seitsemän päivän välein työnhaun raportoiminen on osalle työttömistä aivan mahdoton tehtävä. Olen Pohjois-Karjalan sosiaaliturvayhdistyksen työllistämishankkeessa ohjausryhmän puheenjohtajana, ja tässä hankkeessa on tullut esille, että maaseutualueilla asuvista työttömistä 20 prosenttia ei käytä nettiä lainkaan, 40—50 prosenttia tekee netissä yksinkertaisia rajattuja asioita avustettuna ja ainoastaan 30—40 prosenttia asiakkaista hoitaa kaikki tarvittavat asiansa netissä. Pohjois-Karjalassa on myös sellaisia alueita, että siellä olevien huonojen nettiyhteyksien takia asioiden hoitaminen netin kautta ei ole lainkaan mahdollista. [Puhemies koputtaa] Hallituksen suunnitelma on siis epäinhimillinen ja toteutuskelvoton. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Seuraavana edustaja Kulmuni. Noudatetaan nyt siis sitä sääntöä, että 4 minuutin kohdalla annan varoituksia ja sitten 5 minuutin kohdalla on syytä puheenvuoro keskeyttää.

18.04 **Katri Kulmuni kesk:** Arvoisa puhemies! Suomen talous kasvaa nyt odotettua vahvemmin ja olemme ottaneet kiinni, jopa ohittaneekin tärkeimpiä kilpailijamaitamme. Talouskasvumme on nyt nopeampaa kuin vaikkapa Ruotsin talouskasvu, ja Saksaakin saavuttamme. Huomattavaa on, että talouskasvu on nyt aiempaa laaja-alaisempaa, onhan varsin paljon ollut puhetta siitä, että meidän vientiteollisuutemme on erittäin keskittynyttä ja sitä kautta talouskasvumme pohja yleensä on ollut varsin suppea. Itse asiassa, kun tuota kansantuotteen kasvua nyt vielä pilkotaan osiin, niin työpäiväkorjattu bruttokansantuote viime vuoden samaan ajanjaksoon verrattuna on tänä vuonna 2,7 prosenttia korkeampi, ja itse asiassa näiden valtiovarainministeriön kasvuennusteiden mukaan kuluvan vuoden osalta bkt kasvaisi 2,4 prosenttia. Ne ovat sellaisia lukuja, joita valtiovarainvaliokunnalla ei ollut käytössä vielä silloin kun tämä mietintö on tehty. Jos tämä talouskasvu menee oletettua lattia pitkin — tämän vuoden osalta säilyy noin korkeana, jopa mahdollisesti kasvaa siitä, ku-

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

ten esimerkiksi Nordea on ennustanut — kyllä hallitus silloin pystyy saavuttamaan myös ne tavoitteet, jotka se on itselleen asettanut, jotka ovat varsin kunnianhimoisia ja korkeita. Käännö on tapahtunut, ja suunta on aivan selkeä. Ei se tarkoita kuitenkaan sitä, etteikö työtä enää tarvitsisi tehdä.

Kuten aiemmin keskustelussa kuulumme, esimerkiksi työttömiä on 40 000 vähemmän kuin vuosi sitten. Työvoiman määrä on kasvanut, avoimet työpaikat ovat kasvaneet, pitkäaikaistyöttömiäkin on vähemmän. Paljon on vielä tehtävää, ja palaan vielä näihin sosiaalisen puolen asioihin tuossa loppupuolella puhettani. Mutta ei käy kiistäminen, että monia vaikeita päätöksiä on tehty tässä salissa mutta myös laajemmin työmarkkinaosapuolten toimesta. Se, että Suomeen saatiin kilpailukykysojimus, ei ollut helppo juttu. Moni on joutunut joustamaan, ja siellä on erittäin ikäviäkin menetyksiä, mutta nyt suuressa kuvassa kun asiaa katsotaan, vaikuttaa siltä, että siitä on ollut meille todella merkittävää kansantaloudellistakin hyötyä.

Itse asiassa, jos katsoo eurooppalaista keskustelua, kyllähän aika monessa maassa ihmetellään positiivisessa mielessä, kuinka ihmeessä Suomessa saatiin tällainen sojimus niin hyvässä yhteisessä sojussa kuitenkin aikaiseksi. Jos katsotaan nytten varsin suosittua Ranskan presidenttiä ja hänen työmarkkinapoliittisia linjauksiaan, niin ne ovat aika kovia linjauksia, jos katsoo Suomen näkövinkkelistä, mutta ne kertovat siitä, että Ranska suurena eurooppalaisena taloutena, joka on epäilemättä yksi Euroopan moottoreista ja pitkään siirtänyt talouden reformeja, joutuu myös itse jossain vaiheessa ottamaan lusikan kauniiseen käteen ja sielläkin tullaan tekemään erittäin mittavia työelämän muutoksia.

Nyt on tietenkin tärkeintä, että saadaan Suomessa tätä talouskehitystä jatkettua, saadaan se vakaalle pohjalle, ja olen varma, että myös syksyllä saadaan työmarkkinoiden kannalta vastuullisia ja järkeviä päätöksiä aikaiseksi. Iso kysymys liittyy etenkin siihen, kuinka eriarvoisuutta torjutaan, ja pääministerin nimittämän professori Juho Saaren työryhmän tuloksia odotetaan siis marraskuulle. Tämä on epäilemättä loppuvaalikauden tärkein kysymys.

Keskustalle on tärkeintä se, että heikompiosaisten asemaa pystytään parantamaan. Takuueläkettä on nostettu jo kaksi kertaa, ja me olemme valmiita nostamaan sitä jopa kolmannen kerran. Velkaongelmissa olevien tilanteisiin tuli parannuksia puoliväliriihestä. Ja tietenkin työllisyys ja sosiaali- ja terveyspalvelut ja maakuntaudistuskin osaltaan liittyvät siihen, [Puhemies koputtaa] miten eriarvoisuutta pystytään estämään. Se, että meillä on 80 000 työkäistä miestä poissa kokonaan meidän työmarkkinoiltamme — he eivät opiskele eivätkä he ole minkäänlaisessa työssä — on valtavan suuri kysymys, ja tähän on olemassa jo toimenpide-ehdotuksia, yhdeksänkohtainen toimenpideohjelman, joka puoliväliriihesä hyväksyttiin. Siellä on monenlaisia malleja ja esimerkkejä siitä, kuinka pystyttäisiin myös nämä kymmenentuhannet ihmiset saamaan työelämään. Ja sosiaaliturvauudistus on laitettu jälleen kerran liikkeelle, ja toivottavasti se tällä kertaa tuo sellaisia tuloksia, että palkkatyön ja sen ajan, kun ei ole töissä, yhteensovittamisesta tulisi helpompaa. Me tietenkin toivomme keskustassa myös, että perustulokeilulle saataisiin jatkoa.

18.09 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Kun Suomen talous tänä vuonna vihdoin osoittaa selkeitä piristymisen merkkejä ja talouskasvuksi ennustetaan 2—3 prosenttia, on Sipilä kumppaneineen nopeasti yrittänyt omia kunnian kasvuluvuista itselleen. Tässä ei sinänsä ole mitään yllättävää. Eräs puolue oppositiossa on puolestaan myös yrittänyt tehdä oppositiopolitiikkaa linjaamalla, että Sipilän hallitus on perinyt kääntein edelliseltä halli-

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

tukselta. Kiteytyksenä voisi sanoa, että hallitus kuin hallitus, niin hallituksilla on aina tapana syyttää globaaleja suhdanteita huonoina taloudellisina aikoina mutta kiittää omia politiikkatoimiaan hyviksi. On selvää, että globaalit suhdanteet ja kansainvälisen talouden ja kaupan kehitys vaikuttavat Suomen kaltaisen maan talous- ja työllisyyskehitykseen. Mikään hallitus ei voi omilla toimillaan estää finanssikriisin kaltaisen romahduksen vaikutusta Suomen talouteen, eikä mikään hallitus voi nostaa työllisyysastetta merkittävästi, jos koko euroalue kamppailee nollakasvun kanssa. Yhtä lailla on selvää, että jokaisen hallituksen toimet vaikuttavat talous- ja työllisyyskehitykseen, sen suuntaan ja vauhtiin.

Talouden kasvu on luonnollisesti kaikin puolin iloinen ja tervetullut uutinen. Keskeistä tässä tilanteessa on tehdä sellaisia talouspoliittisia ratkaisuja, jotka tukevat kasvua ja kaventavat tuloeroja. Pitkän aikavälin kasvuedellytyksiä heikentävät säästöpäätökset kannattaa perua ja sosiaaliturvaa kehittää niin, että se helpottaa työntekoa. Kasvun näkökulmasta Suomessa pitkään harjoitettu finanssipolitiikka on ollut huonosti perusteltua. Julkinen kulutus on monien vuosien aikana ollut ja on itse asiassa edelleen niukkaa, mittavat sopeustoimet ovat pitkittäneet taantumaa ja taloudellinen liikkumavara on käytetty mittaviin ja hyvätuloisille kohdennettuihin veronkevennyksiin. Sipilän hallituksen sosiaaliturvan leikkaukset ja veronkevennyspäätökset ovat kasvattaneet tuloeroja. Tämä hallituksen politiikka on myös tarkoittanut valtion verotulojen pienenemistä. Vuosina 2016—2019 hallitus arvioi tulojen vähenevän 2,1 miljardilla. Kilpailukykysovimus lisää julkistalouden epätasapainoa ainakin miljardin verran. Vaikuttaa siltä, että mikään taloudellinen tilanne ei ole niin huono, ettei olisi varaa alentaa valtion tuloja ja silti tehdä pienituloisiin kohdistuvia menoleikkauksia.

Arvoisa puhemies! Mikä sitten olisi perusteltu linja tässä muuttuneessa tilanteessa? Nyt kannattaa panostaa eriarvoisuuden vähentämiseen, osaamisperustan vahvistamiseen sekä sosiaaliturvan byrokratian purkamiseen. Talouskasvun tukemiseksi on myös perusteltua lisätä julkista kulutusta liikennehankkeiden kautta. Ne lisäävät yksityistä asuntotuotantoa ja helpottavat työvoiman liikkuvuutta. Tuloerojen kaventamiseksi pitäisi ohjata resursseja perusturvan leikkausten perumiseen. Jos on esimerkiksi pienituloisista eläkeläisistä huolissaan, kannattaisi uudelleen arvioida tämä 0,85 prosentin leikkaus, mikä tehtiin kaikkiin kansaneläkkeisiin. Myös osinkoverotuksen uudistaminen on perusteltua tuloerojen kaventamisen näkökulmasta. Listattujen ja listaamattomien yritysten osinkoverotus tulisi yhdenmukaistaa ja suurten osinkojen verotusta kiristää. [Puhemies koputtaa] — Eli minuutti, joo. — Hallituksen on muuttuneessa tilanteessa myös uudelleenarvioitava sellaisia säästöpäätöksiä, jotka edelleen vaikuttavat tulevien vuosien aikana joko eriarvoisuutta kasvattaen tai Suomen pidemmän aikavälin kasvuedellytyksiä heikentäen. Erityisesti leikkaukset koulutukseen ja tutkimukseen sekä kehitystyöhön tulisi perua mahdollisimman nopeasti. Aloittaa voisi vaikka kansaneläkeindeksin ja korkeakoulujen perusrahoituksen indeksien jäädytyksistä, jotka tehtiin koko vaalikaudeksi kerrallaan. Kun taloustilanne paranee, ei ole perusteltua pitää voimassa juuri tällaisia pitkän aikavälin kasvulle haitallisia päätöksiä. Vasemmistoliiton näkökulmasta pitää myös purkaa turhaa byrokratiaa, joka monimutkaistaa työttömyysturvajärjestelmää ja tekee työntöön vaikeaksi. Työttömien kyykyttäminen ja käyttäminen ei auta, jos kunnollisia työpaikkoja tai [Puhemies koputtaa] koulutusta vastaavia työpaikkoja ei ole tarjolla.

Lopuksi, arvoisa puhemies: kannatan edustaja Uutilan tekemää kannanottoesitystä lausumiseen.

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

18.15 **Tarja Filatov sd:** Arvoisa puhemies! Lamassa on aina kolme aaltoa: ensin sakkaa talous, sitten rupeaa työttömyys nousemaan, ja kolmantena alkaa näkyä sosiaalinen lama. Kun pääsemme nousun vaiheeseen, niin ketju kulkee toisinpäin: ensin talous lähtee nousuun, sen jälkeen työllisyysluvut rupeavat näyttämään valoisammilta, mutta kolmantena jäljelle jää sosiaalinen lama, ja sen hoitoa me emme saa laiminlyödä.

Suomen talous on kääntynyt nousuun, ja meillä näkyy esimerkiksi se, että Euroopassa talous on parantunut, kansainvälinen talous on parantunut. Se on tuonut Suomeen myös elpymistä. Esimerkiksi Suomeen on tullut kone- ja laitetilauksia, tuotanto on lisääntynyt auto- ja telakkateollisuudessa, matkailu vetää, ja monilla aloilla näkyy positiivista kehitystä.

Meidän onkin jatkossa kiinnitettävä enemmän huomiota siihen, mikä on työelämän laatu. Jos katson vaikkapa Hämeen rekrytointi-ilmoituksia, niin ne kertovat, että suurin osa ilmoitetuista työpaikoista on vuokrafirmojen työpaikkoja, toiseksi suurin tulee julkisesta hallinnosta ja jälleen kolmanneksi suurin on henkilöstöpalveluyrityksiä elikkä lähes 40 prosenttia avoimista työpaikoista tulee vuokratyövoiman puolelta. Jos ajattelemme sitä, että ihmiset siirtyvät työstä toiseen, niin se ei ainakaan ole meidän tuottavuutemme näkökulmasta parasta mahdollista tapaa käyttää työvoimaa, vaikka se varmasti joillekin ihmisille sopii. Mutta samanaikaisesti joidenkin ihmisten elämässä se tuo epävarmuutta, se tuo toimeentulo-ongelmia, se tuo vaikkapa työn ja perheen yhteensovittamisen vaikeuksia.

Kun ajattelemme tätä vaikeimman laman elikkä sen sosiaalisen laman hoitoa, niin ne toimet, mitä hallitus on suunnitellut vaikkapa maakuntauudistuksessa ja kasvupalvelu-uudistuksessa, nostavat kyllä mustia pilviä myös sen pitkäaikaistyöttömyyden alenemisen päälle, koska vaikkapa tämänhetkinen työhallinto, ministeriövetoinen, on tehnyt erilaisia pilotteja, joilla se on selvittänyt yksityisten firmojen mahdollisuutta hoitaa työnvälitystä. Silloin kun meillä on kyseessä osaava, hyvin lähellä työmarkkinoita oleva työvoima, niin yksityiset palveluntuottajat saavat hyvää tulosta, koska ne voivat keskittyä tietyille sektoreille. Vaikkapa Tanskasta on hyviä esimerkkejä siitä, että ammattiliittojen työnvälitys toimii, koska se toimii yhdellä sektorilla. Silloin voidaan lisätä osaamista, tunnetaan työvoima, tunnetaan sen alan työmarkkinat ja työnvälitys on tehokasta. Mutta kun katsomme Suomessa tehtyjä pilotteja, jotka kohdistuvat vaikkapa pitkäaikaistyöttömiin, niin esimerkiksi puhemiehen kotiseudullakin tehty, Pirkanmaalla pitkäaikaistyöttömille suunnattu yksityisen tuottajan palveluprojekti ei ole tuottanut kovin hyviä tuloksia.

Nyt jos me siirrymme tässä uudessa maakuntahallinnossa siihen, että meillä on puhdas tilaaja—tuottaja-malli, jossa eivät saa kunnat tuottaa suoraan palveluita, eivät saa järjestöt tuottaa suoraan palveluita vaan yksinomaan yksityiset yritykset ja yhtiöt, niin iso riski on siinä, että meidän pitkäaikaistyöttömien palvelumme heikkenevät voimakkaasti. Sen vuoksi olisikin järkevää miettiä aivan aidosti sitä, mikä on kuntien ja mikä on maakuntien työnjako. Esimerkiksi yli 50 000 asukkaan seutukunnat tai kunnat voisivat tuottaa työllistämispalveluita, tai sitten jos on kyse pienemmistä alueista, niin maakunta ja kunta voisivat keskenään sopia, miten nuo palvelut järjestetään, koska kun katsomme historiaa, niin kuntakokeilut ovat osoittaneet sen, että edellisellä eduskuntakaudella niillä alueilla, joilla kunnissa huolehdittiin pitkäaikaistyöttömistä, itse asiassa pitkäaikaistyöttömyyden nousuvauhti oli huomattavasti hitaampaa kuin mitä keskimääräiset tilastot osoittivat. Tämä mielestäni kertoo siitä, että kunnat ovat jossakin onnistuneet.

Jos katsomme meidän työllisyyskehitystämme, niin itse asiassa pitkässä urassa on käynyt niin, että meidän miesten työttömyytemme on ollut korkeampaa ja se on ollut heikommassa jamassa ja naisten työllisyys on parantunut. No kilpailukykysojimus panosti siihen,

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

että meidän vientiteollisuutemme eli hyvin miehinen ala lähtisi vetämään, ja siinä on onnistuttu mutta sen sijaan hoivapuolella, koulutuspuolella ja naisisilla työmarkkinoilla ollaan menty takapakkia, epävarmuus on lisääntynyt ja monet määräaikaiset ja osa-aikaiset työsuhteet ovat lisääntyneet.

Hallituksen tasa-arvo-ohjelmassa 2016—2019 sanottiin, että osana sosiaali- ja terveysministeriön ja valtiovarainministeriön yhteistä hanketta toteutetaan arviointi vuoden 2016 talousarvion vaikutuksista sukupuolten tasa-arvoon hallituksen puoliväliarvion yhteydessä elikkä 2017. Nyt me olemme tuossa puoliväliarvioinnissa ja ne paperit ovat olleet meillä käytössä ja niistä keskustelemme, mutta sanaakaan siellä ei ole sukupuolivaikutusten arvioinnista. Kysynpä vain, minnekä jäi tämä vaikutusten arviointi, varsinkin sen vuoksi, että kilpailukykysojimus ei ole kovinkaan sukupuolineutraali.

18.20 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Ehkä tässä ihan alkuun kannattaa palauttaa mieleen se, missä tilanteessa me pitemmällä tähtäyksellä olemme. Vuoden 2016 Suomen bruttokansantuote oli 95,6 prosenttia vuoden 2008 bruttokansantuotteesta, ja aika syvällä käytiin. Vuodesta 2008 vuoteen 2009 meidän bkt:mme putosi runsaat 8 prosenttia. Valtiohan on velkaantunut tuntuvasti näinä vuosina, kymmenen vuoden aikana valtionvelka on kasvanut ja myös julkinen velka on kasvanut.

Yhdyn tietysti siihen iloon, jota tässä salissa lähes kaikki ovat osoittaneet, että nyt sitten Suomen talous on alkanut kasvaa, oikeastaan kunnollisesti varsinaisesti vasta tämän vuoden puolella. Työllisyys on jonkun verran parantunut, ja ennen kaikkea vienti on merkittävästi virkistynyt ja oikeastaan aika laajalla alueella, vaikka meillä onkin kaksi saksalaisyri-tystä Lounais-Suomessa, Turussa ja Uudessakaupungissa, toiminut sillä tavalla, että siellä on erityisen hyvää kehitystä. Tämä on erityisen tärkeää, että vienti on nyt vahvassa kasvussa. Tilannehan on se, että viime kädessä kuitenkin viennillä on maksettava se suomalaisten yksityisen kulutuksen sisältämä tuontitavara.

Mistä tämä kasvun alkuun lähteminen nyt sitten johtuu? Sitä täällä on tietysti kovasti pohdittu. Kyllä siinä varmaan on tällä kilpailukykysojimuksella osuutensa. Uskon, että kilpailukykysojimuksen merkitys ei vielä edes läheskään täydellä painolla näy näissä luvuissa, vaan se on vasta oikeastaan tulossa. Maailmantaloudessa on aika hyvä veto, ja voisiko nyt sanoa sillä tavalla, että meidän pieneen markkinaamme on sattunut monilla aloilla aika suuria tilauksia, ja tämä on johtanut sitten tähän hyvään kehitykseen. Nyt oikeastaan julkisen vallan kannattaa ehkä tässä vaiheessa lähinnä seurata, miten tässä mennään ja miten tämä tilanne kehittyy. Virheiden välttämiseen on syytä keskittyä. Julkisessa toiminnassa ei pitäisi tehdä virheitä, ei ylikiihdyttää tätä kehitystä, ja jokainen, jolla on vähänkään matemaattisia taipumuksia, ymmärtää varmaan sen, että ei tässä mitään jaettavaa ole vielä kehittynyt.

Maailmallahan aletaan aika paljon puhua yhteisöveron — ihmiset puhuvat aika yleisesti yritysverosta — alentamisesta. Yhdysvalloissa ja myöskin brexitin takia ilmeisesti Isossa-Britanniassa yhteisöveroa tullaan alentamaan, osakeyhtiöitten tuloverotusta. Varmaan tällainen kehitys meilläkin on mahdollista, tai ainakin keskustelu tästäkin asiasta taas voi alkaa. Meillä tämän hetken 20 prosentin osakeyhtiöitten ja osuuskuntien tuloverohan on varsin kilpailukykyinen, mutta alaspäin ilmeisesti joudutaan jossain vaiheessa menemään.

Paljon on keskusteltu myöskin siitä, että yritystukia pitäisi perata. Ekonomistit ovat olleet sitä mieltä, että yritystukia voitaisiin karsia. Sitten kun käytännössä pohditaan, mitä yritystukia sitten voitaisiin karsia, niin silloin ei oikeastaan kukaan sano mitään. Aika suu-

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

ri osa näistä yritystuista on mennyt isoille yrityksille varsin kannattavaan toimintaan, ja voisi ajatella niin, että jos nyt sitten yhteisöveron alentaminen tulee kysymykseen, niin siinä tilanteessa sitten voisi ajatella, että varsinkin näistä suurten yritysten kannattavaan toimintaansa saamista yritystuista voitaisiin leikata ja sillä tavalla sitten korvata yhteisöveron alentamisen mahdollisesti aiheuttamaa verotulojen menetystä.

18.25 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Ilahduttavasta talouskasvusta huolimatta työllisyys on edelleen valitettavan alhaisella tasolla, eikä näillä näkymin hallitus ole valitettavasti pääsemässä asettamaansa työllisyystavoitteeseen.

Talouskasvun muuttaminen työpaikoiksi vaatii todellakin tehokkaita toimia. Kilpailukyky sopimuksen vaikutukset työllisyyteen ja talouskasvuun tulevat näkymään viiveellä ja välittömät vaikutukset jäävät pieniksi. Sen vuoksi tarvittaisiin erityisesti lisämäärärahaa työllisyyden edistämiseksi, palkkatukiin ja aloittaville yrittäjille myönnettäviin starttirahoihin.

Panostukset tki-toimintaan tuovat itsensä moninkertaisesti takaisin. Kansainvälisen selvityksen mukaan teknilliseen tutkimukseen sijoitetut määrärahat saadaan kolminkertaisesti takaisin, kun saadaan uusia patenteja, tuotteita ja innovaatioihin perustuvia kasvuyrityksiä ja työllisyyttä.

Arvoisa puhemies! Kilpailukykyyn kannalta osaamista pitäisi parantaa eikä suinkaan heikentää. Laadukkaan koulutuksen saaneet, osaavat työntekijät ovat elinkeinoelämälle elintärkeitä. Kilpailukyky sopimuksen tuoma hyöty jää pieneksi, jos työvoiman tuottavuus samalla heikkenee. Tätä taustaa vasten nyt tulleet lisäykset tutkimukseen, kehitykseen, viedin edistämiseen ja nimenomaan koulutukseen ovat erittäin tarpeellisia mutta nämä panostukset jäävät liian pieniksi.

Arvoisa puhemies! Näillä perusteilla kannatan edustaja Östmanin esitystä vastalauseen 5 mukaisten kannanottojen hyväksymiseksi.

18.28 Ozan Yanar vihr: Arvoisa puhemies! Olen tässäkin täysistunnossa peräänkuuluttanut hallitukselta perhevapaaudistuksen läpiviemistä ja yritystukijärjestelmän uudistamisesta. En ole saanut näihin kysymyksiin minkäänlaista vastausta, mutta toivon, että nämä viedään edes jollain tavalla eteenpäin elokuussa budjettiriihessä.

Esitän täten vastalauseen 2 mukaiset kannanottoehdotukset lausumineen. — Kiitoksia.

18.28 Jyrki Kasvi vihr: Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Yanarin ehdotuksia.

18.28 Arja Juvonen ejuv: Arvoisa herra puhemies! Nyt käsittelyssä olevassa mietinnössä selonteosta julkisen talouden suunnitelmasta todetaan Suomen talouden kääntyneen selvään kasvuun. Toisaalta siinä todetaan myös, ettei Suomen talouskasvu ainakaan lähivuosikymmeninä palaudu kansainvälistä finanssikriisiä edeltäneiden vuosien tai vuosikymmenten vauhtiin.

Juuri tulleen Tilastokeskuksen kuluttajabarometrin mukaan kuluttajat myös Suomessa uskovat työttömyyden vähenemiseen ja siihen, että Suomen taloustilanne kohenee. Kuitenkin samalla kuluttajien oman talouden odotukset ovat heikentyneet. Ihmiset uskovat kuitenkin työttömyyden vähenevän, ja Suomen yleiskuva on hyvä. On tärkeää, että toimimme ja teemme paljon erilaisia toimia sen eteen, että ihmisillä riittää työtä ja pärjäämistä elämässä.

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

Otan esille sosiaali- ja terveystalokunnasta muutaman kohdan. On hyvä, että turvakotitoimintaan lisätään rahoitusta, myös takuueläke nousee ja päihdeäidit on myös huomiotu, heille kohdennetaan resursseja. Nostan esiin sote-uudistuksen ja siinä havaitut kysymysmerkit. On ilmeistä, että jotakin varmasti sinne sote-uudistukseen ja valinnanvapautteen on tulossa. Kuulimme jo valtiovarainministeriltä, että pakkoyhtiöittäminen ei tule olemaan välttämättömyys vaan on tärkeää, että valinnanvapausmallia saadaan vietyä eteenpäin. Siellä on paljon hyviä asioita koko sotessa. Onhan se saatava tavalla tai toisella maaliin, ja sen eteen täällä ollaan työskennelty vuosikausia.

On kuitenkin hyvä pohtia, että aikataulutuksessa, vaikutustenarvioinnissa ja myös siinä, onko kaikilla asiakasryhmillä todellinen valinnanmahdollisuus, on vielä tehtävää. Myös ict-hankkeet pitää saada ajan tasalle ajoissa.

Kannatan perussuomalaisten eduskuntaryhmän tekemää esitystä, minkä edustaja Ronkainen täällä teki, vielä tähän lopuksi.

18.31 Antti Kurvinen kesk: Arvoisa herra puhemies! Kun tätä keskustelua on täällä kuunnellut ja vähän osaakin ottanut keskusteluun näistä tulevasta valtion ja julkisen talouden kehyksistä, niin tässä saa sellaisen kuvan, että jos talous ei oikein kasva ja on vähän ongelmia taloudessa, se on hallituksen epäonnistuneen talouspolitiikan syytä, mutta nyt sitten, kun kiistattomasti Suomi on nousussa, voi sanoa näin, että taantuma on ohi ja Suomi on nousussa, se johtuu kaikista muista syistä kuin hallituksesta. Haluankin, arvoisa puhemies, sen todeta tässä opposition edustajille, että ainakaan hallitus ei ole ollut esteenä tämän nousun syntymiselle. Ei ole tehty sellaisia epäviisaita ratkaisuja talous- ja työllisyyspolitiikassa, jotka olisivat estäneet tämän kasvun.

Tällä hetkellä 2—3 prosenttia näyttää Suomessa talouskasvu olevan melko riidattomasti. Samaa mieltä ovat niin valtiovarainministeriö, Suomen Pankki kuin eri yksityisetkin pankit vähän arvioitsijoista riippuen. Mutta ihan reippaita kasvulukuja nähdään, ja voi sanoa, että oikeastaan lähes sen kadotetun vuosikymmenen finanssikriisin jälkeisen tarpomisen jälkeen Suomi on nousun tiellä. Keskustassa me pidämme erittäin tärkeänä sitä asiaa, että nyt me saamme sitten nousuun mukaan koko Suomen. Meillä on selkeästi tiettyjä alueita, Lappi, Lounais-Suomi, missä kasvu on voimakkaampaa, mutta koko Suomi pitää saada mukaan.

Näyttää siltä, että on mahdollista, että hallitus pystyy saavuttamaan kaikki talous- ja työllisyyspoliittiset tavoitteensa, jopa työllisyystavoitteensa, jos tämä talouskasvu jatkuu näillä lukemilla. Myös kestävyysvaje pystytään taistamaan tällä talouspolitiikalla ja näillä valmistelussa ja päätöksenteossa olevilla reformeilla, niillä uudistuksilla.

Haluan myös, puhemies, ottaa esille sellaisen asian, että kuntatalous on vahvistunut tämän vaalikauden aikana. Viime vaalikaudella sinipunasateenkaarihallitus pisti tekemään leikkaukset kunnissa. Ei ollut pokkaa tehdä sitä hallituksessa eduskunnassa, niin ne jouduttiin sitten tekemään kunnissa ja kunnat menivät vähän hapoille.

Toivon vielä loppuun, puhemies, sitä, että myös perustulokokeilulle, [Puhemies koputtaa] joka nyt on käynnissä, löytyisi jatkoa.

18.33 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun sanotaan — tässä edustaja Kurvisenkin puheenvuorossa ja täällä aikaisemminkin tuli esiin — että kuntatalous on vahvistunut tasavallassa tämän hallituksen toimien johdosta, totuus taitaa olla kuitenkin niin, että kuntatalous on vahvistunut pitkälti kuntien omien toimien johdosta.

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

Mehän otamme mielellämme tietenkin kunnian aina myös toisiltamme, tässä tapauksessa ehkä hallitus kunnilta, mutta rehellistä on sanoa, että kunnat ovat itse puuttuneet oman taloutensa tilaan tekemällä isoja korjausliikkeitä ja sitä kautta saamalla kuntataloutta parempaan tilaan. Eli tämmöinen noususta puhuminen, että maa nousee hallituksen toimesta, joo, se on tietenkin toivottava tila, mutta kyllä tässä näkyy vahvasti, että keskusta haluaa, että oman puolueen kannatus nousee hallituksen toimien aiheesta. [Antti Kurvinen: Se on luonnollista!] — Sekin on luonnollista, mutta luonnollisempaa olisi vielä pitäytyä faktoissa ja lukea niitä Kuntaliiton arvioita kuntatalouden tilasta. Ei siellä ihan kultamitaleita jaeta.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Vielä vastauspuheenvuoro, edustaja Kurvinen, ja sen jälkeen jatkamme puhujalistaa.

18.34 **Antti Kurvinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä edustaja Kari on aivan oikeassa siinä, että meillä on loistavia ja vastuullisia kuntapäätäjiä niin pienemmissä kunnissa kuin sitten suurissa kaupungeissakin. Se on totta, että on näihin asioihin tartuttu ja ymmärretään talouden realiteetit. Mutta kyllä hallitus on ollut kunnille hyvä kumppani: ei ole tehty uusia valtionosuusleikkauksia, ei ole siellä kuritettu, lähdetään liikkeelle juustohöylän sijaan uudistuksilla. Että kyllä minä toistan, arvoisa puhemies, edelleen sen viestin, että hallitus ei ainakaan ole ollut tämän kasvun ja nousun esteenä. Jos ei kerran kelpaa oppositiolle se viesti, että tämä on hallituksen ansiota, niin ainakaan ei oltu hidastamassa, vaan on samaan myötävirtaan uitu yritysten ja ihmisten ja kuntien kanssa.

18.35 **Merja Mäkisalo-Ropponen sd:** Arvoisa puhemies! Suomen kestävä talouskasvu on innovaatioihin perustuvaa kasvua, ja siksi tutkimus- ja innovaatio toimintaan panostaminen on tulevaisuuteen investoimista. Menestymisemme on riippuvaista siitä, miten kykenemme edistämään globaalien kilpailukykyisten kasvumoottoreiden syntymistä ja kaupallistamista. Esimerkiksi kiertotalouden on arvioitu voivan synnyttää Suomeen jopa useita kymmeniä tuhansia uusia työpaikkoja. Suomen elinkeinorakennetta on vahvistettava uudella elinkeino- ja innovaatiopolitiikalla sekä panostamalla koulutukseen, osaamiseen, tieteeseen, tutkimukseen ja kehittämistoimintaan. Siksi onkin surullista, että vaikka hallitus nyt lisää esimerkiksi Tekesin avustusvalmiuksia määräaikaikaisella lisärahoituksella, niin tämä määräaikaikainen rahoitus ei vielä korvaa edes aikaisempia leikkauksia. Samoin koulutukseen kohdennetut lisäresurssit eivät lähimainkaan korvaa koulutukseen viime vuosina tehtyjä valtavia leikkauksia.

Arvoisa puhemies! Sosiaalidemokraattien esittämistä konkreettisista rakennemuutoksista mielestäni oppivelvollisuuden nostaminen olisi yksi tutkimisen arvoinen asia. Emme ehdota siis nuorten istuttamista väkisin tavallisella koulunpenkillä vaan nuoresta kiinnipitämistä. Se voi olla ohjattua työharjoittelua, avointa ammattiopisto-opiskelua, valmentavaa koulutusta, mitä tahansa. Mutta tärkeää on, että nuoren ei anneta niin sanotusti kadota tai jäädä yksin tai olemaan vain yksin jossakin. Tällä hetkellä suuri osa nuorista pääsee kyllä opiskelemaan, mutta huolestuttavaa on nuorten opiskelujen keskeyttäminen. Ja tämä voi johtaa siihen, että nuorella alkaa syrjäytymisen kierre, ja tämä kierre voidaan estää pidentämällä oppivelvollisuutta. Mielestäni hallituksen kannattaisi ainakin tehdä asiasta kunnolliset kustannusvaikutusanalyysit. [Puhemies koputtaa] Luulen nimittäin, että analyysin tulos voisi osoittaa oppivelvollisuuden pidentämisen olevan jopa kustannustehokasta.

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

18.37 **Eerikki Viljanen kesk:** Arvoisa puhemies! Äskeiseen debatointiinkin viitaten voi todeta, että ei ole kauaa siitä, kun oppositiosta kiistettiin talouden käänteen tapahtuneen. Sitten kun oppositiostakin on ollut pakko myöntää käänteen tapahtuneen, sen sanottiin alkaneen edellisen hallituksen toimien ansiosta, alkaneen jo ennen tämän hallituksen toimia tai sanottiin, että hallituksen toimilla tai politiikalla yleisesti ei ole ollut vaikutusta vaan kyse on maailmanlaajuisesta suhdannekäänteestä.

Kilpailukykysovimusta ja sen vaikutuksia ehdittiin arvostella kuukausitolkulla. Se taisi itse asiassa loppua vasta uuden vähättelyn alta. Oppositiosta nimittäin esitettiin roppakaudella epäilyjä, kun tuore ministeri Lintilä rohkeni povata virallisia lukuja ripeämpää talouskasvua. Nyt kun Lintilän ennustus on käymässä toteen, vähätellään, että vaikka talous kasvaa kovalla vauhdilla, niin hallitus tuskin tulee saavuttamaan tavoitteitaan.

Arvoisa puhemies! Ennustan, että jos hallitus onnistuu nyt saavuttamaan asettamansa erittäin kovat työllisyyden ja talouden tasapainotuksen tavoitteet, niin todennäköisesti oppositiosta lausutaan, että asetetut tavoitteet olivat liian alhaisia ja kunnianhimottomia. Tästä huolimatta toivon, että ennustukseni käy toteen, sillä se tarkoittaisi, että taloutemme ja työllisyytemme on huomattavasti paremmalla uralla ja tuottaa kasvavia verotulokertymiä kaikkien niiden epäkohtien korjaamiseen, mitkä tänään täällä ovat olleet laajasti esillä.

18.39 **Eva Biaudet r:** Arvoisa puhemies! Vaikka talousnäkyvät ovatkin myönteisemmät, niin silti RKP haluaa olla mukana tekemässä politiikkaa, jossa oikeasti rakennetaan parempaa tulevaisuutta, panostetaan nimenomaan osaamiseen eikä leikata osaamisesta. Ainoa tapa on panostaa lasten varhaiskasvatukseen ja koulutukseen eikä leikata koulutuksesta. Haluan myöskin olla mukana osallistumassa kansalaisen vastuunkantoon, olkoon sitten puhe ilmastonmuutoksesta tai kehitysavusta tai pakolaisten vastaanotosta. Ajattelempa, että vain avoimempi Suomi voi olla vauraampi Suomi.

Haluamme olla mukana tekemässä perhepoliittista reformia, jossa naisten työmarkkinoihin osallistumista voisi nostaa, ja siinä mielessä naisten osallistuminen talouden rakentamiseen voisi olla yhtä vahvaa ja tasa-arvoisemmalla tasolla kuin nyt. Koemme, että on aika antaa myös naisille jotain takaisin ja kantaa tasa-arvoisesti vastuuta myös lasten kasvattamisesta naisten kiky-talkoiden jälkeen.

Siksi haluan tässä ehdottaa, että eduskunta hyväksyy edustaja Nylundin vastalauseen numero 4, ja toivon, että eduskunta yhtyy RKP:n hyvään politiikkaan.

18.40 **Mats Löfström r:** Värderade herr talman, arvoisa herra puhemies! Kannatan edustaja Nylundin vastalauseetta numero 4.

18.41 **Eeva-Maria Maijala kesk:** Arvoisa puhemies! Lapin matkailulla on merkittävä rooli Suomen talouden kehittämisessä, ja Suomen kehityksessä ja talousasioissa on matkailu otettava jatkossa yhä enemmän ja enemmän huomioon. Eli on aika ottaa matkailun seuraava askel.

Lapin matkailu on nousussa, todella kovassa. On aika todellakin ottaa isompi askel eteenpäin. Matkailu on otettava entistä vahvempana teemana mukaan kaikessa, erityisesti Lapin kehittämisessä, mutta myös muuten talouteemme liittyvissä asioissa. Maakuntauudistus etenee hyvää vauhtia, mutta se ei saa olla Lapissakaan vain tekninen ja hallinnollinen muutos. Maakuntauudistuksessa pitää huomioida vahvasti Lapin matkailun kehittäminen, sillä sen ympärillä pyörivät erittäin monet asiat kalastuksesta terveydenhoitoon ja

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

melkeinpä kaikki siinä välillä, kun vähintään joka toinen Lapissa vastaantuleva henkilö on matkailija.

Matkailu on Lapissa lähes kaikkea elinkeinotoimintaa. Porotalous on hyvä esimerkki matkailun ja muun lappilaisen elinkeinotoiminnan yhteistyöstä. Poromatkailuyritykset ovat saaneet kehitettyä viime vuosina paljon porotalouden kannattavuutta, imagoa ja yleistä hyväksyttävyyttä. Poronliha ja käsityötuotteet ovat Lapin matkailun suola, mutta tuotteita tulee edelleen kehittää jokaisen matkailijan saavutettavaksi. Jatkossa valtion talousarviossa ja -suunnitelmissa nämäkin kehittämisasiat tulee ottaa todella vahvasti huomioon.

Matkailukeskustemme ruuat ovat vielä liikaa muualta tuotavien tuotteiden varassa, jopa ulkomailta tuotavien elintarvikkeiden varassa. Nykysäännökset Suomessa ovat ajaneet siihen, että emme pysty käyttämään todellista paikallista lähiruokaa. Myös luonnontuotteiden hyödyntäminen on vielä liikaa puuhastelun tasolla. Molemmissa on haastetta säädösten korjaamiseksi, jotta tuotteita voidaan käyttää siellä, missä niiden arvoa saadaan nostettua merkittävästi.

Lapin matkailulle olisi iso kehitys myös, jos valtionmaita hallinnoivan Metsähallituksen kanssa saadaan laadittua kokonaisvaltainen matkailun kehittämisohjelma. Metsähallitus on tällä hetkellä monin paikoin määrävissä markkina-asemassa, ja se pystyy halutesaan vaikuttamaan erittäin paljon Lapin matkailun kehittämiseen. Valtionmaat voidaan saada kokonaisvaltaisella matkailun suunnittelulla aivan toiseen tuottoon. Metsähallitus ei voi tehdä sitä yksin, vaan meidän on valtion ohjauksessa tehtävä tätä kokonaisvaltaisesti yhdessä matkailualan yrittäjien ja eri toimijoiden kanssa, jotta me saisimme Suomessa matkailun kehittymään ihan kokonaan toiselle tasolle.

Lainsäädäntöpuolella on pidettävä myös huolta, että saamme valmiiksi nyt valmistelussa olevan kaksoiskuntalaisuuden, jossa verot maksetaan osalta vuodesta lomamajoituskuntaan, jossa henkilö on merkittävän osan vuodesta. Näin niitten kuntien, jossa matkailua kehitetään ja jossa matkailutoimintoja on, muutkin palvelut saadaan nousemaan myöskin verotulojen ansiosta ihan toiselle tasolle.

Lisäksi on saatava laajemmin onnistumaan loma-asunnon muuttaminen vakituiseksi asunnoksi. Kaavoitus asuinalueiden ulkopuolella on nyt maankäyttö- ja rakennuslain muutoksen ansiosta mahdollista, mutta esimerkiksi matkailukeskuksissa se ei vielä onnistu. Tämän ratkaisisi uuden kaavamerkinän hyväksyminen, jolla alue voitaisiin kirjata sekä vapaa-ajan että vakituisen asumisen alueeksi.

Tässä luettelin muutaman asian matkailun kehittämisestä. Näitä kohtia olisi kirjoitettavissa esille vielä todella paljon enemmän, ja sen eteen meidän on tehtävä, koska yksi meidän valtiontaloutemme osa-alue, tämä matkailu, on esillä yhä liian vähän.

18.45 Arja Juvonen ejuv: Arvoisa herra puhemies! Haluan vielä nostaa tästä sosiaali- ja terveysvaliokunnan lausunnosta esille muutaman hyvin tärkeän seikan, joista me siellä keskustelimme ja joita pidimme erittäin merkittävinä ja tärkeinä asioina tulevaisuuteen katsoen, muun muassa sen, että veteraanien kotiin annettavia palveluja lisätään. Veteraanien kotiin annettavien palvelujen avulla voidaan edesauttaa veteraanien selviytymistä omassa kodissaan mahdollisimman pitkään. Veteraanien kotona asumista tukeviin palveluihin tulee 15 miljoonan euron lisäys vuodelle 2018 ja vuodelle 2019 vielä 5 miljoonaa euroa. Myös veteraanien kuntoutukseen varattu määräraha kuntoutukseen oikeutettua veteraania kohden nousee. Kyllä nämä ovat erittäin hyviä asioita, että olemme veteraanit huomioineet.

Punkt i protokollet PR 77/2017 rd

Vanhuspalvelujen laatusuosituksen uudistamisen vaikutus on nyt hallituksessa tarkentunut, ja kuntien menojen arvioidaan vähenevän 16,5 miljoonaa euroa vuonna 18 ja 33,5 miljoonaa euroa vuonna 2019. Se on noin puolet vähemmän kuin mitä alun perin arvioitiin.

Toki hoitajana ja pitkän uran vanhusten lähellä tehneenä herää sitten kysymys, mistä kaikki nämä säästöt tulevaisuudessa tullaan hakemaan. Toki on ymmärrettävä se, että kylä meidän pitää pystyä työtä organisoimaan ja jakamaan eri tavalla myös terveydenhuollossa ja vanhustenhoidossa tulevaisuudessa ja ottaa sinne mukaan myös niitä auttavia muita käsiä. On muun muassa hoiva-avustajia, jotka pystyvät tekemään sitä työtä, mihin he ovat koulutusta saaneet, ja auttamaan niissä avustavissa tehtävissä, ja heidät on otettava. Se on myös työllisyyden kannalta hyvä. Saamme työpaikkoja lisää luotua ja auttavia käsiä heille, jotka tarvitsevat.

Riksdagen avslutade debatten och avbröt behandlingen av ärendet.